

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЕЛЕКТРОННОГО
УРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ УКРАЇНИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

Цю оцінку проведено на замовлення Державного агентства з питань електронного урядування України за фінансової підтримки Регіонального центру ПРООН для Європи та СНД у Стамбулі в 2015 р. в рамках проекту ПРООН «Демократизація, права людини та розвиток громадянського суспільства», що впроваджується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії.

Думки, що наводяться у цьому документі, належать виключно його авторам та не обов'язково відображають точку зору міжнародних організацій, які надали фінансову підтримку для проведення Оцінки.

Представництво ПРООН всіляко вітає якнайшире використання його інформаційної продукції серед ЗМІ, органів державної та місцевої влади, громадських організацій, аналітичних центрів, освітніх установ тощо.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) є глобальною мережею ООН в галузі розвитку, організацією, яка виступає за позитивні зміни та надає країнам доступ до джерел знань, досвіду та ресурсів задля допомоги людям в усьому світі будувати краще життя. Ми співпрацюємо з 166 країнами світу, допомагаючи їм знаходити власні шляхи розв'язання глобальних та національних проблем у сфері людського розвитку. Покращуючи власні можливості, вони мають змогу використовувати досвід і знання співробітників ПРООН та широкого кола наших партнерів (www.undp.org.ua).

Адреса: **01001, м. Київ, вул. Еспланадна, 20, оф. 702**

Телефон: **+38 (044) 253-59-65**

Електронну версію цієї книги можна знайти на веб-сторінці <http://dhrp.org.ua/uk/>

ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ УКРАЇНИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

РЕЗЮМЕ

У всьому світі визнається, що запровадження відкритих урядових даних може призводити до підвищення прозорості, підзвітності влади та розширення участі громадян у врядуванні. Також визнається, що це йде на користь ефективній діяльності органів влади, якості державних послуг, та призводить до підвищення якості політики через прийняття рішень на основі фактів і даних. Запровадження відкритих даних не лише може посприяти досягненню Цілей сталого розвитку та зміцнити належне врядування, але й зберегти кошти платників податків та забезпечити ефективне використання державних ресурсів. До того ж, використання відкритих урядових даних дозволяє зміцнювати інвестиційний потенціал, створювати робочі місця та підтримувати економічне зростання. Численні приклади з різних куточків світу підтверджують такий позитивний ефект. Цей звіт має на меті визначити передумови та наслідки впровадження відкритих даних в Україні на основі аналізу місцевого контексту.

Україна посідає невисокі місця у різноманітних соціально-економічних рейтингах (див. додатки). Політичний, економічний, соціальний, технічний та організаційний контекст в Україні являє собою складне поєднання викликів та можливостей запровадження політики відкритих урядових даних. Поточна економічна криза та військовий конфлікт на сході України створюють серйозні проблеми для Уряду, народу та економіки України. Відтак, розв'язання цих проблем є пріоритетом державної політики.

Хоча формально Україна є демократичною державою (унітарною парламентсько-президентською республікою), політична система країни у пострадянські часи характеризується як автократична, деспотична та корупційна. Дуже розповсюдженими явищами є корупція, зловживання політичною владою, відсутність верховенства права та безкарність. Це призвело до зниження довіри до органів влади та, у кінцевому підсумку, до Євромайдану і революції 2013-2014 рр., внаслідок якої колишній Президент В.Янукович втік з країни¹. Народ України виступив з вимогами проведення фундаментальних змін для створення нового демократичного середовища, прозорості та підзвітності Уряду, політичної системи, в якій гарантується права людини, верховенство права, в якій покладено край корупції та безкарності. Новий Уряд України зобов'язався реалізувати порядок денний амбітних реформ², спрямованих на створення демократичних структур, зміцнення верховенства права і належного врядування та зниження рівня корупції, якою були охоплені всі рівні суспільства.

Як свідчать результати цього звіту, відкриті дані та сучасні ІКТ можуть відіграти значну роль у реалізації цих реформ та у процесах розбудови демократичного суспільства. Зокрема, це стосується доступу до інформації, забезпечення прозорості, підзвітності, протидії корупції та підтримки активної участі громадян в управлінні. Уряд України вже продемонстрував суттєвий прогрес у тому, що можна назвати «порядком денним Відкритого Уряду». Так, було ухвалено нове законодавство про відкриті дані, що стало ключовим досягненням на шляху до створення Уряду ХХІ ст. – народного Уряду, Уряду, що працює для народу та управляється народом.

Водночас, реформи та політика є лише першим, хоча і дуже важливим, кроком до реальних змін. Ці реформи та політика можуть привести до бажаних результатів лише тоді, якщо вони будуть належним чином впроваджуватися на практиці. Складна та нестабільна політична та економічна ситуація в Україні створює значні виклики для успішної реалізації порядку денного реформ. У кінцевому підсумку, ці зміни стосуються не стільки реалізації політики та зміцнення верховенства права, скільки – більшою мірою – змін на рівні культури: усвідомлення людьми поняття підзвітності, громадянських обов'язків, участі у суспільному житті та розбудові нових відносин між Урядом та громадянами України. Ці культурні зміни можуть мати місце

¹ Революція в Україні 2013-2014 рр. (також відома як Євромайдан), див. https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Ukrainian_revolution

² Порядок денний реформ в Україні включає в себе такі пріоритети, як децентралізація, конституційна, антикорупційна, правоохоронна реформа, реформа державних закупівель та багато інших. Див. <http://reforms.in.ua/>

лише тоді, коли всі зацікавлені сторони спільно будуть працювати над послідовною, своєчасною та комплексною реалізацією порядку денного реформ у всіх органах влади. Відкриті урядові дані можуть використовуватися для підтримки та прискорення цих процесів. Для того, щоб повною мірою скористатися відкритими даними для досягнення основних національних пріоритетів та цілей розвитку, необхідно забезпечити практичну реалізацію законодавства про відкриті дані.

Результати цієї Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних засновані на аналізі викликів і можливостей реалізації ініціативи відкритих даних в Україні. Крім того, у звіті перераховано заходи, рекомендовані для впровадження. Результати аналізу та рекомендовані заходи стануть у нагоді новій Робочій групі з відкритих даних при Кабінеті Міністрів України, яка може стати провідником та відповідальним органом у процесі розробки Національного плану дій щодо відкритих даних.

! Цей документ стосується визначення стану справ та планування, а не оцінки політики. Його мета – визначити стан справ та надати рекомендації щодо заходів на основі огляду найкращих світових практик. Це не вимога щодо запровадження відкритих даних, і не формальна оцінка цього процесу. Результати будь-якої оцінки стану справ, навіть якщо вона зроблена відповідно до настанов у цьому документі, мають бути ретельно та критично проаналізовані в контексті конкретних обставин, в яких вона була проведена.

Саме лише використання цього документа не є гарантією успішності та сталості політики відкритих даних, ключове значення для успішності має реалізація цієї політики. Мета цього документа – надати план заходів для запровадження відкритих даних, а також ініціювання ґрунтовного та партисипативного діалогу між відповідними зацікавленими сторонами. У цьому значенні, використання цього документа є початком процесу, а не завершенням чи результатом цього процесу. Цей документ є «живим» та буде регулярно оновлюватися та переглядатися на основі реального досвіду та практики. Крім того, існують інші способи оцінки готовності до запровадження відкритих даних, тож підготовка такого документу не обов'язково є єдиним та найбільш доцільним за всіх можливих обставин способом проведення цієї оцінки.

МЕТОДОЛОГІЯ

Ця Оцінка готовності до запровадження відкритих даних була проведена для Уряду України спільною групою експертів, які представляють ПРООН.

Мета цієї Оцінки – допомогти уряду діагностувати, яких заходів він має вжити для запровадження ініціативи відкритих даних. Це означає більше, ніж просто запустити портал відкритих даних для оприлюднення всіх даних в одному місці, або ніж прийняти відповідну програму. Ініціатива відкритих даних включає в себе також роботу з наданням та повторним використанням відкритих даних, а також такі аспекти, як підвищення кваліфікації, фінансування порядку денного уряду щодо запровадження відкритих даних, а також цільове фінансування для інновацій, пов'язаних з відкритими даними.

Підхід, що використовується в Інструменті Світового банку для оцінки готовності до запровадження відкритих даних, можна назвати «екосистемним»: у рамках цього інструменту увага звертається як на середовище відкритих даних (аспекти «пропозиції», як-от програми, нормативно-правове забезпечення, урядові дані та інфраструктура (у т.ч. стандарти)), так і на сторону «попиту», тобто, на механізми залучення громадян та рівень попиту на урядові дані серед спільнот користувачів (як-от розробників, ЗМІ та урядових установ).

Оцінка, що дається у цьому документі, засновується на восьми вимірах політики відкритих даних, які вважаються важливими для ініціативи відкритих даних та дозволяють створити сталу екосистему відкритих даних. У рекомендаціях резюмується, що ініціатива відкритих даних буде охоплювати різноманітні аспекти екосистеми відкритих даних.

Оцінка готовності політики відкритих даних спрямована на конкретні заходи. Для кожного виміру політики пропонується пакет заходів, які можуть лягти в основу Плану заходів із запровадження відкритих даних. Запропоновані рекомендації та заходи засновані на найкращих світових практиках, а також на огляді потреб та попереднього досвіду Уряду України. Щодо кожного виміру політики в документі розглядається низка ключових питань, а також наводяться аргументи, які свідчать про високий або низький ступінь готовності.

Результати оцінки за кожним виміром та ключовим питанням позначені відповідним кольором:

- Зелений (3) означає, що є переконливі свідчення високого рівня готовності
- Жовтий (Ж) означає, що свідчення високого рівня готовності не настільки очевидні
- Червоний (Ч) означає, що є переконливі свідчення неготовності
- Сірий (С) означає, що інформації для оцінки готовності недостатньо

У тому, що стосується результатів оцінки конкретних питань, для позначення наявності свідчень готовності використовується знак «+», а свідчень неготовності – знак «-». Свідчення, що не є очевидними та не означають ні високого рівня готовності, ні неготовності, позначені знаком «о». Не всі свідчення мають однакове значення при визначенні загального кольору позначки результатів оцінки конкретного питання. Деякі фактори можуть мати більшу вагу (значення) для оцінки рівня готовності.

ПОДЯКА

Звіт за результатами Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних підготовлено за підтримки Уряду України та Програми розвитку ООН в Україні, а також підрозділу з урядування та миротворчості Регіонального центру ПРООН для Європи та СНД у Стамбулі. Підготовка звіту профінансована в рамках проекту ПРООН «Демократизація, права людини та розвиток громадянського суспільства», що впроваджується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії. Основними авторами є Артем Серенок, національний консультант ПРООН в Україні, та Даніель Дітріх, міжнародний консультант ПРООН в Україні.

Внесок у підготовку звіту зробили Юлія Щербініна та Діана Зубко. Огляд експертами: П'єром Кржановські, Дмитром Котляром, Олександром Риженком.

Команда з підготовки звіту висловлює подяку Державному агентству з питань електронного урядування України та його керівнику Олександру Риженку за можливість проведення оцінки. Команда також висловлює подяку низці зацікавлених сторін, перерахованих у Додатку В, за їх згоду на проведення інтерв'ю, а також всім сторонам, думки та коментарі яких стали у нагоді при підготовці звіту. Їх участь була дуже цінною та корисною для підготовки наших рекомендацій.

ПЕРЕЛІК АБРЕВІАТУР

ОГЗВД – Оцінка готовності до запровадження відкритих даних

ПРООН – Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй

УВКБ ООН – Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців

РЦ ПРООН – Регіональний центр ПРООН для Європи та СНД у Стамбулі

ВУД – відкриті урядові дані

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

РГВД – Робоча група з відкритих даних

ПВУ – Партнерство «Відкритий Уряд»

СТД – Старший технічний директор

СІД – Старший інформаційний директор

ІПВГ – Ініціатива прозорості видобувних галузей

ВПО – внутрішньо переміщені особи

ІЛР – Індекс людського розвитку

ДП – державне підприємство

НЗМ – Незалежний звітний механізм

ОГС – організації громадянського суспільства

НПД – Національний план дій

НПДВД – Національний план дій щодо відкритих даних

ЄС – Європейський Союз

Держспецзв'язок – Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України

Держстат – Державна служба статистики України

CompTIA – Галузева асоціація комп'ютерних технологій

КМУ – Кабінет Міністрів України

CERT-UA – команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України

ЕPI – Європейські рамки інтероперабельності

RIA – Реєстр інформаційних активів

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	5
МЕТОДОЛОГІЯ	7
ПОДЯКА	8
ЗАВДАННЯ ОЦІНКИ	11
1. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УРЯДУ	12
2. ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ	19
3. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА, РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СПРОМОЖНІСТЬ УРЯДОВИХ УСТАНОВ.....	29
4. ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ УРЯДУ СТОСОВНО ОБРОБКИ ДАНИХ	38
5. ПОПІТ НА ВІДКРИТІ ДАНИ	47
6. ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРА ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ	53
7. ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ	59
8. НАЦІОНАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА НАВИЧКИ.....	64
ВИСНОВКИ	69
ДОДАТКИ.....	72
А. Глосарій	72
В. Перелік проведених зустрічей та інтерв'ю.....	73
С. Доступність основних наборів даних	76
Д. Планування діяльності	88

ЗАВДАННЯ ОЦІНКИ

Загалом, мета Оцінки готовності до запровадження відкритих даних – надати загальний огляд відправної точки для запровадження відкритих даних в Україні. Відповідно, під час Оцінки використовувався більш практичний підхід: так, було запропоновано конкретні заходи, які можуть бути потрібними для розробки національної стратегії відкритих даних та для реалізації можливих пілотних проектів. Зокрема, Оцінка мала на меті визначити шляхи співпраці Уряду, громадянського суспільства, бізнесу та спільноти розробників для просування політики відкритих даних, а також з'ясувати способи поширення політики відкритих даних на весь Уряд.

Відтак, у кожному розділі Оцінки перераховано низку запропонованих заходів: від більш загальних до більш практичних, і за можливості зазначено конкретний орган влади або недержавну установу, яка буде відповідати за цей захід.

Під час своєї промови про те, як забезпечити якість відкритих даних, Тім Бернерс-Лі зазначив, що «потрібно починати згори донизу, знизу догори, та зсередини назовні». Заходи, запропоновані в цьому документі, мають забезпечити, що ці три рівні пов'язані між собою та посилюють один одного. За умови використання мінімальних ресурсів певного прогресу можна досягти, лише якщо поєднувати зусилля на всіх трьох рівнях.

Аналіз та рекомендації, що містяться у цій Оцінці, засновані на інформації та думках, зібраних під час проведення інтерв'ю, та матеріалах, наданих урядом та іншими місцевими зацікавленими особами протягом проведення оцінки. Ця Оцінка не базується на детальній юридичній експертизі та не являє собою юридичну консультацію. Відповідно, не слід робити висновків щодо того, наскільки повною, належною, точною та доцільною є оцінка, рекомендації або будь-які заходи, що їх може бути вжито на основі цієї оцінки, щодо програм, нормативно-правової або регуляторної бази (в тому числі їхніх інституційних аспектів) для запровадження відкритих даних в Україні.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УРЯДУ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ

Контекст: для запровадження програм відкритих даних необхідні зміни (у тому числі правові, інституційні, технологічні та культурні), які можуть стосуватися зацікавлених осіб як в уряді, так і поза ним. Відтак, для того, щоб уряд мав можливість подолати всі види спротиву та інерції, щоб заохочити учасників процесу робити ефективні та своєчасні зміни, та щоб досягти запланованих цілей та переваг програм відкритих даних, ключовою умовою є наявність націленого, сильного, стального лідерства на рівні політиків або високопосадовців.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

1.1. НАСКІЛЬКИ ВИДИМИМ Є ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО ЩОДО ВІДКРИТИХ ДАНИХ/ВІДКРИТОГО УРЯДУ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)

- + Існують очевидні політичні зобов'язання на рівні керівництва держави, у т.ч. у публічних заявах Віцепрем'єр-міністра Геннадія Зубка та Голови Верховної Ради України Володимира Гройсмана³.
- + У 2015 р. Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк висловив свою підтримку та зацікавлення цією темою, ініціював створення робочої групи з відкритих даних та призначив незалежного експерта Дениса Гурського своїм радником з питань відкритих даних.
- + У квітні 2015 р. Президент Петро Порошенко підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі «відкритих даних» (2015, № 25, ст. 192)⁴. Відповідно до цих змін, урядові установи мають «надавати публічну інформацію у формі відкритих даних»⁵. У жовтні 2015 р. було прийнято постанову, в якій визначено порядок реалізації цього Закону.
- + Серед високопосадовців, які активно підтримують виконання порядку денного щодо Відкритого Уряду та відкритих урядових даних у публічних заявах, слід назвати Павла Петренка (Міністр юстиції України), Наталію Яресько (Міністр фінансів України) та деяких інших. Іншим прикладом є участь народних депутатів Світлани Заліщук та Дмитра Лубінця у тижневій Всеєвропейській конференції ПВУ, присвяченій відкритості законодавчої влади (14-15 вересня 2015 р., Тбілісі, Грузія)⁶. Обидва депутати виступили із заявами про використання ПВУ для забезпечення прозорості та підзвітності законодавчої влади. Д.Лубінець також зазначив: «Ми ведемо дві війни в Україні: одну – з сепаратистами на Сході, другу – проти корупції. Це пріоритети нашої держави».
- Хоча на рівні найвищого керівництва є політична підтримка ініціативи ПВУ, інтерв'ю з державними службовцями з різних міністерств, проведені протягом цієї Оцінки, свідчать, що поняття ПВУ є відносно новим для України, і що державні службовці не мають узгодженого розуміння основних принципів цієї ініціативи.

³ Кабінет Міністрів України (2014). «Необхідно створити єдину політику розвитку Електронного урядування, - Володимир Гройсман». Перевірено 11 вересня 2015 р., джерело: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247273081

⁴ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/319-19>

⁵ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/319-19>

⁶ ПВУ (2015). «Тиждень всесвітньої законодавчої відкритості ПВУ». Перевірено 25 вересня 2015 р., джерело: <http://openparlweek.org/>

1.2. ЯКОЮ МІРОЮ ІСНУЄ СТАЛЕ ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО ТА МОДЕЛЬ УРЯДУВАННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОГРАМ У БАГАТЬОХ УСТАНОВАХ АБО В УСЬОМУ УРЯДІ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + За реалізацію зазначених вище законів на рівні багатьох установ відповідають два суб'єкти: 1) Кабінет Міністрів України під головуванням Прем'єр-міністра Арсенія Яценюка має повноваження реалізовувати політику за принципом «згори донизу», та 2) Державне агентство з питань електронного урядування України, яке офіційно відповідає за реалізацію політики та координацію заходів з іншими урядовими установами.
- + Голова Державного агентства з питань електронного урядування України Олександр Риженко відданий ідеї відкритих даних та замовив цю Оцінку готовності для аналізу конкретних викликів та можливостей Україні в цій сфері.
- Хоча Державне агентство з питань електронного урядування України має повноваження щодо координації запровадження електронного урядування в урядових установах, воно володіє незначною кількістю фінансових та людських ресурсів та створено відносно нещодавно – відтак, воно має мало практичного досвіду запровадження електронного урядування на рівні виконавчої влади.
- В Україні немає національної стратегії щодо ІТ, в уряді немає старшого технічного директора та центрального органа виконавчої влади, який координував би реалізацію основних програм у сфері ІКТ.

1.3. ЯКІ НАЯВНІ ПОЛІТИЧНІ ЗАХОДИ АБО ПЛАНЫ СТОСУЮТЬСЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- + Уряд України взяв на себе зобов'язання щодо реалізації комплексу амбітних реформ для вдосконалення належного врядування та верховенства права, у т.ч. конституційної реформи, децентралізації, виборчої реформи, судової реформи та реформи правоохоронних органів. Деякі інші реформи безпосередньо стосуються Відкритого Уряду, відкритих даних та прозорості. Мова йде про реформу державних закупівель, люстрацію та антикорупційну реформу і реформу державного управління⁷.
- + У грудні 2014 р. Президент Порошенко підписав Указ «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», яка включає в себе 62 реформи, з них пріоритетними є: реформа системи національної безпеки і оборони, оновлення влади та антикорупційна реформа, судова та реформа правоохоронних органів, децентралізація та реформа державного управління, дегуляція та розвиток підприємництва, реформа системи охорони здоров'я та податкова реформа⁸.
- + Уряд планує регулярно організовувати семінари для підвищення обізнаності державних службовців вищої та середньої ланки та поширення спільногорозуміння концепції відкритих даних. Їх будуть проводити Національне агентство з питань державної служби та Національна академія державного управління при Президентові України⁹.
- Україна є країною-кандидатом на участь в Ініціативі прозорості видобувних галузей та має подати перший звіт у жовтні 2015 р.¹⁰

⁷ Адміністрація Президента (2014). Стратегія сталого розвитку України на період до 2020 року. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: from: <http://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-zatverdiv-strategiyu-stalogo-rozvitku-ukrayin-34506>

⁸ ІПВГ (2013). Країни-кандидати. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <https://eiti.org/ukraine>

⁹ ООН (2014). Індекс розвитку електронного урядування. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine>

¹⁰ ІПВГ (2013). Країни-кандидати. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <https://eiti.org/ukraine>

- Відповідно до Індексу ООН з розвитку електронного урядування¹¹, Україна займає 87-ме місце з 192 країн. В Індексі ООН з електронної участі Україна посідає 77-ме місце. Для поліпшення показників нещодавно створене Державне агентство з питань електронного урядування України спрямовує зусилля на забезпечення того, щоб у 2015 р. 10 державних послуг надавалися в електронній формі й було запроваджено веб-портал відкритих даних, відповідно до завдань Цифрового порядку денного для України на 2015 р.
- Починаючи з 2014 р., значно зросла кількість ініціатив у сфері відкритих даних на муніципальному та обласному рівні. Водночас, вони, як правило, розпочинаються та впроваджуються окремими лідерами/суб'єктами, але вони не дуже пов'язані між собою та з центральним рівнем та, як здається, не координуються та нині є ізольованими.

**1.4. НАСКІЛЬКИ ЗАГАЛЬНЕ ПОЛІТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В УКРАЇНІ СПРИЯЄ АБО ПЕРЕШКОДЖАЄ ПОЛІТИЦІ ВІДКРИТИХ ДАНИХ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)**

- + Події зими 2013/2014 рр. в Україні та наступні за ними зміни систем врядування в країні привели до значного посилення запиту на підзвітність та прозорість урядування на всіх рівнях. Активна позиція багатьох громадян свідчить про їх готовність брати участь у процесі прийняття рішень, присвячувати свій час і зусилля спільному розв'язанню найбільш важливих проблем. Такі питання, як електронні послуги, простий доступ до інформації та спроможність використовувати відкриті дані, включені до порядку денного розвитку нової системи урядування в Україні.
- Хоча рівень свободи ЗМІ в Україні оцінюється як один з найвищих серед пострадянських країн (не включаючи балтійські країни), Freedom House визначає середовище Інтернету в Україні як «вільне», а ЗМІ – як «частково вільне». Свобода ЗМІ значно поліпшилася після Помаранчевої революції 2004 р. Але одночасно з цією тенденцією спостерігається високий ступінь централізації ринку ЗМІ, оскільки більшість видавництв та систем телерадіомовлення належать невеликій групі олігархів. У висновках звіту 2012 р. стверджується про серйозні корупційні та інші проблеми, у т.ч.: «Фактори корупційного середовища та браку прозорості, що впливають на ЗМІ, судову систему та суспільство взагалі; Відсутність незалежності та плюралізму серед мовників та політизація новинних випусків; часті випадки безкарності та відсутність переслідування тих, хто порушує права ЗМІ»¹².
- Новий Уряд України буде відповідати за свої амбітні обіцянки запровадити демократичні стандарти, зміцнити верховенство права, посилити дотримання законів та підвищити прозорість і підзвітність для подолання корупції. Набирає обертів ідея люстрації. У нещодавньому дослідженні стверджується, що люстрацію підтримують близько 80% респондентів. Люстрація – це політика, спрямована на очищення нового режиму від залишків попереднього. Цей процес включає в себе перевірку нових службовців (вибраних або призначених) на наявність зв'язків з попереднім режимом та передбачає певні наслідки, які такі зв'язки будуть знайдені»¹³.
- У річній доповіді Amnesty International за 2014/15 рр. зазначено: «Насильство, яке стало результатом протестів у столиці України м. Київ та пізніше у східній частині України вилилося у громадянський конфлікт за участі Росії. Спостерігалося насильство з боку міліції, у т.ч. тортури та інші види жорстокого поводження, а також надмірне використання сили протягом демонстрацій та практично повна безкарність порушників,

¹¹ ООН (2014). Індекс розвитку електронного урядування. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine>

¹² Freedom House (2012). Свобода ЗМІ: власна мета для України. Перевірено 20 січня 2015 р., джерело: ...

¹³ The Washington Post (2014). Що таке люстрація та чи є вона хорошою ідеєю для України? Перевірено 20 січня 2015 р., джерело: <https://www.washingtonpost.com/blogs/monkey-cage/wp/2014/04/09/what-is-lustration-and-is-it-a-good-idea-for-ukraine-to-adopt-it/>

а розслідування таких випадків залишалися неефективними. Мали місце викрадення осіб, особливо з боку проросійських військових формувань в Автономній Республіці Крим, та з обох сторін конфлікту на сході України. Обидві сторони порушували закони війни»¹⁴.

- Збройний конфлікт, що триває у Донецькій та Луганській областях, становить серйозну загрозу для політичної стабільності та прав людини. Він вже призвів до вкрай негативних наслідків для економіки. За даними УВКБ в Україні, станом на 2015 р. в Україні є майже 1,5 мільйони внутрішньо переміщених осіб (ВПО) через анексію Криму Росією та збройний конфлікт між сепаратистами та Урядом України на сході України.
- В Індексі людського розвитку (ІЛР) Україна займає 83-е місце¹⁵. Економічні перспективи України були нерадісними і до Майдану. Півтора роки війни та революція лише загострили проблеми. Рівень промислового виробництва сильно впав, оскільки через бойові дії шахти та заводи на сході України припинили роботу. У першому кварталі 2015 р. ВВП скоротився приблизно на 18% у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року. Це навіть гірше, ніж за пессимістичними прогнозами. У квітні показник інфляції досяг 60%, що в основному пов'язано з підвищенням вартості комунальних послуг. Хоча національна валюта (гривня) трохи зміцнилася та стабілізувалася після різкого падіння у лютому, зусилля з підтримання її курсу розмили резерви держави – зараз країна має менше 10 млрд. доларів золотовалютних резервів. Нині економічна безпека України є залежною від Міжнародного валутного фонду (МВФ) та інших донорів.
- Корупція продовжує сприйматися як поширена проблема в Україні, її масштаби і далі зростають. У 2014 р. Україна посідала 142-ге місце в рейтингу Transparency International «Індекс сприйняття корупції» зі 175 країн, які були включені до нього (у 2007 р. Україна займала 118-те місце зі 179 країн)¹⁶.
- Поява невеликої кількості олігархів (які, однак, є дуже впливовими) в Україні пов'язана з швидкими процесами приватизації державних активів після отримання Україною незалежності в 1991 р. У 2008 р. загальна власність 50 найбагатших олігархів України дорівнювала 85% ВВП¹⁷. Хоча їхній безпосередній вплив на українську політику не повністю зрозумілий, очевидно, що ця група людей є в основі масштабних проблем з корупцією в Україні.
- Державні підприємства (ДП) залишаються значною частиною економіки України та продовжують відігравати провідну роль у таких сферах, як залізничні перевезення, транспорт, комунальні послуги, енергетика та телекомунікації. За результатами аналізу Світового банку, в Україні не проводяться оцінки ефективності значної кількості ДП, що серйозно знижує ефективність нагляду. На початку 2015 р. новий склад Кабінету Міністрів оголосив про приватизацію більше 300 державних підприємств (Постанова Кабінету Міністрів № 271 від 12 травня)¹⁸.

¹⁴ Amnesty International (2015). Річна доповідь Amnesty International за 2014/15 pp. Перевірено 20 січня 2015 р., джерело: <https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/ukraine/>

¹⁵ ПРООН (2014). Індекс людського розвитку (HDI). Перевірено 20 січня 2015 р., джерело: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

¹⁶ ПВУ (2015). «Тиждень всесвітньої законодавчої відкритості ПВУ». Перевірено 25 вересня 2015 р., джерело: <http://openparlweek.org/>

¹⁷ Тарас Кузьо (1 липня 2008 р.). «Олігархи мають вплив на політику в Україні». Eurasia Daily Monitor 5 (125).

¹⁸ УНІАН (2015). «Кабмін схвалив приватизацію понад 300 держпідприємств». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://economics.unian.ua/stockmarket/1077217-kabmin-skhvaliv-privatizatsiyu-ponad-300-derjpidprietv.html>

1.5. ЯКУ ПОЗИЦІЮ ЗАЙМАЄ КРАЇНА ЩОДО ІНІЦІАТИВИ «ПАРТНЕРСТВО «ВІДКРИТИЙ УРЯД»?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ?)

- + Уряд України приєднався до ПВУ в 2011 р. та взяв на себе зобов'язання вжити низку заходів у рамках другого Національного плану дій¹⁹. Одне з зобов'язань Плану дій стосується відкритих даних: «Підготовка та подання в установленому порядку Кабінетом Міністрів України законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо доступу до інформації у вигляді відкритих даних та повторного використання інформації». Деякі інші зобов'язання стосуються прозорості, підзвітності, боротьби з корупцією, доступу до інформації та залучення громадян.
- У звіті Незалежного звітного механізму (НЗМ) за 2012-2013 рр.²⁰ зазначено, що 26 з 30 зобов'язань явно пов'язані з цілями ПВУ, а 13 зобов'язань мають помірний або нестабільний потенційний вплив. НЗМ приходить до висновку про наявність проблемних місць практично у кожному розділі Національного плану дій, і для досягнення прогресу у майбутньому потрібно їх врегулювати. У висновках звіту йдеється про необхідність суттєвих змін на краще у таких сферах:
- Залучення громадянського суспільства до розробки політики;
 - Надання доступу до інформації;
 - Боротьба з корупцією;
 - Реформування адміністративних послуг та електронне врядування.
- У тому, що стосується процесу, НЗМ зазначає, що ОГС відчували складнощі у комунікації з Урядом протягом декількох перших місяців реалізації ініціативи ПВУ з огляду на відсутність центрального органу з координації цих питань. Цю проблему було розв'язано в березні 2012 р., коли Прем'єр-міністр призначив двох високопосадовців для координації відповідних процесів. Незабаром після цього багатостороння робоча група склали план дій. Цей результат виглядає прикладом успішної співпраці між Урядом та громадянським суспільством. У зв'язку з подіями зими 2013/2014 рр. процес реалізації ініціативи ПВУ було призупинено. На початку 2015 р. його було поновлено.
- В Україні було прийнято Національний план дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014-2015 рр.²¹. Цьому передувала низка консультацій та круглих столів у Львові, Херсоні, Дніпропетровську та Києві (2014 р.), участь в яких взяли 240 осіб, близько 75% яких – громадські активісти. Крім ухвалення Національного плану, було також оновлено склад координаційної ради з реалізації ПВУ. Звіт про реалізацію Національного плану дій було представлено на саміті ПВУ у Мехіко (жовтень 2015 р.). За даними цього звіту, реалізовано лише 4 з 26 зобов'язань (зокрема, ухвалення законодавства та інші зобов'язання про відкриті дані), 19 з 26 – у процесі виконання, але строки вже пропущені.

¹⁹ ПВУ (2014). Другий національний план дій. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1176-2014-%D1%80>

²⁰ ПВУ (2014). Незалежний Звітний Механізм: Звіт за 2012-2013 рр. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/img/demgov/IRM_Report_UA_Final.pdf

²¹ Верховна Рада України (2014). Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014-2015 роках». Перевірено 1 листопада 2015 р., джерело: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1176-2014-%D1%80/paran11#n11>

ОЦІНКА ПЕРШОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УРЯДУ (ВИЩЕ КЕРІВНИЦТВО)

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Існує помітна офіційна підтримка для запровадження відкритих даних на найвищому рівні керівництва уряду (Прем'єр-міністр, Кабінет Міністрів). Так само, є помітна підтримка та зобов'язання щодо запровадження відкритих даних серед керівництва міністерств і відомств (у т.ч. Міністерства юстиції, Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Міністерства інфраструктури, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерства фінансів, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру).
ПОЛІТИЧНІ СТРУКТУРИ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Уряд має мало практичного досвіду запровадження ІКТ-ініціатив на рівні різних органів влади. Водночас, Кабінет Міністрів та Державне агентство з питань електронного урядування мають хороші можливості та повноваження для реалізації нової Постанови про відкриті дані («Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»).
ЗАХОДИ, ЯКІ ВПРОВАДЖУЮТЬСЯ НИНІ	СЕРЕДНІЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Уряд України взяв на себе зобов'язання щодо реалізації комплексу амбітних реформ, зокрема, щодо відкритих даних, підзвітності, прозорості, протидії корупції та залучення громадян. Крім того, Уряд доєднався до таких міжнародних ініціатив, як Партнерство «Відкритий Уряд» та Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ).
ШИРШИЙ КОНТЕКСТ (ЗАГАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ)	ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Існують свідчення наявності зобов'язань Уряду щодо амбітного порядку денного реформ, у т.ч. у сфері прозорості, підзвітності та верховенства права. Водночас, перед Урядом постають серйозні проблеми, зокрема, збройний конфлікт на сході, економічна криза та збереження високого рівня корупції.
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО ПВУ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Процес впровадження ПВУ в Україні призупинився після подій Євромайдану 2014 рр. За даними звіту Незалежного звітного механізму (НЗМ) про виконання Другого плану дій, реалізовано лише 4 з 26 зобов'язань (зокрема, ухвалення законодавства та інші зобов'язання про відкриті дані), 19 з 26 – у процесі виконання, але строки вже пропущені. Рівень залучення громадянського суспільства до цього процесу оцінюється як обмежений. Новий Уряд має довести, що у майбутньому він буде ставитися до ПВУ серйозніше.
ЗАГАЛОМ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	У ході та після Євромайдану 2014 р. громадяни вимагали від нового уряду більшої прозорості, підзвітності та вжиття серйозних кроків для подолання корупції. Як результат, новий Уряд прийняв амбітний порядок денний реформ для забезпечення прозорості, підзвітності, доступу до інформації та відкритих даних. Водночас, корупція досі визнається як дуже поширена проблема як в Уряді, так і в суспільстві. Необхідно не лише забезпечити послідовне виконання порядку денного реформ та змінити верховенство права та застосування закону, але й змінити світогляд людей та запровадити культуру прозорості і підзвітності. Хоча Україна взяла на себе зобов'язання за міжнародними ініціативами, як-от ПВУ та ІПВГ, відповідна робота майже зупинилася після кризи 2014 р. Новий Уряд має довести, що у майбутньому він буде ставитися до ПВУ серйозніше. Уряд буде відповідати за те, наскільки він здатний реально виконати амбітні обіцянки та порядок денний реформ.

ЗАГАЛОМ	Дуже високий	ЖОВТИЙ	Хоча концепцію відкритих даних уже було поширене серед високопосадовців, досі є серйозні непорозуміння щодо її значення. Необхідно проводити більше заходів для ознайомлення та підвищення кваліфікації для того, щоб забезпечити послідовне розуміння основних понять та можливостей відкритих даних.
----------------	--------------	---------------	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРИ
A1.01	Початок діяльності Робочої групи з питань відкритих даних	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Робочу групу з питань відкритих даних (РГВД) вже створено та наділено повноваженнями, проте потрібно розробити її чітку структуру та розпочати її діяльність. Необхідно визначити модель її управління та оприлюднити її. У РГВД може бути створено Наглядову раду (НР) – малу групу, що забезпечуватиме оперативне керівництво. Багато членів РГВД не матимуть часу для того, щоб брати участь у всіх її заходах, тому НР буде відповідати за підготовку плану дій та заходи з координації. НР має регулярно повідомляти про свою роботу іншим членам РГВД. Рішення мають прийматися всією РГВД, а не лише НР.
A1.02	Просвітницькі заходи для державних службовців	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-або середньо-строковій перспективі	Результати Оцінки свідчать, що державні службовці погано обізнані із концепцією відкритих урядових даних, тому необхідно проводити більше заходів для ознайомлення державних службовців в усіх органах влади для поліпшення їхньої обізнаності. Програма підвищення обізнаності має не лише ознайомити державних службовців з поняттям «відкриті дані», але також розказати про переваги відкритих даних у формі аргументів, «чому» Уряд має відкрити свої дані та «наскільки» це буде корисно для самого Уряду, для громадян та інших зацікавлених сторін.
A1.03	Поліпшення виконання зобов'язань за ПВУ та інтенсифікувати процес ПВУ	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Уряд має розглянути можливість приєднатися до більш амбітних цілей, пов'язаних з відкритими даними, прозорістю, підзвітністю та залученням громадян та відповідним чином включити це до чинного плану дій з реалізації ініціативи ПВУ. Завдання цього плану дій можуть включати виконання конкретних зобов'язань щодо відкритих урядових даних у сферах фіiscalnoї прозорості, прозорості законодавства, доступу до інформації та протидії корупції. Крім завдань плану дій, Уряд має також переглянути процес реалізації ініціативи ПВУ в Україні та вжити заходів, щоб він став більш інклузивним – тобто, щоб громадянське суспільство та інші зацікавлені сторони брали більш ефективну участь у підготовці плану дій та у моніторингу його реалізації.
A1.04	Прийняття міжнародної Хартії відкритих даних	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Україна може бути однією з перших країн, що прийняли та почали впроваджувати Хартію – зокрема, одним із зобов'язань країни за Хартією може бути підготувати та розпочати реалізацію національного плану дій щодо відкритих даних. Це додасть порядку денному Уряду щодо реформ міжнародної наочності, на яку він заслуговує. Крім того, Україні також варто підписати Декларацію ПВУ щодо Цілей сталого розвитку на період після 2015 р. – це підкреслити значимість її зобов'язань у цій сфері.

ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Застереження: Аналіз та рекомендації, що містяться у цьому розділі, засновані на інформації та думках, зібраних під час проведення інтерв'ю, та матеріалах, наданих урядом та іншими національними зацікавленими особами протягом проведення оцінки. Цей розділ не базується на детальній юридичній експертизі та не являє собою юридичну консультацію. Відповідно, не слід робити висновків щодо того, наскільки повною, належною, точною та доцільною є оцінка, рекомендації або будь-які заходи, що їх може бути вжито на основі цієї оцінки, щодо програм, нормативно-правової або регуляторної бази (в тому числі їхніх інституційних аспектів) для запровадження відкритих даних в Україні. Відтак, перед вжиттям будь-яких заходів правового характеру рекомендується проаналізувати кожне питання, пов'язане з нормативно-правовим забезпеченням, яке було тут розглянуто, залучити компетентного та допущеного до практики в Україні юридичного радника до проведення формальної юридичної експертизи (за можливістю, такому раднику мають надавати підтримку міжнародні юридичні експерти, що мають відповідний досвід та профільні знання).

Контекст: Довготривалий успіх та сталість політики відкритих даних значною мірою залежить від наявності належних програм та нормативно-правового забезпечення. Для запровадження цієї програми потрібно розв'язати низку програмних та правових питань, наприклад, щодо ліцензування повторного використання даних. Важливо на ранньому етапі визначити наявні програми та нормативно-правові акти, які регулюють ключові аспекти цієї політики, та з'ясувати, якими є реальні або можливі перепони – це дозволить швидко запровадити необхідні зміни у програмах чи нормативно-правових актах.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

2.1. ЯКИМ є НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПОЛІТИКА щодо ЗАХИСТУ ОСОБИСТОЇ ПРИВАТНОСТІ? **(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)**

- + Нормативно-правові та політичні рамки захисту особистої приватності визначені в таких документах: Конституції України (ст. 32²²), Законі України «Про захист персональних даних», рішеннях Конституційного Суду України (зокрема, рішеннях № 2-рп/2012 від 20 січня 2012 р. і № 5-зп від 20 жовтня 1997 р.), підзаконних актах до Закону України «Про захист персональних даних», розроблених Уповноваженим Верховної Ради з прав людини (яка починаючи з 2014 р. виконує функції державної установи з питань захисту персональних даних).
- + Крім того, існує декілька галузевих нормативно-правових актів: низка актів стосуються захисту приватності та даних у конкретних галузях. На думку правових експертів, опитаних під час інтерв'ю в рамках цієї Оцінки, деякі з галузевих законодавчих актів можуть містити ризики щодо захисту приватності та даних – зокрема, це стосується Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр».

²² Стаття 32: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації».

- + Україна вперше ухвалила законодавство про захист персональних даних у жовтні 2010 р., коли було прийнято Закон України «Про захист персональних даних» № 2297-VI від 01.06.2010²³. До цього Закону було внесено зміни відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи захисту персональних даних» № 383-VII від 03.07.2010²⁴. Закон «Про захист персональних даних» в цілому відповідає Директиві ЄС щодо захисту даних 95/46/ЕС.
- + Внаслідок ухвалення Закону № 383-VII функції державного органу з питань захисту персональних даних були передані від Державної служби України з питань захисту персональних даних (яка нині ліквідована) до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Відповідно до нового законодавства про захист даних, особи, які є розпорядниками даних, мають: 1) повідомляти суб'єктів персональних даних про обробку їхніх персональних даних протягом тридцяти робочих днів, 2) повідомляти Уповноваженого з прав людини про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних. Уповноважений може робити попередження розпорядникам даних за неповідомлення Уповноваженого про обробку даних, яка становить «особливий ризик». Крім того, відповідно до нового законодавства про захист даних, передбачено процедури моніторингу та перевірок: планові та позапланові перевірки.
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини Валерія Лутковська призначена відповідальним уповноваженим як за захист приватності, так і за забезпечення доступу до інформації. Уповноважений розпочав свою роботу з контролю за дотриманням законодавства про захист персональних даних у січні 2014 р.
- Загальні питання захисту даних регулюються також Конституцією України від 28 червня 1996 р., Цивільним кодексом України № 435-IV від 16 січня 2003 р., Законом України «Про інформацію» № 2657-XII від 2 жовтня 1992 р., Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» № 80/94-вр від 05.07.1994²⁵ та деякими іншими законодавчими актами.
- Правові експерти (у т.ч. Дмитро Котляр та інші), опитані протягом цієї Оцінки, звернули увагу на те, що Уповноваженому та його Секретаріату бракує ресурсів для ефективного забезпечення захисту приватності та розв'язання всіх питань, пов'язаних із запитами щодо забезпечення доступу до інформації. У тому, що стосується захисту персональних даних, Уповноважений має чіткий мандат на здійснення контролю за правозастосуванням, на видання обов'язкових приписів та пропозиції щодо санкцій (які накладаються за рішенням суду). Повноваження Омбудсмана у цій сфері унікальні, оскільки в інших він може лише видавати рекомендації.
- Існують загальні правила, які забороняють розповсюдження «конфіденційної інформації», до якої входять персональні дані та конфіденційна інформація про юридичних осіб (Закон «Про доступ до публічної інформації» та Закон «Про інформацію»). Крім того, нещодавно прийняте дуже конкретне положення (стаття 10-1 Закону «Про доступ до публічної інформації» (відповідно до змін, внесених Законом України № 319-VIII)), відповідно до якого оприлюднення наборів даних, як містять персональні дані, дозволяється лише за визначених умов. Це положення є великою прогресивним, оскільки воно рідко закріплюється у настільки чітких формулюваннях. Водночас, немає достатньої кількості свідчень, що чинна політика, законодавство та практика забезпечують ефективний захист приватності в діяльності органів влади.

²³ Верховна Рада України (2011). Закон України «Про захист персональних даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/2297-17>

²⁴ Верховна Рада України (2013). Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи захисту персональних даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/383-18>

²⁵ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>

2.2. ЯКІ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПЕРЕДБАЧЕНІ В УКРАЇНІ? (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)

- + Право на доступ до інформації** регулюється статтею 34 Конституції України²⁶, Законом України «Про доступ до публічної інформації» № 2939-VI від 13.01.2011²⁷ та Законом України «Про інформацію» (зі змінами 2011 р.), в якому встановлено загальне право на інформацію. Відповідно до Рейтингу глобального права на інформацію (Global Right to Information Rating), Україна має 108 із 150 балів та займає 19 місце із 102 країн²⁸.
- + До цього Закону було внесено зміни** відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» № 319-VIII від 09.04.2015²⁹.
- + Громадяни можуть подавати запити** через механізм забезпечення доступу до інформації. Запити можуть здійснюватися усно, письмово, в електронній або будь-якій іншій формі. У Законі встановлено мінімальні вимоги до оформлення запиту на інформацію (так, він має містити ПІБ та контактні дані особи, що звертається із запитом, опис інформації, якої стосується запит, дату та підпис заявитика). За Законом, у кожному агентстві має бути призначено представника, відповідального за впровадження Закону та надання відповідей на запити про доступ до інформації.
- Центрального органу виконавчої влади**, що відповідає за реалізацію Закону, немає. У Верховній Раді розглядається проект Закону (реєстр. номер 2913), яким пропонується наділити Уповноваженого з прав людини повноваженнями з нагляду за його реалізацією (у т.ч. повноваженнями виносити обов'язкові рішення та накладати санкції). Цей законопроект передбачає наділення Омбудсмана такими самими повноваженнями щодо нагляду за забезпеченням права на доступ до інформації, які визначено в Законі «Про доступ до публічної інформації» 2011 р. Якщо законопроект буде прийнято, нові повноваження охоплюватимуть вимоги щодо відкритих даних, які містяться в Законі «Про доступ до публічної інформації» – Уповноважений буде проводити моніторинг та здійснювати нагляд за дотриманням вимог щодо про-активного оприлюднення відкритих даних та надання даних на вимогу (статті 10-1 та 15 Закону «Про доступ до публічної інформації»).
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини** Валерія Лутковська призначена відповідальним уповноваженим як за захист приватності, так і за забезпечення доступу до інформації. Її Секретаріат взаємодіє з Комітетом Верховної Ради з прав людини.
- Як зазначено вище щодо захисту приватності**, через гостру нестачу ресурсів та спроможності (брак кадрів, низькі зарплати, висока плинність кадрів тощо) Секретаріат Уповноваженого не має можливості ефективно реалізовувати свої нові повноваження: як у тому, що стосується захисту персональних даних, так і в забезпеченні доступу до інформації.
- Секретаріат Уповноваженого** не оприлюднив жодного зведеного звіту щодо розпорядників інформації. Але окремі відомства готують звіти щодо запитів на інформацію, які вони обробляють (це, зокрема, Секретаріат КМУ, МВС, Міністерство юстиції тощо). Уповноважений не зобов'язаний готувати такі звіти, крім звітів щодо запитів на інформацію, надіслані до його Секретаріату. Відтак, ця інформація є дуже розорошеною,

²⁶ Стаття 34: «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя».

²⁷ Верховна Рада України (2013). Закон України «Про доступ до публічної інформації». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/2939-17>

²⁸ Access Info (2014). Рейтинг глобального права на інформацію (Global Right to Information Rating), Україна. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: http://www.rti-rating.org/view_country?country_name=Ukraine

²⁹ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/319-19>

і важко сказати, скільки запитів було оформлено та якої інформації вони стосувалися. Так само, немає офіційних звітів про те, як урядові установи відповідають на запити та яку інформацію вони надають у відповідь на запити з використанням цих механізмів.

- Експерти, опитані протягом Оцінки, зазначають, що хоча законодавство про право на інформацію є якісним, на практиці воно реалізується неналежним чином, і що хоча деякі установи мають позитивне ставлення до відповідей на запити, інші установи демонструють більше спротиву та використовують винятки у законодавстві для виправдання відмови у наданні доступу до інформації на власний розсуд. Журналісти, медіа організації та представники ОГС, опитані протягом цієї Оцінки, повідомляють, що вони регулярно отримують відмову у відповідь на свої запити на доступ до інформації, особливо у випадках, коли вони звертаються за потенційно чутливою інформацією про факти корупції.

2.3. ЯКИМИ є ПРАВОВІ ТА ПОЛІТИЧНІ ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ ДАНИХ, АРХІВУВАННЯ ДАНИХ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ДАНИХ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Політичні та правові засади безпеки даних, архівування даних та збереження цифрових даних визначені у Законах України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»³⁰ та «Про електронні документи та електронний документообіг»³¹.
- + За реалізацію політики безпеки даних відповідає Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України³². Служба має значний досвід та встановлені процедури забезпечення безпеки даних.
- + За реалізацію політики архівування даних та збереження цифрових даних відповідає Державна архівна служба України³³.
- + Процедури або механізми вирішення питань безпеки даних регулюються Постановою «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах» № 373 від 29.03.2006³⁴.
- Немає свідчень реалізації різними урядовими установами політики, законодавства та процедур забезпечення безпеки даних, архівування даних та збереження цифрових даних.

2.4. ЯКОЮ є ПОЛІТИКА ЩОДО ВОЛОДІННЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ УРЯДОВИХ ДАНИХ

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)

- + У Законі «Про інформацію» (2011) ідея про власність на інформацію відкидається як така, оскільки це суперечить суті інформації – це об’єкт прав людини, а не предмет цивільно-правової концепції власності. Це було значним досягненням, тому що урядові установи на практиці часто посилалися на своє «володіння» інформацією, обґрунтовуючи таким чином відмову в доступі до своєї інформації. Водночас, урядові установи

³⁰ Верховна Рада України (1993). Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>

³¹ Верховна Рада України (2003). Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

³² Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (2015). Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://www.dstszsi.gov.ua/dstszsi/control/en/index>

³³ Державна архівна служба України (2015). Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://www.archives.gov.ua/>

³⁴ Верховна Рада України (2013). Постанова «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF>

володіють правами інтелектуальної власності на продукти, створені за бюджетні кошти. Протягом цієї Оцінки не було можливості визначити, чи права інтелектуальної власності належать окремим установам, чи всьому Уряду.

- Є випадки, коли програмне забезпечення, наприклад, бази даних та інформація з них, передавалася до приватних компаній, та/або коли вони отримували роялті за використання цієї інформації органами влади).
- Міжнародно-визнані стандарти вільних ліцензій, як-от Creative Commons CC-0 або CC-BY, запроваджені та адаптовані до правої системи України³⁵. Водночас, досвід використання вільних ліцензій є відносно новим для України, тому відповідна практика ще не є усталеною.
- Більшість урядових установ не мають чіткої заяви щодо авторського права або інших умов користування, в яких було би зазначено, на яких саме умовах можна повторно використовувати надану інформацію. У багатьох установ є лише проста заявка, зазначена у нижній частині веб-сайту, наприклад: «© Кабінет Міністрів України», «© Держстат України, 1998-2015» або «При використанні матеріалів сайту посилання на ЦПОСІ та КНП обов'язкове! © ЦПОСІ та КНП, 2008-2015р.»³⁶. Такі нечіткі заяви не дають правої визначеності для тих, хто міг би повторно використати інформацію цих установ.
- Перед ухваленням закону про відкриті дані, на практиці урядові установи самостійно та певною мірою довільно приймали рішення про ліцензування або дозвіл на надання/повторне використання своїх даних.
- + У параграфі 1 пункту 2 статті 10-1 Закону «Про доступ до публічної інформації» (відповідно до змін, внесених Законом України № 319-VIII) визначено, що інформація та дані мають бути дозволеними для їх подальшого вільного використання, навіть якщо не зазначається конкретна відкрита ліцензія.

2.5. НАСКІЛЬКИ АКТИВНО УРЯДОВІ УСТАНОВИ ПРОДАЮТЬ УРЯДОВІ ДАНІ? (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Урядова інформація та дані зазвичай надаються безкоштовно. Більшість установ вважають всю інформацію, яку вони оприлюднюють, публічною інформацією, яка має бути доступною для повторного використання безкоштовно.
- Водночас, деякі установи запровадили власні механізми отримання коштів за надання певної інформації. Наприклад, Державна архівна служба України має перелік запитів, відповіді на які надаються безкоштовно, а також тих, на які відповіді надаються на оплатній основі³⁷. Іншими органами влади, які продають дані, є Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (продає доступ до даних Державного земельного кадастру), Міністерство юстиції (надає платний доступ до певної інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно) та Державна служба статистики (продає статистичні дані та надає платні послуги щодо збору та аналізу статистики).

³⁵ Creative Commons (2015). Робоча група з адаптації ліцензій Creative Commons до законодавства України. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерела: <http://creativecommons.org.ua/> та CC-BY 4.0 і <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.uk>

³⁶ Див. приклади: <http://www.kmu.gov.ua/>, <http://www.ukrstat.gov.ua/> та <http://dzz.gov.ua/CPOSI/>

³⁷ Державна архівна служба України (2014). Запити громадян. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://www.archives.gov.ua/Eng/Requests/index.php>

- Відповідно до Наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку надання платних послуг відділами державної реєстрації актів цивільного стану»³⁸, відділи державної реєстрації можуть надавати платні послуги.

2.6. ЯКІ ІНШІ ЗАКОНИ ТА ПРОГРАМИ МОЖУТЬ СПРАВИТИ ЗНАЧНИЙ ВПЛИВ НА ПОЛІТИКУ ВІДКРИТИХ ДАНИХ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» № 319-VIII від 09.04.2015³⁹ (скорочено – закон про відкриті дані) є важливим та ґрунтовним законодавчим актом щодо відкритих урядових даних. Закон не є автономним актом, його ухвалено для внесення змін до іншого законодавства. Так, його положення стали частинами інших законів: крім Закону «Про доступ до публічної інформації», Законом № 319-VIII також внесено зміни до законів «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», «Про телебачення та радіомовлення», «Про здійснення державних закупівель», «Про управління об'єктами державної власності», «Продержавну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Прорегулювання містобудівної діяльності», «Про громадські об'єднання» і «Про вищу освіту». Ці зміни містять чіткі вимоги, що певні бази даних органів влади мають бути доступними у формі відкритих даних (незалежно від того, яку інформацію вони містять). Зокрема, це Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, Державний реєстр суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, документи стосовно містобудівної діяльності, Реєстр громадських об'єднань, інформація про державні закупівлі, Реєстр вищих навчальних закладів та інші.
- + Закон про відкриті дані та Постанова № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21 жовтня 2015 р., прийнята на його виконання, зобов'язують розпорядників урядових даних оприлюднювати їх та забезпечувати оновлення даних на своїх офіційних веб- сайтах, а також оприлюднювати та оновлювати ці дані на Єдиному державному порталі відкритих даних (www.data.gov.ua), коли він почне роботу.
- + За результатами Євромайдану в Україні розроблено та прийнято низку дуже амбітних законодавчих реформ. Деякі з них суттєвою мірою стосуються впровадження ініціативи відкритих даних. Так, позитивні правові засади для запровадження відкритих даних визначаються в таких законах:
- Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» № 1699-VII від 14.10.2014⁴⁰
 - Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» № 1698-VII від 14.10.2014⁴¹
 - Закон України «Про державні закупівлі» № 1197-VII від 10.04.2014⁴²

³⁸ Верховна Рада України (2013). Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку надання платних послуг відділами державної реєстрації актів цивільного стану». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1380-10>

³⁹ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/319-19>

⁴⁰ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/en/1699-18>

⁴¹ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

⁴² Верховна Рада України (2014). Закон України «Про державні закупівлі». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/en/1197-18>

- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання інформації про державну реєстрацію прав та їх обтяжень з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно» № 1219-VII від 16.04.2014⁴³.
- Закон «Про відкритість використання публічних коштів»⁴⁴ (ухвалено у лютому 2015 р.) передбачає оприлюднення даних про використання публічних коштів (державного і місцевих бюджетів, коштів державних підприємств) на єдиному веб-порталі, а також оприлюднення всіх казначейських транзакцій у режимі реального часу. Зокрема, у Законі зазначено, що ця інформація має оприлюднюватися у формі відкритих даних (у форматі, придатному для машинного зчитування).
- Закон «Про запобігання корупції»⁴⁵ (ухвалено в жовтні 2014 р., набув чинності в 2015 р.) встановлює, що база даних декларацій державних службовців та членів їхніх сімей про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру має бути оприлюднена онлайн (з незначною кількістю винятків), у тому числі у форматі, придатному для машинного зчитування.

- + Крім того, діють прийняті раніше закони, які створюють сприятливі умови для запровадження відкритих даних, зокрема:**
- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» № 832-XIV від 06.07.1999⁴⁶.
- Питання охорони державної таємниці регулюються Конституцією України, Законом України «Про інформацію» та Законом України «Про державну таємницю» № 3856-XII від 10.03.1994⁴⁷, а також Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» № 80/94-вр від 05.07.1994⁴⁸.**

ОЦІНКА ДРУГОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРИВАТНОСТІ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	У принципі, право на приватність та захист приватності визнається в Конституції та законах України. Запроваджено регулювання та процес забезпечення анонімності (деперсоніфікації) даних, але він впроваджується непослідовно. Лише деякі установи, що розпоряджаються даними, запровадили чіткий порядок забезпечення анонімності персональної інформації перед її оприлюдненням. У тому, що стосується інших установ, немає достатніх свідчень, що наявна політика та практика гарантують захист приватності.

⁴³ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання інформації про державну реєстрацію прав та їх обтяжень з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/1219-18>

⁴⁴ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про відкритість використання публічних коштів», Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183-19>

⁴⁵ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про запобігання корупції», Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

⁴⁶ Верховна Рада України (1999). Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/832-14>

⁴⁷ Верховна Рада України (1994). Закон України «Про державну таємницю». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>

⁴⁸ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>

ЗАСАДИ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Право на доступ до інформації визнається в Конституції та галузевому законодавстві. Зокрема, таке право гарантується Законом України «Про доступ до публічної інформації». Але на практичному рівні Закон реалізується непослідовно, його дотримання забезпечується неналежним чином. Є практика оприлюднення інформації без отримання відповідних запитів (у про-активній формі), всі установи оприлюднюють таким чином більшу частину інформації, оприлюднення якої вимагається за законом, але у різних установ немає єдиних стандартів. На практиці, деякі органи влади використовують винятки у законодавстві для виправдання відмови або обмеження у наданні доступу до інформації на власний розсуд.
ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ ДАННИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Різні аспекти захисту і безпеки баз даних, мереж та систем регулюються у законодавстві, але є питання щодо послідовного виконання положень цього законодавства різними органами влади.
ЗАСАДИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Урядові органи мають право інтелектуальної власності на продукти, що були зроблені за державні кошти. У межах цієї Оцінки не було можливості визначити, чи належать ці права інтелектуальної власності конкретному органу, або Уряду в цілому. У параграфі 1 пункту 2 статті 10-1 Закону «Про доступ до публічної інформації» (відповідно до змін, внесених Законом України № 319-VIII) визначено, що інформація та дані мають бути дозволеними для їх подальшого вільного використання, навіть якщо не зазначається конкретна відкрита ліцензія. Рекомендується розробити загальний порядок використання відкритих ліцензій щодо всієї інформації та даних уряду.
ДОХОДИ ВІД ДАННИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Хоча більшість урядових даних доступні безкоштовно, деякі органи влади встановили власний порядок оплати за надання деяких їхніх даних. В Уряді немає загальної політики із попередження продажу урядових даних. Так само, немає послідовного порядку стягнення плати за дані відповідно до граничних витрат на їх розповсюдження. Необхідно розробити чіткий загальний порядок стягнення плати за урядову інформацію та дані.
ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПОЛІТИКА В ІНШИХ СФЕРАХ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	В Україні була прийнята низка дуже амбітних законодавчих реформ для зміцнення верховенства права, підвищення прозорості, поліпшення доступу до інформації та протидії корупції. Зокрема, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» № 319-VIII від 09.04.2015 є прикладом дуже дієвого та сприятливого законодавчого акту для запровадження відкритих даних. Враховуючи також наявність прогресивного законодавства про доступ до інформації та відносно нового законодавства про протидію корупції, перед Урядом стоять завдання щодо протидії корупції, і відкриті дані визначені як один з ключових елементів цієї політики.
ЗАГАЛОМ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Загалом, правові засади створюють сприятливе середовище для реалізації ініціативи відкритих даних в Україні. Водночас, значна частина законодавства та реформ є або дуже новими, або досі у процесі прийняття, тому реалізуються вони не завжди послідовно. Державним службовцям потрібні конкретні настанови та заходи з підвищення кваліфікації для того, щоб вони могли належним чином забезпечити реалізацію цього законодавства. Захист приватності регулюється законом, але на практиці не у всіх органах влади прийнято чіткий порядок та механізми гарантування захисту приватності. Законодавство про доступ до інформації є дуже прогресивним та сприятливим і має конкретні положення щодо відкритих урядових даних. Водночас, на практиці різні органи влади реалізують положення законодавства непослідовно. Зокрема, особливо вагомими є Закон № 319-VIII та Постанова про відкриті дані, але їхні положення ще не реалізовано. Перед Урядом стоїть завдання забезпечити належне та своєчасне виконання амбітних ініціатив та реформ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A2.01	Забезпечення захисту приватності у законодавстві та на практиці	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У середньо-строковій перспективі	Переглянути наявне законодавство та практику та розробити конкретні заходи (які мають бути обов'язковими) для забезпечення захисту приватності в діяльності всіх органів влади. Ключовий захід – це визначення однієї відповідальної особи за захист приватності в кожному органі влади. Таких осіб необхідно наділити відповідними повноваженнями та провести належну підготовку для них. Провести SWOT-аналіз (аналіз сильних, слабких сторін, можливостей та загроз) на рівні кожного органу влади та розповсюдити керівні принципи щодо забезпечення анонімності на основі найкращих практик.
A2.02	Поліпшення стану справ щодо доступу до інформації	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів, Уповноважений ВРУ з прав людини	У середньо-строковій перспективі	Забезпечити послідовне дотримання права на доступ до інформації в роботі всіх органів влади. Скоротити практику використання винятків у законодавстві для виправдання відмови або обмеження у наданні доступу до інформації на власний розсуд. Поліпшити можливості отримати право на доступ до інформації шляхом змінення інституту Уповноваженого ВРУ з прав людини. Цих цілей можна досягти шляхом підготовки і проведення спеціальних заходів, у т.ч. тренінгів для державних службовців щодо застосування нового законодавства; розповсюдження настанов та керівних принципів для державних службовців; оприлюднення статистичних даних про запити на інформацію та про реалізацію нового законодавства. Нарешті, доступ до інформації можна поліпшити шляхом забезпечення оприлюднення у про-активній формі (не очікуючи на відповідні запити) інформації, визначененої в переліку обов'язкових для оприлюднення наборів даних Постанови про відкриті дані.
A2.03	Підвищення безпеки даних та систем	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У довго-строковій перспективі	Переглянути наявне законодавство та практику щодо захисту і безпеки баз даних, мереж та систем. Розробити належні обов'язкові стандарти, щоб послідовно забезпечити безпеку даних, мереж та систем в усіх органах влади.
A2.04	Розробка Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД)	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-строковій перспективі	Наглядова рада РГВД має обговорити та підготувати першу версію НПДВД на виконання Постанови про відкриті дані. Відповідно до цього можуть бути заходи, запропоновані в цьому звіті. Після цього необхідно розповсюдити проект НПДВД перед усіх зацікавлених сторін та отримати їхні зауваження і пропозиції, а потім погодити його на РГВД. План дій має містити дуже конкретні заходи, для яких розробки можна використовувати принципи S.M.A.R.T. Координацію процесів реалізації НПДВД має здійснювати РГВД та Державне агентство з питань електронного урядування. Це в тому числі стосується оцінки досягнення показників та широкого оприлюднення його результатів.
A2.05	Стандартизація правил використання та порядку плати за відкриті дані	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-строковій перспективі	Запровадити стандартну відкриту ліцензію (як-от Creative Commons CC-BY), яка має бути обов'язковою для всієї інформації та даних органів влади. Запровадити стандартний обов'язковий порядок та практику стягнення плати за урядові дані та інформацію. Обидва питання вже врегульовані у Постанові про відкриті дані, відтак, потрібно забезпечити послідовну реалізацію відповідних положень.

A2.06	Проведення оцінки результатів та успішності	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У середньо-строковій перспективі	Для забезпечення належного та своєчасного впровадження всіх цих засад необхідно розробити механізм підзвітності, що має включати в себе чіткі показники для оцінки діяльності та досягнень. Уряд визначив Державне агентство з питань електронного урядування відповідальним за координацію та моніторинг реалізації Постанови про відкриті дані. Крім цього, необхідно запровадити регулярне звітування та оцінку відповідності показникам. Такий механізм має бути частиною процесу ПВУ у тому, що стосується всіх напрямків політики відкритих даних, Відкритого Уряду, доступу до інформації, підзвітності, протидії корупції та залученню громадян. Для цього можуть використовуватися механізми власного звітування Уряду, оцінки політики з боку громадянського суспільства та Незалежного звітного механізму. Механізм, процес та результати оцінки мають бути прозорими.
A2.07	Перетворення відкритих даних на невід'ємну складову політики та реформ в інших сферах	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У середньо-строковій перспективі	Відкриті дані мають розглядатися не як річ у собі, а як засіб та ресурс для досягнення інших пріоритетів політики. Так само потрібно представляти відкриті дані для всіх органів влади і зацікавлених сторін. Відтак, важливо розробити поради щодо того, яким чином відкриті дані можуть допомогти просувати інші напрямки політики, реформи та національні пріоритети: наприклад, посилити підзвітність, зменшити корупцію та підвищити обґрунтованість політичних рішень конкретними фактами. Рекомендується визначити такі сфери політики, в яких відкриті дані можуть відіграти важливу роль, та розробити стратегію їх реалізації із використанням відкритих даних.

ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА, РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СПРОМОЖНІСТЬ УРЯДОВИХ УСТАНОВ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Контекст: навички та лідерство державних службовців середньої ланки є так само важливими для успіху, як і навички та лідерство політичного та вищого державного керівництва: для створення політики відкритих даних необхідно, щоб установи могли розпоряджатися своїми наборами даних за допомогою прозорих та організованих процесів збору даних, забезпечення безпеки, якості та надання даних. Для ефективного виконання цих функцій агенції повинні мати (або розробити) чіткий порядок управління даними, а персонал має володіти належними ІКТ-навичками та технічними аспектами роботи з даними (тобто, формати даних, метадані, API-інтерфейсами, базами даних). Так само важливим є залучення всіх установ на всіх рівнях урядування до встановлення єдиних стандартів та усунення перешкод до інтероперабельності їх обміну даними. Для цього необхідними є механізми міжвідомчої співпраці.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

- 3.1. ЯКА УСТАНОВА АБО ЯКІ УСТАНОВИ МАЮТЬ ВІДПОВІДНУ СПРОМОЖНІСТЬ, ПОВНОВАЖЕННЯ, ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ТА ТЕХНІЧНІ НАВІЧКИ, ЯКІ ДОЗВОЛЯТЬ ЇЇ/ІМ БУТИ ПРОВІДНОЮ УСТАНОВОЮ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ?
- (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)**

- + Кабінет Міністрів України визначив Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства та його Державне агентство з питань електронного урядування України провідними установами щодо запровадження відкритих даних та наділив їх відповідними повноваженнями. Деякими відносно новими партнерами з впровадження цього процесу є Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування (уповноважена здійснювати координацію роботи між установами) та Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.
- + Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування є тимчасовим дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України. Її було створено відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 4 від 14 січня 2009 р.⁴⁹ Основна мета її роботи – забезпечити підготовку та подання Кабінету Міністрів України пропозицій до національної політики розвитку електронного урядування та інтеграції України в глобальне інформаційне суспільство.
- + Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку створено відповідно до Постанови Верховної Ради України № 22-VIII від 4 грудня 2014 р.⁵⁰ Його предметами відання є виділення коштів на реалізацію ініціативи відкритих урядових даних, розвиток інформаційного суспільства, Національна програма інформатизації, електронне урядування, електронний документообіг, електронний цифровий підпис, національна система електронних інформаційних ресурсів, телекомунікації, поштовий зв'язок, індустрія програмування, кібербезпека, технічний та криптографічний захист інформації та питання використання радіочастотного ресурсу України;
- Інші установи, які могли б взяти на себе провідну роль в реалізації політики відкритих даних, включають в себе Міністерство економічного розвитку і торгівлі (питання закупівель та адміністративних послуг)

⁴⁹ Верховна Рада України (2009). Постанова Кабінету Міністрів № 4 від 14 січня 2009 р. Перевірено 15 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4-2009-%D0%BF/paran40#n40>

⁵⁰ Верховна Рада України (2014). Постанова Верховної Ради України № 22-VIII від 4 грудня 2014 р. Джерело: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/22-viii>

та Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (електронне урядування врегіонах).

- Іншими ключовими урядовими зацікавленими сторонами цієї політики є Державна судова адміністрація України, Міністерство юстиції, Міністерство інфраструктури, Адміністрація Президента, радник з питань відкритих урядових даних при Прем'єр-міністрі України, Національний банк України та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації. Ця служба відповідає за безпеку інформації та даних.
- + Протягом робочих засідань Міжвідомчої робочої групи з відкритих даних було проведено певний аналіз та вжито певних кроків для ознайомлення державних службовців та установ з концепцією відкритих даних. Ця робота здійснюється і через веб-сайт Державного агентства з питань електронного урядування⁵¹.
- + Для обговорення шляхів розвитку відкритих урядових даних в Україні ПРООН спільно з партнерами з розвитку підтримала проведення першої конференції з відкритих даних в Україні у березні 2015 р., участь в якій взяли більше 100 представників органів влади, громадських активістів, міжнародних експертів та інших зацікавлених сторін⁵².
- + Крім того, за підтримки ПРООН було проведено дві зустрічі з міжнародними партнерами⁵³, які надали консультації щодо розробки Постанови про відкриті дані⁵⁴. Політика відкритих даних також пройшла обговорення з представниками громадянського суспільства на засіданні Громадської ради при Державному агентстві з питань електронного урядування 8 липня 2015 р.⁵⁵
- Певні питання було проаналізовано та певних кроків для ознайомлення державних службовців та установ з концепцією відкритих даних було вжито протягом конференції «Дні інформаційного суспільства – 2015», яка була проведена у травні 2015 р. у Національній академії державного управління при Президентові України⁵⁶.
- Хоча деякі високопосадовці мають базове уявлення про концепцію відкритих урядових даних, необхідно проводити більше заходів для ознайомлення, оскільки державні службовці середньої ланки погано обізнані із цією концепцією. Національна академія державного управління планує провести тренінги з електронного урядування для державних службовців у п'яти областях України в рамках програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP)⁵⁷.
- Штат Державного агентства з питань електронного урядування нині налічує 30 співробітників. Цього недостатньо для координації питань ІКТ (стандартизації, інтеграції ІКТ-систем, документообігу тощо) на рівні всього Уряду. Необхідно значно розширити штат та фінансування Державного агентства.

⁵¹ Сторінка Державного агентства з питань електронного урядування у Facebook (2015). «Open Data. На шляху до відкритих та доступних державних даних». Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <https://www.facebook.com/eGovernanceUkraine/posts/902303049822965>

⁵² Міжнародна конференція з відкритих даних (2015). Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://iodc.org.ua/>

⁵³ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). «Першочерговість відкриття державних даних: що важливіше – технічні можливості чи громадський попит? Підсумки круглого столу». Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/pershochergovist-vidkrytyya-derzhavnyh-danyh-shcho-vazhlyvishche-tehnichni-mozhlyvosti-chy>

⁵⁴ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

⁵⁵ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). Обговорення проектів Білих книг державної політики у сфері електронного урядування. Засідання Громадської ради 8 липня 2015 р. Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/obgovorennya-proektyv-bilyh-knyg-derzhavnoyi-polityky-u-sferi-elektronnogo-uryaduvannya>

⁵⁶ Національна академія державного управління (2015). «Дні інформаційного суспільства – 2015». Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://www.academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=osn&page=2&tipn=News&newsid=248&PageNumber=7>

⁵⁷ Фонд Східна Європа (2015). Програма «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP). Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://eef.org.ua/ua/prohramy/efektyvne-upravlinnia-ta-hromadianske-susplstvo/411-elektronne-uryaduvannya-dlya-pidzvitnosti-vladi-ta-uchasti-gromadi-egap.html>

3.2. ЯКІ УСТАНОВИ МАЮТЬ СТАРШОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ДИРЕКТОРА (СІО), СТАРШОГО ТЕХНІЧНОГО ДИРЕКТОРА (СТО) АБО ПОСТІЙНІ ОФІЦІЙНІ ПОСАДИ, ПРИСВЯЧЕНІ УПРАВЛІННЮ ДАНИМИ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)

- У Кабінеті Міністрів України немає служби старшого інформаційного директора. Крім того, у більшості урядових установ так само не призначено ні СІО, на СТО. Експерти, опитані під час цієї Оцінки, повідомили, що це, вірогідно, пов'язано з бюджетними обмеженнями.
- Майже у всіх урядових установах є управління з питань ІКТ або інші постійні офіційні посади, пов'язані з управлінням даними та внутрішнім документообігом.
- У деяких відомствах є потужні управління з питань ІКТ, зокрема, у Міністерстві фінансів, Міністерстві соціальної політики, Державній фіскальній службі та Міністерстві юстиції.

3.3. ЯКІ МІЖВІДОМЧІ МЕХАНІЗМИ СТВОРЕНІ ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ РОБОТИ З ПИТАННЯМИ ІКТ (НАПРИКЛАД, З ТЕХНІЧНИМИ ПИТАННЯМИ)?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)

- + Координація роботи з питаннями ІКТ здійснюється через такі міжвідомчі механізми (зокрема, щодо технічних питань): Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування, Робоча група з розробки урядової політики у сфері розвитку електронного врядування при Віце-прем'єр-міністрові України, Міністрові регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міжвідомча робоча група з відкритих даних при Міжгалузевій раді з питань розвитку електронного урядування, та деякі робочі групи при Державному агентстві з питань електронного урядування (з питань електронних послуг, електронної ідентифікації тощо). Водночас, між цими групами бракує координації.
- + Іншим міжвідомчим механізмом, що здійснює таку координацію, є Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (він продемонстрував свою підтримку політики відкритих урядових даних та потенційно може сприяти виділенню коштів на її реалізацію).
- + Найбільш ефективним з цих механізмів є Робоча група з розробки урядової політики у сфері розвитку електронного врядування при Віце-прем'єр-міністрові України, Міністрові регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (зокрема, результатами її роботи є підготовка Зеленої книги державної політики у сфері електронного урядування та чотирьох Білих книг з електронної ідентифікації, електронних послуг, електронної взаємодії та електронної демократії, на основі яких розроблено (та розробляються) відповідні законопроекти⁵⁸.
- Очікується, що координацією роботи з основними технічними питаннями буде займатися нещодавно створена Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування. При Раді створено п'ять робочих груп за наступними напрямками: з питань електронної взаємодії, з питань надання електронних послуг та розвитку електронної комерції, з питань розвитку схем електронної ідентифікації, з питань використання відкритих даних, з питань нормативно-правового забезпечення реалізації проектів у галузі електронного урядування⁵⁹. Водночас, Рада та її робочі групи розпочали роботу лише у 2014 р. та ще не ведуть повноцінну діяльність.

⁵⁸ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). «Обговорення проектів Білих книг державної політики у сфері електронного урядування». Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/obgovorennya-proektiv-bilyh-knyig-derzhavnoyi-polityky-u-sferi-elektronnogo-uryaduvannya>

⁵⁹ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). «Результати засідання Міжгалузевої ради з питань розвитку електронного урядування». Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/rezultaty-zasidannya-mizhgaluzevoi-rady-z-pitan-rozvytku-elektronnogo-uryaduvannya>

- Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації здійснює координацію питань безпеки та обміну реєстрами між урядовими установами. За інформацією Державної служби, планується створити робочу групу з питань захисту ІКТ (за ініціативою Міністерства юстиції). Крім того, при Раді національної безпеки і оборони функціонує міжвідомчий механізм забезпечення національної безпеки України.

3.4. ЯКІ МЕХАНІЗМИ НІНІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ УСТАНОВ АБО ЯКОСТІ НАДАНИХ ПОСЛУГ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- Оцінка ефективності роботи здійснюється на рівні окремих профільних міністерств та відомств, а не на рівні всього уряду.
- Всі міністерства та відомства зобов'язані звітуватися про свою роботу на щорічній основі на відповідно до конкретних програм, але при цьому не існує єдиної методології та порядку оцінки ефективності роботи урядових установ чи якості наданих послуг. Як наслідок, на практичному рівні в різних установах ці процеси проходять абсолютно по-різному.
- Деякі приклади звітування та оцінки ефективності: Державне підприємство «Інформаційно-ресурсний центр» використовує моніторинг та збирає зворотний зв'язок від своїх клієнтів для оцінки якості своєї роботи та наданих послуг; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації звітує до профільного міністерства через свій механізм контролю; Державна міграційна служба використовує картки надання адміністративних послуг.
- + Для запровадження єдиного процесу оцінки ефективності урядових установ та якості наданих послуг Кабінет Міністрів України працює над створенням Центру оцінки електронної готовності.

3.5. НА ЯКЕ МІНІСТЕРСТВО АБО ВІДОМСТВО ПОКЛАДЕНО ОСНОВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДАНІ АБО СТАТИСТИКУ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- + Основна відповідальність за статистику лежить на Державній службі статистики України⁶⁰ – спеціально уповноваженому центральному органі виконавчої влади у галузі статистики, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економічного розвитку і торгівлі та який реалізує державну політику у сфері статистики. Співробітники Державної служби статистики, з якими було проведено інтерв'ю протягом цієї Оцінки, продемонстрували свою підтримку запровадженню відкритих даних. Насправді, багато даних, які оприлюднюють Держстат, можна вважати відкритими даними. Водночас, як зазначено вище, Держстат має практику стягнення плати за надання певних видів даних, що є перешкодою для політики відкритих даних.
- + Всі міністерства, установи та підзвітні їм державні підприємства відповідають за збір та зберігання статистичних даних у своїй галузі: наприклад, Міністерство інфраструктури збирає та зберігає дані про залізниці, морські порти, авіацію тощо, Міністерство освіти і науки збирає та зберігає статистичні дані про навчальні заклади, освітні рівні тощо. Всі міністерства та відомства мають надавати свої статистичні дані Державній службі статистики України.

⁶⁰ Кабінет Міністрів України (2014). Постанова «Про затвердження Положення про Державну службу статистики України». Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%25D0%25BF&sa=D&ust=1441751261362000&usg=AFQjCNGih0XF4vZ8NqyUZOXEAKkMYxsq0Q>

- Порядок збору, перевірки та управління даними встановлюється профільним міністерством та відомством, і координація між урядовими установами майже не відбувається.
- Державна служба статистики України пропонує статистичну інформацію у формі звітів. Структуровані статистичні дані зазвичай доступні у форматі HTML-таблиць на веб-сайті. Деякі дані доступні для завантаження у форматах CSV та XLS, придатних для машинного зчитування.

3.6. ЯКІ МІНІСТЕРСТВА АБО ВІДОМСТВА, ЯК ЗДАЄТЬСЯ, НАЙБІЛЬШЕ ЗАНЕПОКОЕНИ ЧЕРЕЗ ОПРИЛЮДНЕННЯ ДАНИХ, І ЯКІ ПРИЧИНІ ЦЬОГО? ЯК ЦЕ МОЖНА ВИРІШИТИ З ТОЧКИ ЗОРУ ПРОЦЕДУРИ, І ЯК УСУНУТИ ЦІ ЗАНЕПОКОЕННЯ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Деякі міністерства висловили зацікавленість у відкритих даних. Міністерство інфраструктури навіть звертається за допомогою для відкриття його даних, оскільки воно володіє великою кількістю даних, але його ресурси є обмеженими.
- Більшість міністерств переймаються через проблему безпеки даних у тому сенсі, що вони можуть бути нездатними захистити чутливі дані у своїх мережах та базах даних від незаконного доступу (кіберзлочинності). Ще однією важливою проблемою, про яку говорять різні міністерства, є фінансування та обмежені ресурси і спроможність. Деякі міністерства занепокоєні питаннями надання даних через такі причини: ця тема є відносно новою, вони не повністю її розуміють, даних бракує або вони неналежної якості. Крім того, вони занепокоєні через оприлюднення даних, що містять чутливу або службову інформацію.
- Деякі міністерства і відомства (зокрема, Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки України та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації) занепокоєні через потенційні конфлікти, які можуть виникнути через оприлюднення даних, що містять персональні дані або секретну інформацію.
- Найбільш занепокоєнними з приводу своєї спроможності та ресурсів для оприлюднення значних масивів даних та пов'язаних із цим технічних питань є Міністерство юстиції та Державна фіскальна служба.
- Занепокоєння органів влади щодо оприлюднення даних пов'язане з питанням безпеки даних та доступу до особистої інформації.
- Респонденти, опитані в рамках цієї Оцінки, звернули увагу, що деякі міністерства можуть ставитися до відкритих даних як до корисної справи з точки зору відносин з громадськістю (PR), але все ж не відчувають зобов'язань щодо їх запровадження.

3.7. НАСКІЛЬКИ ЗНАЧНИМИ є ЗАГАЛЬНІ ІКТ-НАВИЧКИ СЕРЕД ВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА УРЯДУ ТА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Співробітники деяких урядових установ проходили підготовку з ІКТ, стандартів даних або аналізу даних. Основним провайдером послуг з підготовки є Галузева асоціація комп’ютерних технологій (CompTIA) – неприбуткова галузева асоціація, створена в 1982 р., яка надає різноманітні послуги з ІКТ-сертифікації⁶¹.

⁶¹ CompTIA (2015). Галузева асоціація комп’ютерних технологій, неприбуткова галузева асоціація, створена в 1982 р., яка пропонує низку послуг з ІКТ-сертифікації, див. <https://certification.comptia.org/>

- + Державні службовці проходять підготовку з ІКТ, стандартів даних та аналізу даних у Національній академії державного управління при Президентові України (НАДУ) в рамках навчального плану підготовки магістрів державного управління. НАДУ також проводить обов'язкові програми підвищення кваліфікації. Державні службовці зобов'язані оновлювали свої знання, відвідуючи ці програми протягом приблизно двох тижнів раз на п'ять років.
- Оцінити загальні ІКТ-навички серед вищого керівництва уряду та державних службовців достатньо складно, оскільки відповідних оцінок не проводиться. Водночас, як здається, загальна комп'ютерна грамотність серед вищого керівництва уряду та державних службовців є достатньо високою. Як правило, її рівень вище серед державних службовців молодого покоління.
- Експерти, опитані протягом цієї Оцінки, заявляли про недостатню кількість заходів з підготовки та, власне, підготовленого персоналу, який би володів фаховими знаннями у сфері управління даними, забезпечення анонімності та аналізу даних.
- Співробітники деяких урядових установ проходять підготовку з ІКТ, стандартів даних або аналізу даних, яка надається зовнішніми приватними компаніями (як-от Certification CompTIA). Міністерство економічного розвитку і торгівлі співпрацює з «Skills Academy», яка пропонує різноманітні заходи з підготовки (www.skillsacademy.com.ua)⁶².
- ІКТ-навички не відіграють важливої ролі при прийнятті рішень щодо підвищення на службі або присвоєння нових рангів державних службовців.

3.8. НАСКІЛЬКИ УРЯД є ПРИСУТНІМ У МЕРЕЖІ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- + Усі центральні органи виконавчої влади, обласні державні адміністрації, державні адміністрації міст Києва і Севастополя мають офіційні веб-сайти. Але не всі органи місцевого самоврядування мають свої веб-сайти.
- + Деякі міністерства розширяють свою присутність у мережі за допомогою інтерактивних карт, каналів у соціальних мережах або механізмах отримання зворотного зв'язку. Інші пристосовують свої веб-сайти для мобільних пристройів (наприклад, як Міністерство інфраструктури). Веб-сайт Уряду, що працює за принципом «єдиного вікна», пропонує різноманітну інформацію про органи влади й їхню діяльність, у т.ч. новини, інфографіку, відео, фото та посилання на сторінки у соціальних медіа (див. www.kmu.gov.ua).
- Лише деякі урядові установи пропонують електронні послуги, послуги, що підтримуються через мобільні технології або API-інтерфейс, але лише деякі з них мають плани із запуску електронних послуг (як, наприклад, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство юстиції, Державна архітектурно-будівельна інспекція України (наразі триває робота над запуском чотирьох послуг) та Міністерство екології і природних ресурсів України).
- Єдиний державний реєстр підприємств, установ та організацій (ЄДРПОУ), який ведеться Міністерством юстиції України, може бути доступним через API-інтерфейс, але на платній основі (він не відкритий для загального користування).
- + Мінрегіон та Кабінет Міністрів України використовують своє програмне забезпечення для аналізу трафіку на своїх веб-сайтах. Більшість інших установ аналізують трафік за допомогою Google Analytics.

⁶² Skills Academy (2015). Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://skillsacademy.com.ua>

- + Більшість центральних органів виконавчої влади оновлюють свої веб-сайти відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» (2002 р.)⁶³.
- Відповідно до Індексу ООН щодо розвитку електронного урядування, у 2014 р. Україна посідала 87-ме місце серед 193 держав-членів ООН. У 2012 р. Україна була на 86-му місці, у 2010 р. – на 54-му.
- Електронні послуги в Україні є не дуже розвиненими, і процес їх запровадження у 2014 р. майже припинився через кризу. Державне агентство з питань електронного урядування готує проект постанови про електронні послуги⁶⁴.
- + Міністерство економічного розвитку і торгівлі відповідає за запуск та підтримання Єдиного державного порталу адміністративних послуг, який в 2015 р. почав функціонування в тестовому режимі (<http://poslugi.gov.ua>). Одночасно з цим впроваджується дуже популярна волонтерська ініціатива громадянського суспільства <https://igov.org.ua>, у рамках якої низка центральних, обласних та місцевих органів влади налагоджують надання електронних послуг, не чекаючи на розв'язання ключових проблем, що перешкоджають запровадженню електронних послуг на центральному рівні (зокрема, йдеться про відсутність е-ідентифікації особи, брак інтероперабельності між органами влади тощо).

ОЦІНКА ТРЕТЬОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА, РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ВІДПОВІДНА ПРОВІДНА УСТАНОВА	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Державне агентство з питань електронного урядування має хороші можливості та готове здійснювати управління програмою відкритих даних. Однак політична вага для такого управління має походить від Кабінету Міністрів, щоб Державне агентство мало достатньо повноважень координувати реалізацію цієї програми всіма урядовими установами та забезпечувати впровадження політики відкритих даних. Водночас, Державне агентство має обмежені ресурси та досвід у реалізації програми на рівні всіх урядових установ. Створення Робочої групи з питань відкритих даних при Кабінеті Міністрів може відіграти значну роль у тому, щоб залучити інші органи влади та допомогти з координацією та реалізацією політики відкритих даних.
СПРОМОЖНОСТІ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Хоча в Уряді немає посад старшого інформаційного директора (СІО) та старшого технічного директора (СТО), у більшості органів влади є ІТ-департаменти, які мають певну технічну кваліфікацію. Необхідно проводити подальші заходи з підвищення кваліфікації.
МІЖВІДОМЧА КООРДИНАЦІЯ ЩОДО ІКТ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Немає значних досягнень у сфері управління загальноурядовими ініціативами у сфері ІКТ, міжвідомча координація здійснюється слабко. Більшість міністерств запровадили власні ізольовані ІКТ-рішення, що створює проблеми для інтероперабельності та стандартизації. Необхідно зміцнити міжвідомчу координацію в сфері ІКТ.

⁶³ Постанова Кабінету Міністрів № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» (2002 р.). Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>

⁶⁴ Кабінет Міністрів України (2015). Проект розпорядження Кабінету Міністрів України. Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: http://dknii.gov.ua/sites/default/files/koncepciya_rozvytku_e-poslug.pdf

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ УСТАНОВ	СЕРЕДНІЙ	ЧЕРВОНИЙ	Послідовної політики та практики оцінювання ефективності роботи установ та якості наданих послуг немає.
ОРГАН ВЛАДИ, ВІДПОВІДЛЬНИЙ ЗА СТАТИСТИКУ	СЕРЕДНІЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Державна служба статистики має добре розроблені політику та практику управління та оприлюднення статистичних даних.
ЗАНЕПОКОЄННЯ ЩОДО НАДАННЯ ДАНИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Деякі міністерства та відомства користуються відкритими даними, у т.ч. Міністерство юстиції, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство інфраструктури, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерство фінансів, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Водночас, деякі інші міністерства висловлюють занепокоєння щодо надання відкритих даних. Основні занепокоєння, зібрані протягом Оцінки, є такими: обмежені людські ресурси та брак фінансових ресурсів, занепокоєння щодо безпеки даних та потенційних конфліктів, що можуть з'явитися внаслідок оприлюднення даних, які містять персональні дані або службову інформацію.
IKT-НАВИЧКИ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Як здається, загальні IKT-навички є достатньо належними, хоча в органах влади працює небагато людей, які мають просунуті технічні навички в управлінні даними, статистиці та аналітиці даних.
ПРИСУТНІСТЬ УРЯДУ В МЕРЕЖІ	СЕРЕДНІЙ	ЖОВТИЙ	Уряд та урядові установи активно присутні в мережі, але надання електронних та мобільних послуг є радше винятком, ніж правилом.
ЗАГАЛОМ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Як здається, жодна з урядових установ немає можливості здійснювати самостійне керівництво програмою відкритих даних. Втім, отримавши відповідну політичну вагу від Кабінету Міністрів та у співпраці з Робочою групою з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування має повноваження та технічну кваліфікацію та є оптимальною установовою для того, щоб здійснювати керівництво цією програмою. Необхідно підвищити кваліфікацію щодо управління даними та міжвідомчої координації у галузі IKT. Це дозволить перейти від ізольованих та несумісних IT-систем, які органи влади мали раніше, до підвищення інтероперабельності та стандартизації. Хоча деякі міністерства мають певні занепокоєння щодо надання даних, є свідчення, що більшість органів влади готові використовувати та надавати дані відповідно до законодавства про відкриті дані. Є потреба в програмах підвищення кваліфікації для того, щоб підготувати більше державних службовців з просунутими технічними навичками управління даними, статистики та аналізу даних.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A3.01	Посилення Державного агентства з питань електронного урядування як суб'єкта, що здійснює координацію реалізації політики	Кабінет Міністрів	Невідкладно	Як рекомендується у заході A1.01, координацію політики відкритих даних має здійснювати Робоча група з питань відкритих даних при Кабінеті Міністрів. РГВД – це майданчик, де ключові керівники органів влади та зацікавлені сторони можуть обговорювати та пропонувати заходи для НПДВД. Фактична реалізація НПДВД, а також заходи з підвищення кваліфікації та технічної підтримки, мають проводитися за координації Державного агентства з питань електронного урядування. Для того, щоб Державне агентство могло ефективно це робити, йому потрібні додаткові людські та фінансові ресурси. Крім того, для запобігання непорозумінням потрібно більш чітко визначити роль Державного агентства у цьому процесі.
A3.02	Підвищення кваліфікації щодо управління даними	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі і постійно	Прийняти план/програму підвищення кваліфікації для по-ліпшення навичок управління знаннями в органах влади на основі оцінки прогалин. Координацію цього плану/програми має здійснювати Державне агентство з питань електронного урядування у співпраці з Національною академією державного управління. Для розширення масштабів цих заходів на весь уряд цю програму потрібно проводити за принципом «тренінгу для тренерів». Необхідно також розробити окремі поглиблені програми зі статистики та аналізу даних.
A3.03	Визначення відповідальних осіб з питань відкритих даних / старших технічних директорів (СТО)	Кабінет Міністрів	Невідкладно	У кожному міністерстві та відомстві має бути призначено особу, відповідальну за координацію заходів з реалізації НПДВД (призначення таких відповідальних осіб розпорядниками урядових даних також є вимогою Постанови Кабінету Міністрів № 835). Ці відповідальні особи можуть підтримувати зв'язок з РГВД, просувати ідею і політику відкритих даних у своїх установах, а також допомагати координувати інші питання ІКТ (як-от стандартизацію) в органах влади. Рекомендується розробити спеціальну програму підготовки для них.
A3.04	Оцінка надання цифрових послуг	Кабінет Міністрів	У довго-строковій перспективі	Необхідно розробити та впровадити послідовну політику та практику оцінювання ефективності роботи та якості надання послуг органами влади. Це дозволить проводити оцінку та знаходити шляхи вдосконалення політики та практичної роботи.
A3.05	Поліпшення цифрових послуг	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Відкриті дані можна використовувати для поліпшення електронних послуг на рівні міністерств і відомств або для створення нових послуг. Для уникнення ізольованих рішень та посилення інтероперабельності необхідно координувати процес створення електронних послуг органів влади.

ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ УРЯДУ СТОСОВНО ОБРОБКИ ДАНИХ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Контекст: Програми відкритих даних можуть базуватися на наявних джерелах цифрових даних та процедурах обробки інформації урядом, якщо вони вже застосовуються. У випадках, коли дані існують тільки у паперовій формі, швидко та дешево оприлюднити їх у вигляді відкритих даних та у форматі, що уможливлює їх повторне використання, буде складно. І навпаки, належні підходи до обробки інформації, що застосовуються в уряді, можуть значно полегшити пошук даних та асоційованих з ними метаданих та документації, визначення того, хто є власником бізнесу, оцінити заходи, яких необхідно вжити для того, щоб оприлюднити цю інформацію у вигляді відкритих даних, та запровадження процесів, які дозволять зробити оприлюднення даних стабільною, повсякденною задачею з обробки даних, однією з щоденних задач у цій галузі.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

4.1. ЯКОЮ є ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ОБРОБЦІ УРЯДОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Частка робочих місць в апараті та структурних підрозділах обласних державних адміністрацій, які підключені до Інтернету, складає 92%. Для районних державних адміністрацій ця частка складає 65%. Відповідно до тематичного опитування, електронна система обробки документів та записів в адміністративному апараті була встановлена у всіх областях та місті Києві, за винятком Запорізької, Київської, Кіровоградської та Тернопільської областей⁶⁵.
- + Процеси урядування, пов'язані з інформацією та безпекою даних, регулюються Законом України «Про захист інформації в інформаційних та телекомунікаційних системах»⁶⁶. Відповідно до цього Закону, влада має застосовувати «комплексну систему захисту інформації» у всіх урядових ІКТ-системах.
- + Всі органи влади у своїй діяльності мають керуватися Постановою Кабінету Міністрів України № 373 від 29.03.2006 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах»⁶⁷. Ця Постанова застосовується до відкритої інформації, яка належить до державних інформаційних ресурсів, а також відкритої інформації про діяльність суб'єктів владних повноважень, військових формувань, яка оприлюднюється в Інтернеті, інших глобальних інформаційних мережах і системах або передається телекомунікаційними мережами; конфіденційної інформації; службової інформації; інформації, яка становить державну або іншу передбачену законом таємницю; інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом.
- + Стандарти якості даних, включно з походженням, точністю, часом публікації та повноти оновлень на офіційних сторінках органів влади визначаються Постановою КМУ № 3 від 04.01.2002 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади»⁶⁸. Однак,

⁶⁵ Робоча група з розробки урядової політики у сфері розвитку електронного врядування при Віце-прем'єр-міністрів України (2015). Зелена книга з електронного урядування в Україні (2014). Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://etransformation.org.ua/2014/11/24/355/>

⁶⁶ Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>

⁶⁷ Кабінет Міністрів України, Постанова № 373 від 29.03.2006 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах». Джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF>

⁶⁸ Кабінет Міністрів, Постанова № 3 від 04.01.2002 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади». Джерело: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>

ці стандарти було створено більше десяти років тому, і вони потребують оновлення, щоб відповідати сучасним стандартам обробки даних.

- + В урядових установах, у яких було проведено інтерв'ю у ході підготовки цієї Оцінки, зазначали такі переваги публікації даних у формі відкритих даних: прозорість, підзвітність, зниження корумпованості, підвищення довіри, розробку мобільних додатків, розробку стандартів та проектів.
- + CERT-UA (Computer Emergency Response Team of Ukraine, команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України) – це Центр Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, який проводить тренінги та семінари, в першу чергу для держслужбовців, але також і для представників бізнесу. CERT-UA – спеціалізований структурний підрозділ Державного центру кіберзахисту та протидії кіберзагрозам⁶⁹. Основна мета CERT-UA – забезпечити захист державних інформаційних ресурсів та інформаційних і телекомунікаційних систем від несанкціонованого доступу, неправомірного використання, а також від порушень їх конфіденційності, цілісності та доступності.
- + Додатково: Інститут спеціального зв'язку та захисту інформації НТУУ «КПІ» готує кадри для Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Інститут проводить навчання у сфері інформаційної безпеки. Інститут співпрацює з трастовим фондом НАТО.
- У 2013 р. було запроваджено систему внутрішнього документообігу, однак, представники урядових установ, опитані у ході цієї Оцінки, стверджують, що вона вже є застарілою і потребує оновлення і під'єднання до Системи електронної взаємодії органів виконавчої влади⁷⁰, розробленої Державним підприємством «Державний центр інформаційних ресурсів України».
- Не існує офіційних норм, які зобов'язують урядові установи публікувати інформацію та дані різними мовами. Однак, у деяких випадках інформація також надається російською мовою та іншими мовами етнічних меншин. Більшість веб-сторінок центральних органів влади також надають інформацію англійською мовою.

4.2. НАСКІЛЬКИ УЗГОДЖЕНЕ БАЧЕННЯ СВОЇХ АКТИВІВ ДАНИХ МАЄ УРЯД?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- Уряд не має узгодженого бачення своїх активів даних на рівні всього уряду, звідси виникає проблема дуплікації даних.
- У більшості міністерств та відомств існує певний огляд своїх активів даних, однак більшість із них не має узгодженого переліку своїх даних. Там, де перелік існує, немає підтвердження того, наскільки повним, оновленим та детальним він є. Однак, деякі установи, опитані в ході проведення цієї Оцінки, зазначили, що вони почали готовувати такі переліки даних.
- + Робоча група з відкритих даних при Кабінеті Міністрів України почала збирати інформацію про наявні активи даних у всіх ключових урядових установах, що має покласти початок створенню комплексного переліку всіх активів даних на рівні всього уряду. Створено початковий перелік з приблизно 330 наборів даних, які мають бути оприлюднені у формі відкритих даних на центральному порталі даних data.gov.ua⁷¹ у

⁶⁹ CERT-UA (2014). Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://cert.gov.ua>

⁷⁰ Державний центр інформаційних ресурсів України (2015). Система електронної взаємодії органів виконавчої влади. Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://bit.ly/1FV8Z8j>

⁷¹ Портал даних www.data.gov.ua було розроблено в 2014 р. ГО «SocialBoost» за підтримки Державного агентства з питань електронного урядування, Міжнародного фонду «Відродження» та Microsoft Україна. Портал поки що створено у формі прототипу, але на його основі має бути створено офіційний портал даних Уряду.

рамках реалізації Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних⁷². Цей перелік було створено РГВД у 2015 р. у співпраці з усіма партнерськими міністерствами та відомствами. У ньому визначено пріоритетні набори даних, які, відповідно до Постанови про відкриті дані, мають бути оприлюднені у формі відкритих даних. РГВД буде регулярно оновлювати перелік, у т.ч. на основі результатів публічних консультацій (через www.data.gov.ua/suggest).

- + Міністр Кабінету Міністрів України (Ганна Онищенко) координує всі установи стосовно запровадження міжвідомчого документообігу (тобто, єдиної державної системи обміну електронними документами), разом з Державним підприємством «Державний центр інформаційних ресурсів України» та Державним агентством з питань електронного урядування України.
- + Міністерство юстиції та Міністерство фінансів працюють над відкриттям своїх реєстрів. Цей процес також координується Державним агентством з питань електронного урядування України.
- Україна візьме за стандарти метаданих стандарти ЄС, у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
- Наразі не існує стандартів метаданих, а коли метадані використовуються, невідомо, якою мірою на практиці активи даних описуються повними, точними і детальними архівами метаданих.
- Поняття «базових спільних довідкових наборів даних», які можуть використовуватися усіма урядовими установами (наприклад, коди організацій, реєстр адрес) є порівняно новим в Україні, а отже, не має широкого вжитку.

4.3. ДЕ ТА ЯК ЗБЕРІГАЄТЬСЯ УРЯДОВА ІНФОРМАЦІЯ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Урядові дані зберігаються у паперових та електронних архівах. Хоча деякі старі дані залишаються на папері, більшість даних нині збирається та зберігається у цифрових форматах. Кадастрові реєстраційні дані поступово переводяться у цифрові формати.
- Процедури архівування та цифрового збереження даних розробляються Державною архівною службою України (Укрдержархів). Вона запровадила стандарти, політику, процедури та відповідальність за архівування та цифрове збереження даних. Однак, враховуючи незначний рівень координації діяльності з оцифрування та цифрового збереження даних, не видається імовірним, що урядові установи дотримуються єдиних принципів, практик та стандартів. Немає даних стосовно того, наскільки вони дотримуються міжнародних стандартів та найкращих практик.
- Урядові дані зберігаються у різних форматах, включаючи захищений правом власності та відкритий формати. Однак, переважають формати, непридатні для машинного зчитування, як-от HTML, PDF та MS Word. Оскільки більшість міністерств мають власні окремі рішення з IKT та обробки даних, існує проблема з інтероперабельністю та сумісністю даних. Однак, згідно з Постановою КМУ № 835 про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних⁷³, урядові установи повинні будуть оприлюднювати дані у визначених форматах.
- Більшість урядових установ зберігають дані на власних дата-центроках чи серверах. Дані, які оприлюднюються на урядових веб- сайтах, або зберігаються на урядових серверах, мають відповідати вимогам Постанови

⁷² Державне агентство з питань електронного урядування України (2015). Проект постанови КМУ про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovu-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

⁷³ Верховна Рада України (2015). Проект Постанови КМУ про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Перевірено 18 вересня 2015 р., джерело: http://dknii.gov.ua/sites/default/files/proekt_vidkryti_dani.docx

Кабінету Міністрів № 373 від 29.03.2006 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах»⁷⁴.

- Не існує структури взаємодії урядових ІКТ. Немає програм для підтримки розробки єдиних активів даних та обміну інформацією. Як наслідок, органи державної влади та державні установи України обробляють свою інформацію та дані за допомогою різних складних систем (включаючи державні реєстри, системи відомчого електронного документообігу, автоматизації типової діяльності та системи підтримки прийняття управлінських рішень), однак основною проблемою залишається те, що вони не сумісні між собою і використовують різні технології, стандарти та формати. Все це призводить до некоординованості, непостійності та неузгодженості, що зменшує ефективність, результативність та гнучкість управління державними електронними ресурсами. На практиці, в обміні інформацією відсутня координація, стандартизація та інтероперабельність даних. Можливо, проблему можна вирішити шляхом розробки та застосування єдиних вимог (стандартів, форматів, протоколів) для інтероперабельності та електронної взаємодії⁷⁵.
- Представники уряду, опитані під час проведення цієї Оцінки, підкреслили важливість інтероперабельності даних у контексті майбутньої європейської інтеграції України. Таким чином, Україні необхідно забезпечити виконання вимог eIDAS (Положення Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо електронної ідентифікації та послуг довіри для електронних транзакцій на внутрішньому ринку) та EIF (Європейські рамки інтероперабельності). Найоптимальнішим способом забезпечення автоматизованого обміну електронними даними з інформаційних систем органів влади є створення єдиної системи електронної взаємодії⁷⁶.
- Є випадки, що міністерства та інші урядові установи використовують аутсорсинг для обробки даних та інших питань ІКТ у державних підприємствах. Наприклад, Державна міграційна служба України має департамент інформатизації, телекомунікацій та захисту інформації, але додатково також віддає послуги на аутсорсинг Державному підприємству «Українські спеціальні системи».
- Деякі рішення, розроблені ДП «Державний центр інформаційних ресурсів України» для кращої взаємодії між органами державної влади вже готові та процес їх впровадження триває. Зокрема, це Система електронної взаємодії органів виконавчої влади⁷⁷, а також Єдина державна система обміну електронними документами⁷⁸ та інші.
- Серед технічних факторів, які перешкоджають оприлюдненню даних у форматі відкритих даних, слід зазначити відсутність інтероперабельності, що пов'язана з браком єдиних ІКТ-рішень у міністерствах, та відсутність координації та стандартизації стосовно питань та стандартів ІКТ. До подальших факторів належать недостатнє фінансування, застарілі системи програмного та апаратного забезпечення, відсутність достатньо кваліфікованих спеціалістів, технічні труднощі, труднощі із закупівлею нового обладнання, наявністю вільного місця на хостингах, серверах та обчислювальних машинах.
- У деяких випадках уряд відає ІКТ-послуги на аутсорсинг до державних підприємств, приватних компаній або компаній, створених в рамках державно-приватного партнерства, тож деякі бази даних зараз управлюються цими зовнішніми гравцями. Нещодавно Міністерство юстиції представило роботу нового

⁷⁴ Кабінет Міністрів України, Постанова № 373 від 29.03.2006 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах». Джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF>

⁷⁵ Робоча група з розробки урядової політики в сфері розвитку електронного урядування при Віце-прем'єр-міністрів України (2014). Зелена книга з електронного урядування в Україні. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://etransformation.org.ua/2014/11/24/355/>

⁷⁶ Робоча група з розробки урядової політики в сфері розвитку електронного урядування при Віце-прем'єр-міністрів України (2014). Зелена книга з електронного урядування в Україні. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://etransformation.org.ua/2014/11/24/355/>

⁷⁷ Державний центр інформаційних ресурсів України (2015). Система електронної взаємодії органів виконавчої влади. Перевірено 10 вересня 2015 р., джерело: <http://goo.gl/g98U3R>

⁷⁸ Державний центр інформаційних ресурсів України (2015). Єдина державна система обміну електронними документами. Перевірено 10 вересня 2015 р., джерело: <http://goo.gl/KjiYPO>

ДП «Національні інформаційні системи»⁷⁹. Планується, що це ДП візьме на себе технічне обслуговування роботи 21 державного реєстру Міністерства юстиції України⁸⁰.

4.4. НАСКІЛЬКИ ВИСОКИМ Є ВНУТРІШНЬО- ТА МІЖУРЯДОВИЙ ПОПИТ ТА ПРИХОВАНИЙ ПОПИТ НА ДАНІ? (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- Наявний внутрішньоурядовий та міжурядовий попит на дані не є дуже високим. Причиною цього може бути низька якість наявних даних та відносно висока вартість отримання даних. Однак, установи, опитані у ході цієї Оцінки, висловили високий рівень прихованого попиту, у випадку якщо дані будуть наявні у високій якості та за низькою вартістю. Особливо високий попит спостерігається на ключові набори даних, як-от карти, кадастрові дані та дані про юридичних осіб.
- Не існує встановленої процедури обміну даними між установами, тож обмін відбувається ситуативно за запитом, що робить всю систему обміну неефективною. На сьогодні, якщо органам державної влади необхідно отримати дані від інших органів державної влади, вони можуть бути надані за офіційним запитом, що не є ефективним. Цю проблему можна розв'язати, запровадивши Систему електронної взаємодії органів виконавчої влади⁸¹ та/або поліпшивши доступність урядових даних шляхом їх оприлюднення на центральному порталі, не очікуючи на відповідні запити.
- + Існують деякі класифікації обміну даних, які використовуються в уряді, зокрема: класифікація видів економічної діяльності; статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки; класифікація організаційно-правових форм господарювання; класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України; класифікація органів державного управління; класифікація країн світу; класифікація зовнішньоекономічних послуг⁸².
- У деяких випадках компанії з приватного сектора пропонують високоякісні дані. Як наслідок, трапляється, що урядові установи отримують дані з приватного сектора. Приклад даних, придбаних у постачальників з приватного сектора – це Бюро кредитних історій⁸³. Українське бюро кредитних історій було створено в 2005 р. у результаті спільного проекту ПАТ «Приватбанк» та іноземної компанії «BikOptima Limited». Воно збирає та узагальнює інформацію про кредити від банків, страхових компаній, лізингових компаній, кредитних спілок та інших фінансових установ, а також надає цю інформацію та відповідні аналітичні документи як оплачувану послугу.

4.5. ЯКІ ДАНІ ВЖЕ Є ДОСТУПНИМИ ПОЗА УРЯДОМ – БЕЗКОШТОВНО АБО ЗА ОПЛАТУ – І НА ЯКИХ УМОВАХ? (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Є декілька наборів даних, до яких надано доступ поза урядом, включаючи: доступ до Єдиного державного реєстру підприємств, організацій та установ України та Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

⁷⁹ Національні інформаційні системи (2015). Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://nais.gov.ua/>

⁸⁰ Веб-сайт «Судебно-Юридическая газета online» (2015). «У государственных реестров будет новый хозяин?» Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://bit.ly/1Koqx0H>

⁸¹ Державний центр інформаційних ресурсів України (2015). Система електронної взаємодії органів виконавчої влади. Перевірено 10 вересня 2015 р., джерело: <http://goo.gl/g98U3R>

⁸² Список Національних (державних) статистичних класифікацій (класифікаторів). Перевірено 10 вересня 2015 р., джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/work/klass200n.htm>

⁸³ Веб-сайт Українського бюро кредитних історій (УБКІ). Джерело: <http://ubki.ua/ua>

- + Інформація про урядові послуги надається на igov.org.ua, а інформація про державні закупівлі – на prozzoro.org. Обидва проекти розроблені та управлюються громадськими організаціями за підтримки уряду.
- + Міністерство інфраструктури України безкоштовно надає такі дані: плани закупівель, фінансові плани, реєстри відправлень, інформацію про стан доріг тощо⁸⁴.
- Інформація та дані, до яких є доступ, переважно оприлюднюються у формі статичних файлів, і у більшості випадків у вигляді неструктурзованих даних у форматах, які не підлягають машинному зчитуванню. За кількома винятками, прикладних програмних інтерфейсів (API) немає.
- Дані, які надаються на урядових веб-сайтах, не завжди можна завантажити або зчитати. Тож, певна кількість громадських організацій (Центр UA /Чесно, Опора, Texty, Канцелярська сотня, COST.UA, Слово і діло) спеціалізується на зчитуванні і аналізі урядових веб-сайтів або документів, з метою перетворення неструктурованої інформації у структуровані дані, придатні для машинного зчитування.

4.6. ЯКИЙ ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНОНІМНОСТІ (ДЕПЕРСОНІФІКАЦІЇ) ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ МАЄ УРЯД?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- Хоча існують норми стосовно деперсоніфікації персональних даних, тільки незначна кількість урядових установ продемонстрували застосування жорстких процедур для забезпечення захисту персональних даних. Зокрема, це Державна служба статистики, Національний банк України, Міністерство фінансів та Міністерство юстиції.
- + До небагатьох позитивних прикладів належать Державна служба статистики та Державна судова адміністрація України, які застосовують політику та процедури для знеособлення персональної інформації у своїх даних.
- Інший приклад – це Єдиний державний реєстр судових рішень⁸⁵, де особисті дані у справах є знеособленими. Однак, немає доказів того, що ці системи дійсно убезпечують і захищають персональні дані.

4.7. ЯКІ УСТАНОВИ, ЩО МАЮТЬ СПРОМОЖНІСТЬ ОБРОБЛЯТИ ДАНІ (НАПРИКЛАД, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ), МОГЛИ Б ВЗЯТИ НА СЕБЕ ГОЛОВНУ РОЛЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ БІЛЬШ МАСШТАБНОЇ ПРОГРАМИ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- + Деякі урядові установи мають спроможність обробляти дані, і також можуть забезпечити лідерство у реалізації більш масштабної програми. До них належать: Державне агентство з питань електронного урядування України, Державна служба України з питань геодезії, картографії і кадастру, а також, можливо, Міністерство внутрішніх справ України.

⁸⁴ Міністерство інфраструктури України (2014). Офіційний веб-сайт. Перевірено 1 листопада 2015 р., джерело: <http://new.mtu.gov.ua/timeline/Vidkriti-dani.html>

⁸⁵ Міністерство юстиції України (2015). Єдиний державний реєстр судових рішень. Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://reyestr.court.gov.ua/>

- + Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Національний банк України веде Реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. Національний банк України відповідає за електронні платіжні системи⁸⁶.
- Україна знаходиться на початковій стадії запровадження відкритих даних. Кабінет міністрів має повноваження та політичні можливості для координації заходів з реалізації Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, згідно з яким оприлюднення відкритих даних стане обов'язком для всіх урядових установ. Державне агентство з питань електронного урядування України має спроможність до обробки даних, і мало би головувати і координувати більш масштабну програму. Агентство мало би координувати технічні аспекти запровадження в дію, постачання даних на національний портал даних, а також додаткову діяльність, як-от просування ідеї відкритих даних, підвищення спроможності, семінари, конференції, презентації про відкриті дані.

ОЦІНКА ЧЕТВЕРТОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ УРЯДУ СТОСОВНО ОБРОБКИ ДАНИХ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЄЮ	ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	В Уряді немає послідовного порядку та стандартів управління інформацією, які б застосовувалися усіма органами влади. Порядок та стандарти безпеки інформації та даних і якості даних (у т.ч. щодо джерела походження, точності, своєчасності та повноти) існують, але вони не застосовуються усіма органами влади в одинаковий спосіб.
АКТИВИ ДАНИХ	СЕРЕДНІЙ	ЖОВТИЙ	В Уряді немає узгодженого бачення щодо активів даних. На рівні органів влади не існує реєстрів активів даних, але деякі державні службовці добре знають, якими активами даних владіє їхнє відомство.
ФОРМА ТА МІСЦЕ ЗБЕРІГАННЯ ДАНИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Деякі дані Уряду досі зберігаються на папері. Координації програм оцифрування немає. Суттєва частка ключових установ мають системи управління інформацією з даними, придатними для машинного зчитування, деякі з цих даних є особливо цінними. Але ці системи використовують ізольовані ІКТ-рішення. Необхідно посилити інтеропераційність та стандартизацію.
ПОПИТ НА УРЯДОВІ ДАНИ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Із запитами про дані регулярно звертаються ЗМІ та громадянське суспільство. Обмін даними «усередині» та «назовні» Уряду зазвичай відбувається ситуативно, із складнощами, неефективно, дані не оприлюднюються про-активно (не очікуючи на запити). Нині внутрішньоурядовий та міжурядовий попит на дані залишається низьким, а обмін даними відбувається на основі офіційних запитів, причому вартість їх передачі є відносно високою.
ДОСТУПНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ ДАНИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Дані високої якості залишаються не дуже доступними. Лише деякі органи влади оприлюднюють дані у форматі, придатному для машинного зчитування. Оприлюднені дані часто мають низьку якість та є дуже загальними.

⁸⁶ Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні». Перевірено 8 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНОНІМНОСТІ ДАНИХ	ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	За винятком декількох установ (зокрема, Державної служби статистики та Міністерства фінансів), немає свідчень, що процес забезпечення анонімності (деперсоніфікації) даних дійсно гарантує захист персональних даних. Необхідно запровадити послідовний порядок та практики в усіх органах влади, де персональні дані є складовою урядової інформації. Для цього необхідно провести підготовку державних службовців з методології та технік деперсоніфікації даних.
УСТАНОВИ, ЯКІ МОЖУТЬ ВЗЯТИ НА СЕБЕ ГОЛОВНУ РОЛЬ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Є деякі органи влади, які мають кваліфікацію щодо управління даними та можуть взяти на себе керівництво у реалізації більш масштабної програми – зокрема, це Державне агентство з питань електронного урядування.
ЗАГАЛОМ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	В Уряді немає послідовного порядку та стандартів управління інформацією, які б застосовувалися усіма органами влади. Порядок та стандарти безпеки інформації та даних і якості даних (у т.ч. щодо джерела походження, точності, своєчасності та повноти) не застосовуються усіма органами влади в однаковий спосіб. В Уряді немає узгодженого бачення щодо активів даних. Деякі дані Уряду досі зберігаються на папері. Навіть якщо органи влади мають дані у форматах, придатних для машинного зчитування, часто вони не оприлюднюють їх. Ще однією проблемою є якість даних. Обмін даними відбувається ситуативно, отримання даних часто є складним та неефективним процесом. В органах влади немає практик забезпечення анонімності (деперсоніфікації) даних для реального захисту персональних даних.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A4.01	Політика та стандарти управління інформацією	Державне агентство з питань електронного урядування	У довгостроковій перспективі	Розробити, запровадити та забезпечити застосування послідовної політики та стандартів управління інформацією стосовно безпеки інформації та даних і якості даних (у т.ч. щодо джерела походження, точності, своєчасності та повноти).
A4.02	Створення Національного реєстру інформаційних активів (НPIA)	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньостроковій перспективі	Постанова про відкриті дані має встановити зобов'язання щодо створення реєстрів активів даних, які можуть бути об'єднані в Національний реєстр інформаційних активів (НPIA). Такий НPIA можна зробити доступним через національний портал даних. Реєстр може відіграти значну роль у процесі визначення пріоритетів щодо оприлюднення даних та сприяти збору і оприлюдненню даних у майбутньому. Крім того, він може бути у нагоді людям, які поінформовані, як робити запити на доступ до інформації. НPIA можна створити на основі початкового переліку пріоритетних наборів даних, визначених у Постанові про відкриті дані.

ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ УРЯДУ СТОСОВНО ОБРОБКИ ДАНИХ

A4.03	Інтеграція та стандартизація систем управління інформацією (СУІ)	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-та довгостроковій перспективі	В усіх урядових установах необхідно запровадити нову Систему електронної взаємодії органів виконавчої влади та Єдину державну систему обміну електронними документами. Це дозволить відмовитися від ізольованих ІКТ-рішень та поліпшити інтеграцію, стандартизацію, управління та обмін даними в усьому Уряді. Колишні системи потрібно оновити або замінити, а також провести підготовку державних службовців щодо використання нових систем. Це є довгостроковим заходом, який вимагає значних ресурсів. Важливо забезпечити, щоб ці нові системи були «готовими» до відкритих даних, тобто, могли працювати зі структурованими даними у форматах, придатних для автоматичної машинної обробки. Крім того, ці системи повинні мати функціонал для експорту та оприлюднення даних, а також API-інтерфейси.
A4.04	Підвищення доступності високоякісних даних для громадськості та сприяння підвищенню попиту	Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко- та середньостроковій перспективі	Доступ громадськості до високоякісних даних через центральний портал даних буде поліпшено за рахунок реалізації Постанови про відкриті дані. Це стимулюватиме попит та повторне використання даних громадянським суспільством і приватним сектором. Крім того, у цьому контексті потрібно активно сприяти підвищенню попиту та повторному використанню даних органами влади. Це циклічний процес. Можна розробити конкретні пілотні проекти для більш ефективного використання та аналізу даних органами влади. Зокрема, пілотні проекти можна легко підготувати в таких галузях: бюджет та використання коштів, парламентські дані, дані про вибори, основні центральні реєстри, статистика, поштові індекси, географічні карти.
A4.05	Поліпшення практики забезпечення анонімності даних	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньостроковій перспективі	Необхідно здійснювати координацію запровадження обов'язкового стандарту забезпечення захисту персональних даних (див. А2.01). Крім того, потрібно розробити настанови та провести заходи з підвищення кваліфікації.

ПОПИТ НА ВІДКРИТИ ДАНИ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ

Контекст: Цінність даних полягає у їх використанні. Є потреба у потужній підтримці з боку сторони попиту не тільки під час започаткування і підтримання тиску на уряд стосовно оприлюднення даних, а також щоб пересвідчитися у розвитку ширшої екосистеми відкритих даних та у тому, що відкриті дані трансформуються в економічно та соціально цінні послуги для громадян. Джерелом підтримки може бути громадянське суспільство, приватний сектор, міжнародні організації, донори та окремі громадяни.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

5.1. ЯКИМ є РІВЕНЬ ТА ПРИРОДА НАЯВНОГО ПОПИТУ ТА ПРИХОВАНОГО ПОПИТУ НА ДАНІ У ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, ПАРТНЕРІВ З РОЗВИТКУ ТА ЗМІ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Існує певна кількість спеціалізованих громадських організацій із навичками, достатніми для того, щоб вважати їх лідерами (чемпіонами) з відкритих даних, зокрема SocialBoost, Центр UA, Опора, Канцелярська сотня, Vox Ukraine, Чесно, Texty.org.ua, Наші гроші, а також деякі медійні організації, зокрема Українська правда та Громадське ТВ. Ці організації систематично використовують урядові дані для власного аналізу, доповідей, роботи у сфері формування політики та адвокації. Вони також мають потужності для розробки чи управління додатками програмного забезпечення або інноваційних веб-сайтів.
- + Одразу після падіння колишнього режиму з'явився проект під назвою Yanukovych Leaks⁸⁷, в рамках якого розпочалося сканування, структурування та аналіз тисяч документів, знайдених, коли Янукович утік із країни. Дослідницька журналістика співпрацювала з комп'ютерними інженерами, щоб дослідити зловживання владою та корупцією. Проектом зараз керує Центр з дослідження корупції та організованої злочинності (OCCRP), який є некомерційною спільною програмою для низки регіональних некомерційних дослідницьких центрів та комерційних незалежних ЗМІ у країнах Східної Європи та Центральної Азії.
- + У 2014 р. волонтери розпочали проект «Канцелярська сотня» з метою аналізу документів режиму Януковича для вивчення корупції. Близько 3 000 волонтерів Канцелярської сотні перевели приблизно 5 700 (переважно відсканованих або написаних від руки) декларацій про доходи державних чиновників у структурований формат відкритих даних, які зараз аналізуються і використовуються для дослідження корупції⁸⁸. Група волонтерів також працює над проектом про довірче управління елітою нерухомістю. Дані надходять з різних джерел, у т.ч. через краудсорсинг та пошук на офіційних веб-сайтах. Група має надзвичайно високий попит на дані, але вартість їх отримання є дуже високою.
- + У 2014 р. у рамках спільногого проекту громадських організацій, комерційних платформ, органів державної влади та бізнесу створено платформу для державних закупівель під назвою PROZORRO, з метою поліпшення прозорості, ефективного витрачання державних коштів та запобігання корупції шляхом громадського моніторингу державних закупівель⁸⁹.

⁸⁷ Центр з дослідження корупції та організованої злочинності (OCCRP) (2014). Yanukovych Leaks. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://yanukovychLeaks.org/>

⁸⁸ Канцелярська сотня (2014). Проект з декларацій про доходи. Перевірено 12.08.2015 р., джерело: <http://declarations.com.ua/>

⁸⁹ PROZORRO (2014). Платформа для державних закупівель. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://prozorro.org/>

- + Проект «Відкритий бюджет» від громадянської організації Центр політичних студій та аналітики пропонує платформу для оприлюднення, аналізу та візуалізації даних про державний бюджет та витрати. За короткий період із моменту запуску на початку 2015 р. проект зв'язався з урядами міст і районів і досяг того, що 20 міст і деякі райони оприлюднили дані про свій бюджет через цю платформу. Проект є ядром руху «громадського аудиту», що є свідченням високого рівня попиту на дані про витрати та бюджет⁹⁰.
- + ЧЕСНО – це проект моніторингу парламенту, які використовує дані з Верховної Ради України. Проект активно збирає дані стосовно політичних партій та народних депутатів, стосовно фінансування партій та декларацій про доходи, стосовно відвідування та голосування, а також парламентські протоколи та стенограми. Вони отримують дані, зчитуючи їх з веб-сайту Верховної Ради. Представники проекту підтвердили, що вони зацікавлені в отриманні декларацій про доходи депутатів, які оприлюднюються (за законом, це є обов'язковим), але доступні тільки у форматі PDF, у рукописному вигляді або у формі відсканованих зображень), що робить дані майже неможливими для використання проектом ЧЕСНО. Проект має високий рівень попиту на дані, але вартість їх отримання є дуже високою.
- Громадські та медійні організації зазвичай використовують офіційні запити (про доступ до інформації) для отримання інформації та даних. Згідно з Законом України «Про доступ до публічної інформації»⁹¹, запит стосовно публічної інформації може бути надісланий електронною поштою.
- Журналістика даних є порівняно новою галуззю в Україні. Однак, після протестів на Майдані і падіння старого режиму, у співпраці з технічними спеціалістами і спеціалістами з даних було розпочато багато дослідницьких журналістських проектів з метою аналізу величезних наборів даних.

5.2. ЯКИМ Є РІВЕНЬ І ПРИРОДА НАЯВНОГО ТА ПРИХОВАНОГО ПОПИТУ НА ДАНІ ВІД БІЗНЕСУ / ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Попит на дані від бізнесу зростає. Наразі такий попит мають консалтингові агентства, аудиторські компанії, Інтернет-асоціації, ЗМІ (журналісти-дослідники, телеканали).
- + Існує попит на дані від сільськогосподарських компаній, які зацікавлені в інформації про навколишнє середовище (ґрунт, різноманітні ризики, кліматичні умови).
- + Також є попит на статистику злочинів та судових справ від приватних агентств з безпеки та приватних детективів. У 2013 р. Роман Мельник створив проект zloch.in.ua, завдяки якому інформація про злочини є доступною через інтерактивну візуалізацію та інфографіку. Цей проект виграв хакатон «SocialBoost: Open Data» у 2013 р.⁹². Наразі проект отримує підтримку приватного сектора, оскільки вони використовують структуровані офіційні індикатори злочинів, які не були доступні раніше.
- Група компаній «ЛІГА» – одна з основних приватних компаній, що пропонують сервіси ІКТ та дані для уряду. Система «ЛІГА: ЗАКОН» встановлена в усіх судах України, податкових та митних адміністраціях та інших органах влади. ЛІГА виступила технічним адміністратором Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів⁹³.

⁹⁰ Центр політичних студій та аналітики (2015). Відкритий бюджет. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://openbudget.in.ua/>

⁹¹ Верховна Рада України (2011). Закон України «Про доступ до публічної інформації». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

⁹² SocialBoost (2013). Хакатон з відкритих даних. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://2013.socialboost.com.ua/blog/view/11>

⁹³ Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://www.reestrnra.gov.ua/REESTR/RNAweb.nsf/wpage/RnaAbout?OpenDocument>

- + Є місцеві підрозділи міжнародних компаній, як-от Microsoft, які наполегливо та публічно виступають на підтримку відкритих урядових даних. Національну платформу відкритих даних під назвою data.gov.ua було розроблено у квітні 2014 р. українською громадською організацією SocialBoost. Це стало першим кроком до створення національного порталу даних. Microsoft Україна та Міжнародний благодійний фонд «Відродження» надали фінансову підтримку для розробки цієї платформи⁹⁴. У 2015 р. цю платформу було передано Уряду (Державному агентству з питань електронного урядування) для подальшого розвитку та використання як державного порталу відкритих урядових даних).
- Інші компанії висловили прихований попит, але вони наразі не використовують урядові дані, оскільки вони не є доступними у тій якості та формі, яка необхідна у приватному секторі. Це особливо стосується геопросторових даних та карт, інформації про погоду та транспорт, яка не доступна у високій якості, а отже, не може осмислено використовуватися з комерційною метою.

**5.3. ЧИ ЗВЕРТАЮТЬ УВАГУ ОРГАНЫ ВЛАДИ НА ПОПИТ НА ДАНІ І ЯК ВОНИ РЕАГУЮТЬ НА ЦЕЙ ПОПИТ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)**

- + Деякі урядові установи продемонстрували, що вони прислухаються до попиту з боку громадянського суспільства, ЗМІ та приватного сектора, і тепер публікують інформацію та дані на випередження. Наприклад, дані про закупівлі зроблені доступними за вимогою, і тепер до них можна отримати доступ через портали www.tender.me.gov.ua та www.prozorro.org.
- + У 2014 р. Центр протидії корупції провів успішну кампанію на підтримку надання доступу до інформації про нерухомість та кадастри, яка наразі є доступні на веб-сайті Міністерства юстиції: www.kap.minjust.gov.ua. Центр протидії корупції також ініціював кампанію з удосконалення Закону України «Про здійснення державних закупівель» № 1197-VII від 10.04.2014⁹⁵, згідно з яким установи, що перебувають у державній власності, зобов'язані оприлюднювати дані про свої закупівлі на центральній платформі.
- + Більшість громадських та медійних організацій, опитаних у ході цієї Оцінки, висловили високий попит на дані про бюджет та витрати, декларації про доходи чиновників, державні закупівлі, облікові дані з Верховної Ради України, закони та судові справи, а також різноманітні офіційні реєстри – всі набори даних, які стосуються прозорості, підзвітності та протидії корупції.
- + У червні 2015 р. на платформі data.gov.ua розпочалося вивчення громадської думки стосовно попиту на набори даних, у ході якого ставилися запитання про те, які набори даних мають бути публічними і в яких форматах⁹⁶. Зворотний зв'язок, отриманий протягом цього вивчення громадської думки, було використано при складенні переліку з близько 330 наборів даних, які будуть оприлюднені згідно з «Положенням про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»⁹⁷.
- Не існує свідчення наявності будь-якого структурованого процесу визначення і задоволення попиту на дані, як ззовні, так і всередині уряду. Урядові установи реагують на попит у ситуативному порядку. Також, немає інформації про те, як уряд приймає рішення та визначає пріоритети стосовно статистичних та геопросторових даних.

⁹⁴ Data.gov.ua – Національний портал відкритих даних. (2014). Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://data.gov.ua/about>

⁹⁵ Верховна Рада України (2014). Закон України «Про здійснення державних закупівель». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1197-18>

⁹⁶ Data.Gov.UA (2015). «Вивчення думки громадськості стосовно наборів даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://data.gov.ua/poll>, див. також <http://dknii.gov.ua/content/anketa-shchodo-vyvchenyya-dumky-gromadskosti-z-rytannya-vidkrytyya-baz-danyh>

⁹⁷ Державне агентство з питань електронного урядування України (2015). Проект постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

- Хоча у Законі України «Про доступ до публічної інформації»⁹⁸ визначено, що відповідь на запит має надаватися протягом трьох днів, на практиці деякі державні установи відмовляють у доступі або обмежують доступ до документів, щодо яких надіслано запит, посилаючись на захист конфіденційності, секретність інформації, державну таємницю або те, що документи є, що називається, «тільки для службового користування». Ця категорія документів не є добре визначеною, і експерти, опитані в ході цієї Оцінки, зазначили, що деякі установи застосовують таке визначення на свій розсуд з метою відмовити у доступі до певної інформації. Варто зазначити, що три дні на надання відповіді на запит – це дуже короткий строк, і відтак органи влади мають володіти налагодженими процесами та спроможністю надавати відповіді у такий строк. Можливо, слід звернути увагу та більш уважно проаналізувати питання невідповідності між дуже прогресивним законодавством та рівнем спроможності, процедурими управління тощо.
- Немає об'єднаного офіційного звіту та аналізу стосовно того, скільки запитів (і про яку інформацію) було подано, а також звіту стосовно того, як урядові установи надавали відповіді на ці запити. Однак, представники громадських та медійних організацій, опитаних в ході цієї Оцінки, зазначили, що отримати інформацію та дані, стосовно яких надіслано запит, може бути дуже складно, а інколи неможливо, особливо якщо вони є чутливими в тому сенсі, що можуть використовуватися для дослідження і протидії корупції.
- Складається враження, що механізми правоохранної системи та притягнення урядових установ до відповідальності за їхню діяльність є слабкими, не запроваджені належним чином та не всі урядові установи їх дотримуються. Це особливо стосується органів влади на районному та міському рівні.

5.4. ЯК ЗОВНІШНІ ЗАЦІКАВЛЕНІ СТОРОНИ ОЦІНЮЮТЬ БАЖАННЯ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ ПРИСЛУХАТИСЯ ДО ПОПИТУ НА ДАНІ ТА РЕАГУВАТИ НА НЬОГО?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- За винятком зазначеного вище вивчення громадської думки стосовно попиту на набори даних, більшість представників громадських та медійних організацій, опитаних під час проведення цієї Оцінки, оцінюють процес визначення і задоволення попиту на дані ззовні уряду як непослідовний, неструктурений і слабко розвинений. Уряд активно співпрацював з громадянським суспільством стосовно розробки основних аспектів політики забезпечення прозорості, підзвітності та протидії корупції, але урядові установи поки не почали проводити вивчення громадської думки або системно аналізувати попит, що могло би стати в нагоді при подальшому плануванні збору та оприлюдненню даних.
- Більшість представників громадських та медійних організацій, опитаних в ході цієї Оцінки, висловили нездоволення неможливістю отримати доступ до даних, які необхідні їм для роботи. Наявні оприлюднені набори даних часто мають низьку якість або неструктурений формат, а отже, не підлягають комп’ютерній обробці. Запити стосовно отримання відповідних даних високої якості, надіслані шляхом надсилання офіційного запиту, часто відхиляються, або надається обмежений доступ, з посиланням на захист конфіденційності, державну таємницю, статус «тільки для службового користування» або інші причини, включаючи комерційну таємницю.
- Зовнішні зацікавлені сторони не вважають себе включеними до процесу визначення пріоритетів для національної інформаційної інфраструктури даних, як-от статистика або геопросторових довідкових даних.

⁹⁸ Верховна Рада України (2011). Закон України «Про доступ до публічної інформації». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

+ Однак, новий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних»⁹⁹ та Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних¹⁰⁰, розроблене на виконання Закону, встановлюють, що оприлюднення даних «на випередження» (тобто, не чекаючи на відповідні запити) є обов'язковим. Положення містить перелік з близько 330 наборами даних, які мають бути оприлюднені. Уряд оголосив, що триває визначення громадської думки з приводу цього переліку, тож це різко змінить процес аналізу потреб і реагування на попит.

ОЦІНКА П'ЯТОГО ВИМІРУ: ПОПИТ НА ВІДКРИТИ ДАНИ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ПОПИТ З БОКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЗМІ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Існують чіткі свідчення наявності попиту на дані з боку громадянського суспільства, науковців та ЗМІ. Є декілька організацій, що активно надсилають запити на дані. Деякі з них мають хорошу кваліфікацію та досвід використання даних для аналізу, візуалізації та представлення на інтерактивних веб-сайтах.
ПОПИТ З БОКУ БІЗНЕСУ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Є свідчення зростання прихованого попиту на дані з боку приватного сектора. Водночас, на практиці рівень повторного використання даних залишається низьким, що пов'язано з обмеженою доступністю високоякісних даних та/або значними витратами на передачу даних.
ГОТОВНІСТЬ РЕАГУВАТИ НА ПОПИТ	СЕРЕДНІЙ	ЖОВТИЙ	Є свідчення використання різних механізмів, через які громадськість може звертатися за даними до органів влади, а також свідчення того, що органи влади надають дані у відповідь на запити. Державні установи певною мірою враховують попит на дані при плануванні процесів збору, зберігання та оприлюднення даних, але активно питати поточних або потенційних користувачів про їхні потреби вони почали лише нещодавно. Загалом, у багатьох випадках буває дуже складно отримати потрібні дані.
ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ РЕАГУВАТИ НА ПОПИТ	СЕРЕДНІЙ	ЖОВТИЙ	За оцінкою користувачів, деякі органи влади відповідають на запити, але інші – не відповідають та використовують винятки у законодавстві для виправдання відмови або обмеження у наданні доступу до інформації або даних на власний розсуд. Органи влади не завжди виконують положення Закону «Про доступ до публічної інформації», правозастосування у цій сфері теж є непослідовним.
ЗАГАЛОМ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Є чіткі свідчення наявності значного попиту на дані з боку організацій громадянського суспільства та ЗМІ, деякі з яких активно використовують відкриті дані. Так само, зростає прихований попит на дані з боку приватного сектора, але на практиці повторне використання даних залишається незначним – причинами цього є низька доступність та якість даних. Готовність реагувати на запити у різних органів влади суттєво відрізняється. Є певні приклади серйозного прогресу із наданням даних у відповідь на запит, але інші приклади свідчать, що в цілому отримати дані за запитом доволі складно. За оцінками користувачів, рівень готовності різних органів влади до надання даних є нерівномірним, іноді рішення приймаються на власний розсуд.

⁹⁹ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних». Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/319-19>

¹⁰⁰ Державне агентство з питань електронного урядування України (2015). Проект постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A5.01	Програми підвищення кваліфікації для стимулювання попиту з боку громадянського суспільства	Робоча група з питань відкритих даних, міжнародні доноси	У коротко- та середньо-строковій перспективі	Для підвищення попиту і спроможності організацій громадянського суспільства щодо запитів та повторного використання відкритих даних необхідно запровадити цільову програму підвищення кваліфікації. Зокрема, представників ОГС необхідно навчати для поліпшення їхніх знань та технічних навичок ефективного аналізу та візуалізації даних. Для цієї програми рекомендується використати підхід «тренінг для тренерів». Необхідно проводити координацію діяльності доноси у цій сфері.
A5.02	Заохочення попиту та повторного використання даних у приватному секторі	Робоча група з питань відкритих даних, міжнародні доноси	У середньо- та довго-строковій перспективі	Для підвищення попиту і спроможності приватного сектора стосовно повторного використання відкритих даних необхідно запровадити цільову програму підвищення кваліфікації. Реалізація такої програми може розпочатися з проведення круглих столів щодо відкритих даних, протягом яких сторона попиту та сторона пропозиції спільно зможуть визначити проблеми з доступністю та якістю даних. Стимулювати попит з боку приватного сектора також можуть конкурси на розробку додатків та інкубатори щодо відкритих даних та інновацій. Такі заходи мають бути невід'ємною частиною ініціативи запровадження відкритих даних, також необхідно є координація всіх зусиль у цій сфері.
A5.03	Розповсюдження результатів	Робоча група з питань відкритих даних	У коротко-строковій перспективі	Рекомендується створити спеціальну групу, яка буде забезпечувати надання наборів даних, а також широке розповсюдження найкращих практик та результатів пілотних проектів. Для того, щоб ініціатива запровадження відкритих даних була успішною, необхідно підготувати історії та приклади того, як відкриті дані можуть бути корисними для різних зацікавлених сторін. Тільки такі історії та приклади можуть надихнути інших скористатися цією можливістю. Ці заходи можуть включати в себе регулярне розповсюдження інформації про всі аспекти реалізації ініціативи запровадження відкритих даних. Дуже важливим для підвищення обізнаності громадськості є забезпечення повного циклу відкритих даних (надання доступу для громадськості, повторне використання та результати).
A5.04	Підвищення готовності реагувати на запити	Робоча група з питань відкритих даних	У середньо-строковій перспективі	У Національному плані дій щодо відкритих даних мають бути встановлені чіткі параметри реалізації Постанови про відкриті дані. Це сприятиме підвищенню готовності всіх органів влади прислухатися до потреб користувачів відкритих даних та реагувати на них. Механізм запитів, вбудований у центральний портал даних, може підвищити прозорість запитів та реагування на них. Цей механізм має сприяти тому, щоб органи влади активно реагували на запити. Крім того, він має давати можливість надсилати формальний запит на доступ до інформації у випадку, якщо відповіді на початковий запит не було. Процес оформлення запитів та відповідей на них на центральному порталі даних має бути прозорим.

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРА ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Контекст: Відповідно до трирівневого підходу, активне та залучене громадянське суспільство є запорукою успіху політики відкритих урядових даних. Іншими ключовими факторами є належні рівні можливостей та навичок у громадянському суспільстві, які дозволяють використати відкриті урядові дані для обґрунтованого просування ідей і для створення пілотних проектів, що демонструють корисність відкритих урядових даних та їхній вплив.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

6.1. ХТО є ПОТЕНЦІЙНИМИ ІНФОПОСЕРЕДНИКАМИ (НАПРИКЛАД, ЖУРНАЛІСТИ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ З ДАНИМИ), ЗДАТНИМИ ДОПОМОГТИ ПЕРЕВЕСТИ ВІДКРИТИ ДАНІ В ІНФОРМАЦІЮ, ЦІКАВУ ДЛЯ ШИРОКОГО ЗАГАЛУ? ЯКІ ДІЇ НЕОБХІДНІ ДЛЯ РОЗВИТКУ АБО ПОСИЛЕННЯ ЦИХ СКЛАДОВИХ ЕКОСИСТЕМИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + У громадянському суспільстві є певна кількість нових інфопосередників та медійних організацій, які активно повторно використовують відкриті урядові дані і можуть допомагати переводити відкриті дані в інформацію, цікаву для широкого загалу. Серед них SocialBoost, Центр UA, Опера, Канцелярська сотня, Vox Ukraine, Чесно, Text.org.ua, Ціна держави (www.costua.com), Visti.ua, Центр політичних студій та аналітики.
- + На додачу, існує ряд незалежних та/або дослідницьких журналістів, IT-експертів та науковців і приватних компаній, зацікавлених у використанні відкритих даних, щоб стати новими посередниками, які допоможуть перевести відкриті дані в інформацію, цікаву для широкого загалу.
- Після розпаду Радянського Союзу українські журналісти отримали свободу створювати незалежні асоціації та організації, цензура зникла і медіа-компаніям дозволили заробляти на рекламі. Протягом 1995-2004 рр. відбувалося швидке зростання медіа. Водночас, цензура та тиск на журналістів знову зросли. Смерть Георгія Гонгадзе, незалежного журналіста, була піком цього періоду. Тиск та протистояння між журналістами та владою наростили протягом 2004 р., що вилилося у «повстання у відділах новин» ще до початку Помаранчевої революції. Після Помаранчевої революції тиск на журналістів з боку влади зменшився. Однак, не можна стверджувати, що ЗМІ є повністю незалежними. Багато питань залишилися невирішеними. Хоча сьогодні ринок ЗМІ є лібералізованим і ЗМІ, що перебувають у державній власності, мають набагато менше впливу, концентрація ЗМІ у руках кількох приватних «медіа-олігархів» становить загрозу для існування плюралістичного та збалансованого медіа-ландшафту. Власники часто використовують свої медіа продукти як «доказ» свого статусу та на захист своїх бізнес-інтересів. Відомо, що вони суттєво впливають на редакційну політику. Проплачений медіа-контент, відомий як «джинса», став загальноприйнятою практикою і фактично замінив для олігархів зв'язки з громадськістю¹⁰¹.
- Медіа індустрія є централізованою, існує декілька великих приватних медіа-концернів, що домінують на ринку. Переважаючим засобом масової інформації є телебачення, а найбільшу кількість глядачів мають комерційні канали. Індустрія також характеризується активними друкованими медіа, телерадіоканалами та розвитком сегменту онлайн медіа.

¹⁰¹ EJC (2014). *Медіа ландшафти України*. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: http://ejc.net/media_landscapes/ukraine

- Наразі ЗМІ, що перебувають у державній власності або контролюються державою, більше не відіграють суттєвої ролі у зв'язку з масовою приватизацією до та після Помаранчевої революції (2004-2005 рр.). Сьогоднішня журналістика в Україні переважно концентрується навколо великих медіа-організацій, однак є значна кількість позаштатних/незалежних журналістів та об'єднань незалежних журналістів, включаючи Національну спілку журналістів України, Незалежну медіа-профспілку України, Незалежну асоціацію телерадіомовників, Українську асоціацію видавців періодичної преси, Спілку кабельного телебачення України та Індустриальний телевізійний комітет, які представляють інтереси українського ринку телебачення і об'єднують найбільш популярні українські телеканали.

6.2. У ЯКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БЕРЕ УЧАСТЬ УРЯД ДЛЯ СПРИЯННЯ ПОВТОРНОМУ ВИКОРИСТАННЮ УРЯДОВИХ ДАНИХ (ЗОКРЕМА, У РОЗРОБЦІ ДОДАТКІВ АБО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДІЙ ІЗ СПІЛЬНОЇ РОЗРОБКИ)? ЯКИМ ЧИННОМ МОЖНА РОЗВИВАТИ ТА ПОЛІПШУВАТИ ТАКУ ДІЯЛЬНІСТЬ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + У квітні 2014 р. SocialBoost за підтримки Microsoft Україна та за сприяння Кабінету міністрів України, Міністерства регіонального розвитку та Державного агентства з питань науки, інновацій та інформації розробили портал відкритих даних (www.data.gov.ua). Створення цього порталу можна вважати успішним прикладом нової співпраці між урядом та зовнішніми зацікавленими сторонами. Уряд України у своїй Постанові про відкриті дані (жовтень 2015 р.) вирішив використати це як перший крок до створення офіційної національної платформи відкритих даних уряду¹⁰².
- + У квітні 2014 р. Рада національної безпеки і оборони України у співпраці з SocialBoost та ПРООН організували хакатон на тему комунікації та безпеки в умовах конфлікту¹⁰³.
- + У 2014 р. IT-волонтери за підтримки ПАТ «Приватбанк» та ICT Competence Centre розробили портал державних послуг iGov.org.ua. Портал містить перелік послуг урядових установ для громадян та бізнесу з позначенням, які з цих послуг доступні онлайн, а які заплановано зробити електронними у майбутньому¹⁰⁴. Офіційний державний портал адміністративних послуг www.posluhy.gov.ua ще не є повністю функціональним.
- + У квітні 2015 р. представники уряду взяли участь у першій міжнародній конференції з відкритих даних у Києві. Цю одноденну подію для професіоналів у галузі відкритих даних, представників уряду та лідерів ІТ-індустрії було спільно організовано кількома громадськими організаціями, ЗМІ та приватним сектором. Спікери з України та інших країн поділилися досвідом та обговорили можливі шляхи інтенсифікації проектів з відкритих даних в Україні¹⁰⁵.
- + Хоча розвиток послуг електронного урядування відбувається повільніше, ніж було заплановано у взятих зобов'язаннях, через інші фактори та державні пріоритети (війна, економічна криза, корупція), уряд України підтвердив свої зобов'язання стосовно просування цифрових державних послуг з допомогою Цифрового порядку денного на 2015 р., про що було оголошено у жовтні 2014 р. Державним агентством з питань електронного урядування¹⁰⁶.

¹⁰² SocialBoost (2014). Платформа відкритих даних. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://data.gov.ua/about>

¹⁰³ SocialBoost (2015). Веб-сайт Національного хакатону на тему комунікації та безпеки в умовах конфлікту. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://security.socialboost.com.ua/>

¹⁰⁴ iGov.org.ua (2014). Портал державних послуг. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <https://igov.org.ua/>

¹⁰⁵ IODC (2015). Міжнародна конференція з відкритих даних. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://iodc.org.ua/>

¹⁰⁶ ПРООН в Україні (2014). Цифровий порядок денний на 2015 р. з ефективного електронного урядування в Україні. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/presscenter/articles/2014/10/08/digital-agenda-2015-for-effective-e-governance-in-ukraine.html>

- +** У 2014 р. було створено платформу єдиного вікна для підвищення доступності до інформації про уряд, його установи, діяльність та реформи. На веб-сайті є багато інформації, але на сьогоднішній момент мало даних і жодних відкритих даних. Див. для прикладу «Звіт уряду за період з листопада 2014 р. до червня 2015 р.»¹⁰⁷.

6.3. ЯКИМ Є СТУПІНЬ ЗАЛУЧЕННЯ УРЯДУ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ТА ІНШІ ЦИФРОВІ КАНАЛИ? (РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- +** Більшість центральних урядових установ мають власні канали у соціальних мережах. Деякі урядові установи надзвичайно активні у соціальних медіа, у якості прикладу можна навести Twitter-сторінку Кабінету Міністрів (5 000 підписників та більше ніж 10 000 твітів) або Twitter-сторінку Прем'єр-міністра А.Яценюка (473 000 підписників та 1300 твітів). Є випадки, коли урядовці оголошують певну новину спочатку на Twitter та Facebook, до того, як інформація з'являється на офіційних веб-сайтах.
- O** Однак, більшість соціальних мереж використовуються як односторонні канали комунікації для розповсюдження інформації про діяльність уряду. Ситуація, коли уряд хоче отримати активний внесок громадян за допомогою цих каналів, є винятком. Водночас, на більшості урядових веб-сайтів є функція зворотного зв'язку, і уряд послідовно бере участь у обговоренні найбільш важливих змін, пов'язаних з адміністративною реформою, прозорістю, підзвітністю протидією корупції із залученням громадянського суспільства та приватного сектора. Серед прикладів можна навести обговорення адміністративних послуг¹⁰⁸ та питання законодавства стосовно доступу до публічної інформації та відкритих даних¹⁰⁹.
- +** У 2014 р. РПР (Реанімаційний пакет реформ, ініціатива громадських організацій та громадських експертів) за підтримки Центру розвитку інновацій (ЦРІ), підрозділу Києво-Могилянської Академії (НаУКМА) ініціював законопроект стосовно електронних петицій. У квітні 2015 р. було організовано круглий стіл для обговорення запровадження офіційної системи електронних петицій. Президент Порошенко підписав закон для визнання чинності електронних петицій. У результаті цього було розроблено проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» № 577-VIII від 02.07.2015¹¹⁰. Доступ на офіційну веб-сторінку електронних петицій надається через веб-сайт Президента: www.petition.president.gov.ua. «Мова йде не про використання IT для того, щоб вирішити суспільні задачі, а про нову модель демократії, систему, яка дасть відповідь на питання, як робити суспільство ефективнішим. Від успіху цієї ідеї залежить, як далі піде справа з усією електронною демократією», – пояснює Сергій Лобойко, співголова групи електронної демократії в РПР¹¹¹.
- +** Представники уряду та громадських організацій, які були опитані у ході цієї Оцінки, зазначили, що громадяни хочуть бути залученими і за наявності відповідної можливості активно взаємодіють з урядом з основних політичних та соціальних питань. Публічне обговорення цих питань, однак, часто не базується на даних, оскільки відкриті дані часто не є доступними, щоб це дозволило додати доказової бази до обговорень. Наявність урядових даних суттєво би поліпшила такі обговорення і підняла якість залучення громадян.

¹⁰⁷ Верховна Рада України (2014). Звіт уряду за період з листопада 2014 р. до червня 2015 р. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: http://www.kmu.gov.ua/document/248296387/Government_Report_June_15.pdf

¹⁰⁸ Міністерство економічного розвитку та торгівлі України (2015). Обговорення щодо вдосконалення надання адміністративних послуг суб'єктам господарювання. Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://bit.ly/1OlkqY9>

¹⁰⁹ Веб-сайт «Громадянське суспільство і влада» (2015). Питання виконання законодавства про доступ до публічної інформації. Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article/show/2700

¹¹⁰ Верховна Рада України (2015). Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/577-viii>

¹¹¹ ДПЛРГС (2015). Впровадження інституту електронних петицій в Україні. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://dhrp.org.ua/en/news/709-20150406-en>

6.4. НАСКІЛЬКИ РОЗВИНЕНОЮ є ЕКОНОМІКА ДОДАТКІВ (ЗАСТОСУНКІВ)?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)

- + Молодші покоління в Україні активно використовують мобільні технології для доступу до Інтернету, соціальних мереж та інших послуг за допомогою додатків на своїх смартфонах. Згідно з дослідженням, проведеним компанією Factum Group Ukraine, більшість користувачів Інтернету є молодими людьми (37% – віком 15-29 років та 36% – віком 30-44 років), але вік активної аудиторії поступово зростає. Активні молоді люди використовують для доступу до Інтернету мобільні телефони – 5,2 млн. користувачів – і планшети – 1,9 млн. користувачів¹¹².
- ІТ-індустрія переважно зосереджується на аутсорсингу ІКТ-розвробок на глобальний ринок. Існує обмежена кількість компаній, які розробляють програмне забезпечення або додатки (застосунки) для національного ринку.
- Існує невелика кількість компаній, які розробляють додатки (застосунки) для місцевого ринку. Ще менше компаній надають додаткові послуги, засновані на відкритих даних. Більшість додатків та послуг, заснованих на відкритих даних, були розроблені громадськими організаціями та 3MI із наголошенням в першу чергу на прозорості та підзвітності, а не на наданні послуг.

6.5. ЯКИМ є РІВЕНЬ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ЧИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ СПІЛЬНОТИ, ЯКА ПРОВОДИТЬ ПІДГОТОВКУ ЛЮДЕЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК АБО МАЄ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ АНАЛІЗУ ДАНИХ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ)

- + В Україні на традиційно високому рівні знаходиться технічна, особливо інженерна, освіта. Технічні університети, як-от Київський політехнічний інститут або Національний університет радіоелектроніки у Харкові готує першокласних IT-спеціалістів та інженерів. Крім того, у деяких інших університетах є курси з аналізу даних та поглибленого вивчення статистики.
- + Національна академія державного управління при Президентові України здійснює підготовку магістрів за напрямом «Державне управління» До навчальної програми входять предмети з прогнозування, планування, менеджменту проектів, стратегічного менеджменту, електронного урядування тощо. У НАДУ також здійснюється підвищення кваліфікації для держслужбовців, із обов'язковими курсами підвищення кваліфікації, які треба проходити раз на п'ять років¹¹³.
- + У 2015 р. за підтримки Швейцарського агентства з розвитку було розпочато проект «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP)¹¹⁴. Згідно з меморандумом¹¹⁵, EGAP буде запроваджено протягом 2015-2019 рр. для посилення практики належного урядування, сучасного надання державних послуг та соціальних інновацій в Україні, із використанням ІКТ та даних як інструментів реалізації. Партнерами проекту обрано Дніпропетровську, Одеську, Вінницьку та Волинську області.

¹¹² Factum Group Ukraine (2015). «Охоплення Інтернетом в Україні 2015». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://watcher.com.ua/2015/06/12/59-ukrayintsiv-korystuyutsya-internetom/>

¹¹³ Розклад семінарів з підвищення кваліфікації у Харківському регіональному інституті державного управління. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://www.kbuapa.kharkov.ua/pk/pk_seminar.html

¹¹⁴ Фонд Східна Європа. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://eef.org.ua/en/governance-and-civil-society/410-the-e-governance-for-accountability-and-participation-egap-program.html>

¹¹⁵ Федеральний департамент закордонних справ Швейцарії. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <https://goo.gl/wT2E19>

- У деяких випадках уряд проводить обговорення з Національною академією наук та громадськими радами при міністерствах¹¹⁶. Однак, складається враження, що уряд надає перевагу консультуванню з приватними мозковими центрами та іноземними експертами.
- У програмі середньої школи майже в усіх навчальних закладах країни є предмети з основ інформатики та навчання ІКТ. Однак, вірогідно, доступність сучасного обладнання ІКТ та якість освіти у галузі ІКТ на районному та особливо на місцевому рівні є нижчою, ніж у великих містах. Це пов'язано з бюджетними обмеженнями та відсутністю достатньої кількості підготовленого персоналу, з огляду на низький рівень фінансування сфери освіти.

ОЦІНКА ШОСТОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРА ТА СПРОМОЖНІСТЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ПОТЕНЦІЙНІ ІНФОПОСЕРЕДНИКИ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	В Україні є низка спеціалізованих ГО та медіа-організацій, які роблять значний внесок у те, щоб перетворити відкриті дані на інформацію, зрозумілу для громадян. Є низка перших прикладів застосування журналістики даних.
СПРИЯННЯ ПОВТОРНОМУ ВИКОРИСТАННЮ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Є численні приклади того, як органи влади співпрацюють з громадянським суспільством або іншими зацікавленими сторонами в розробці додатків та сприянні повторному використанню своїх даних.
ЗАЛУЧЕННЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ	СЕРЕДНІЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Уряд має хороший досвід співпраці з громадянами та включення їхніх думок та внеску до політики та рішень. Консультації щодо доступності відкритих даних, які були проведені нещодавно, є свідченням того, що органи влади все більше залучають громадян до співпраці у галузі даних.
ІНДУСТРІЯ ДОДАТКІВ (ЗАСТОСУНКІВ)	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	В Україні є значний ІКТ-сектор, хоча індустрія додатків досі є молодою та невеликою. Існує критична маса розробників, і вони достатньо активні як спільнота у соціальних ЗМІ та в особистій діяльності.
АКАДЕМІЧНА СПІЛЬНОТА	СЕРЕДНІЙ	ЖОВТИЙ	З вищих навчальних закладів випускається велика кількість технічних спеціалістів, ВНЗ мають хороший досвід співпраці з приватним сектором у сфері ІКТ та проведення передових досліджень у таких сферах, як аналітика, статистика, семантичні веб-технології тощо.
ЗАГАЛОМ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Органи влади нещодавно почали співпрацю з громадянським суспільством та іншими зацікавленими сторонами в розробці додатків та сприянні повторному використанню своїх даних. Консультації щодо доступності відкритих даних, які були проведені нещодавно, є свідченням того, що органи влади все більше залучають громадян до співпраці у галузі даних. В Україні є значний ІКТ-сектор, хоча індустрія додатків досі є молодою та невеликою. З вищих навчальних закладів випускається велика кількість технічних спеціалістів, ВНЗ мають хороший досвід співпраці з приватним сектором у сфері ІКТ та проведення передових досліджень у таких сферах, як аналітика, статистика, семантичні веб-технології тощо.

¹¹⁶ Кабінет Міністрів України (2014). Створення громадських рад при міністерствах регулюється Постановою Кабінету Міністрів. Перевірено 12 серпня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A6.01	Розширення можливостей нових посередників	Робоча група з питань відкритих даних, міжнародні донори	У середньо-строковій перспективі	Необхідно запровадити цільову програму підвищення кваліфікації для медіа-організацій і незалежних журналістів, щоб вони могли стати новими посередниками та перетворювали відкрите дані на інформацію, корисну для громадян та інших зацікавлених сторін. Така програма може включати в себе базові курси з журналістики, які викладаються у ВНЗ, та курси для підвищення кваліфікації (післядипломної освіти). Необхідно здійснювати координацію донорської діяльності у цій сфері.
A6.02	Сприяння повторному використанню даних за допомогою тематичних заходів зі спільнотою створення продуктів і програм	Робоча група з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Необхідно сприяти використанню відкритих даних шляхом організації тематичних заходів зі спільного створення додатків. Ці заходи є найбільш ефективними, якщо вони проводяться неодноразово, стосуються окремих соціальних проблем та є добре підготовленими. Найкращих результатів досягають заходи, присвячені певній темі (так звані «команди даних»).
A6.03	Залучення до визначення пріоритетності даних через консультації	Робоча група з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко-строковій перспективі і постійно	У результаті перших консультацій стосовно відкритих даних до Постанови про відкриті дані було включено перелік із більше ніж 300 наборами даних. Рекомендується проводити консультації з громадськістю на регулярній основі та протягом цих консультацій визначати пріоритети щодо збору даних у майбутньому. Важливо залучати різні групи зацікавлених сторін до цього процесу. Хід та результати консультацій мають бути прозорими – зокрема, необхідно оприлюднювати їх на центральному порталі даних.
A6.04	Підтримка місцевої індустрії додатків (застосунків)	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-та довго-строковій перспективі	Необхідно організувати конкурси додатків та спеціальні заходи і формати діяльності (інкубатори, початкове фінансування, фінансування для розвитку). Це має сприяти новим бізнесам (стартапам), малим і середнім підприємствам (МСП) розробляти інновації, створювати економічні цінності та робочі місця, пов'язані з розробкою додатків та нових послуг на основі відкритих даних.
A6.05	Залучення академічної спільноти	Робоча група з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-та довго-строковій перспективі	Рекомендується активно залучати академічну спільноту до процесів, пов'язаних з відкритими даними, оскільки вона відіграє провідну роль у підготовці нового покоління розробників IKT та спеціалістів з обробки та аналізу даних. Крім того, органи влади мають створити мережу представників академічної спільноти як резерв експертів, що мають фаховий досвід та знання.

ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Контекст: Фінансування політики відкритих даних (*i «сторони пропозиції», і «сторони попуту»*) є важливим фактором забезпечення досягнення цілей цієї політики.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

7.1. ЯКІ МОЖНА ВИЗНАЧИТИ ОБСЯГИ ФІНАНСУВАННЯ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ? ЯКИЙ ОРГАН І ЩО МАЄ ЗРОБИТИ ДЛЯ ЦЬОГО
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ДУЖЕ ВИСОКИЙ)

- Державне агентство з питань електронного урядування має фінансування у розмірі 700 тис. грн. (приблизно 30 тис. дол. США) для координації початкових заходів, пов'язаних з реалізацією Постанови про відкриті дані¹¹⁷. Очевидно, що це початкове фінансування є дуже незначним, воно не дозволить розширити масштаби діяльності на рівень всього Уряду. Це фінансування може бути використане для подальшого розвитку національного порталу відкритих даних www.data.gov.ua та забезпечення надходження даних до порталу.
- + Фінансування для політики відкритих даних можна було б взяти з декількох урядових програм, які нині впроваджуються, зокрема, Національної програми інформатизації України¹¹⁸, Національного плану дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014-2015 рр.¹¹⁹ тощо.
- + Деякі донори та партнери з розвитку висловили свою зацікавленість питаннями відкритих даних та відкритого уряду. Зокрема, це ПРООН, USAID, DFID (Велика Британія), Інститут «Відкрите суспільство», GIZ (Німеччина), Світовий банк тощо. Протягом останніх років ці донори вже продемонстрували свою готовність підтримати відповідні ініціативи та програми.
- Експерти, опитані під час Оцінки, зазначили, що для ініціативи відкритих даних потрібно виділити окремий рядок у державному бюджеті. Така ідея може бути запропонована Прем'єр-міністром або Кабінетом Міністрів України та має бути схвалена бюджетним комітетом Верховної Ради України (www.budget.rada.gov.ua).
- Практично не зверталося уваги на підготовку аргументів на користь політики відкритих даних, оскільки переваги цієї політики в основному визначені в контексті відкритих урядових даних: прозорість, підзвітність та протидія корупції. Хоча переваги відкритих урядових даних (як-от підвищення ефективності урядування та зниження витрат за рахунок більш ефективного використання державних ресурсів і більш якісних політичних рішень) було докладно представлено та обговорено, ці аспекти нині не є основним пріоритетом для Уряду. Вірогідно, більш переконливим

¹¹⁷ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

¹¹⁸ Верховна Рада України (1998). Закон України «Про Національну програму інформатизації». Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>

¹¹⁹ Верховна Рада України (2014). Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014-2015 роках». Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1176-2014-%D1%80/paran11#n11>

аргументом для Уряду буде те, що відкриті урядові дані дозволяють скоротити витрати з бюджету шляхом зменшення корупції (наприклад, у сфері державних закупівель).

- Збройний конфлікт на сході України та політична і економічна криза уповільнюють розробку державної політики та прогрес у сфері ІКТ, електронного урядування та оприлюднення відкритих даних, оскільки переважна частина бюджету нині витрачається на національну оборону та запобігання краху економіки.

7.2. ЯКДІЯТИ, ЯКЩО БУДЕ ВИЗНАЧЕНО, що виділено ресурси для фінансування розробки початкових додатків та електронних послуг на базі відкритих даних?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Державне агентство з питань електронного урядування має певне початкове фінансування для розробки та запуску Системи електронної взаємодії органів виконавчої влади¹²⁰. Ця система створена для автоматизації процесів створення, відправлення, передавання, одержання, оброблення, використання, зберігання, знищення електронних документів та копій паперових документів в електронному вигляді з використанням електронного цифрового підпису які не містять інформацію з обмеженим доступом.
- + Державне агентство з питань електронного урядування спільно з Державною архітектурно-будівельною інспекцією України нині впроваджують чотири адміністративні електронні послуги: реєстрація повідомлень та декларацій про початок підготовчих робіт та реєстрація повідомлень та декларацій про початок будівельних робіт¹²¹. Цей проект фінансується з бюджетів Державної інспекції та Державного агентства¹²².
- + У 2015 р. з бюджету Державного агентства було виділено 700 тис. грн. (приблизно 30 тис. дол. США) на розробку національного порталу відкритих даних. Спільним наказом Мінрегіону та Міністерства фінансів № 243/842 від 29 вересня 2015 р. затверджено бюджет заходів з реалізації електронного урядування та Національної програми інформатизації. Наказом передбачене фінансування для створення Единого державного веб-порталу відкритих даних на основі прототипу порталу, розробленого SocialBoost (www.data.gov.ua). Державне агентство з питань електронного урядування нещодавно розпочало тендерний процес для визначення підрядника для цієї роботи.
- Інші органи влади мають використовувати кошти з власних бюджетів для оприлюднення відкритих даних та передачі даних до порталу відкритих даних¹²³. Це може створювати додаткові проблеми для урядових установ, оскільки вони не мають коштів для цього. Крім того, вони можуть стикатися із суттєвим дефіцитом фінансових та людських ресурсів, а також можуть не мати персоналу з необхідними технічними навичками.
- Нині впроваджуються проекти ПРООН, USAID, Міжнародного фонду «Відродження» та інших донорів, які могли б зробити внесок у фінансування розробки початкових додатків та послуг на базі відкритих даних.

¹²⁰ Державний центр інформаційних ресурсів України (2015). Система електронної взаємодії органів виконавчої влади. Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://bit.ly/1FV8Z8>

¹²¹ Державна архітектурно-будівельна інспекція України (2015). Електронні адміністративні послуги. Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <https://e-dabi.gov.ua/>

¹²² Державне агентство з питань електронного урядування (2015). «В Україні запрацювали електронні адмінпослуги у сфері будівництва». Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/v-ukrayini-zapracyuvaly-elektronni-adminposlugy-u-sferi-budivnyctva>

¹²³ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dknii.gov.ua/content/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-nabory-danyh>

7.3. ЯКИМ є обсяг доступного фінансування для підтримки необхідної ІКТ-інфраструктури та забезпечення підготовки достатньої кількості персоналу з питань реалізації політики відкритих даних?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)

- Для початкового етапу ініціативи відкритих даних не потрібно значних коштів, його можна провести і за наявних обмежених ресурсів. Але очевидно, що для підтримки необхідної ІКТ-інфраструктури та забезпечення підготовки достатньої кількості персоналу з питань реалізації політики відкритих даних у різних урядових установах потрібні більші кошти. Втім, таке більш масштабне фінансування для другого етапу ще не виділене. Є ризик, що Постанову про відкриті дані не вдасться послідовно реалізувати в усіх органах влади, що суттєво знижить її соціально-економічну результативність.
- Основним питанням, яке потрібно вирішити, є заміна та/або модернізація застарілих ІКТ-систем в урядових установах. Як визначено у третьому та четвертому вимірах цієї оцінки, ІКТ-системи в урядових установах, як правило, не пов'язані між собою, у різних установах застосовуються різні рішення. Це створює перешкоди для забезпечення інтероперабельності та стандартизації. Для збільшення масштабів ініціативи відкритих даних необхідно докласти значних зусиль та виділити кошти для координації питань ІКТ між різними урядовими структурами.
- Державне агентство з питань електронного урядування має персонал, відповідальний за управління даними, до завдань якого входить координація всієї політики відкритих даних. Водночас, Державному агентству бракує ресурсів та кваліфікованого персоналу для ефективної підтримки інших ключових установ у реалізації цієї політики.
- Персонал, відповідальний за управління даними, є у таких урядових установах: Міністерство юстиції, Міністерство фінансів, Державна фіскальна служба.
- У ключових установах немає фінансування для завантаження даних на портал відкритих даних (у т.ч. керування та перевірки даних). Хоча більшість установ мають певну кількість кваліфікованого персоналу для роботи з цими питаннями, вірогідно, що цьому персоналу потрібно буде пройти додаткову підготовку, і що в установах мають бути призначенні відповідні співробітники керівної ланки з технічними навичками.

7.4. ЯКІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ МАЄ УРЯД ДЛЯ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙ?

(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)

- Уряд має дуже обмежений бюджет для розробки додатків або електронних послуг.
- Уряд вживає зусиль для проведення реформ та оптимізації законодавства з метою поліпшення інвестиційного клімату для місцевих та іноземних інвестицій. Однак Уряд не має спеціальних програм для сприяння або підтримки підприємництва, нового бізнесу або створення малих і середніх підприємств.
- + Водночас, існують певні програми з підтримки інвестицій, у т.ч. бізнес-інкубатори та програми сприяння підприємництву (акселератори), які фінансуються за рахунок приватного венчурного капіталу та/або іноземних інвестицій, у т.ч. AVentures Capital¹²⁴, UAngel¹²⁵, та Українська асоціація венчурного та приватного капіталу (UVCA)¹²⁶.

¹²⁴ Aventures Capital (2015). Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://aventurescapital.com/>

¹²⁵ Uangel (2015). Українська мережа бізнес-ангелів. Перевірено 19 вересня 2015 р., джерело: <http://uangel.com.ua>

¹²⁶ Українська асоціація венчурного та приватного капіталу, UVCA (2015). Українська асоціація венчурного та приватного капіталу. Перевірено

- + Міжнародні донорські організації, у т.ч. ПРООН, USAID, DFID (Велика Британія), Інститут «Відкрите суспільство», GIZ (Німеччина), Світовий банк та інші, протягом останніх років виділяли значні обсяги фінансування для розбудови спроможності громадянського суспільства. Ці донори демонструють свою готовність надавати фінансування для програм сприяння прозорості та підзвітності та посилення належного врядування і верховенства права.
- Державно-приватне партнерство (ДПП) наразі не відіграє значної ролі в Україні. Це частково пов'язано з збереженням провідної ролі державних підприємств та деяким негативним досвідом ДПП у минулому. Водночас, за фінансування USAID здійснюється нова Програма розвитку державно-приватного партнерства у співпраці з Міністерством економічного розвитку й торгівлі та Асоціацією міст України. Вона працює переважно на рівні обласних та місцевих органів влади. У лютому 2015 р. було опубліковано Керівництво з питань державно-приватного партнерства у сфері електронного врядування¹²⁷.

ОЦІНКА СЬОМОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
ОБСЯГИ ФІНАНСУВАННЯ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ	ДУЖЕ ВИСOKИЙ	ЖОВТИЙ	Ресурси для початку роботи над програмою відкритих даних (як людські, так і фінансові) доступні в обмеженому обсязі. Водночас, Уряд демонструє готовність виділити більше ресурсів з бюджету. Для того, щоб мати можливість ефективно управляти та координувати програму, необхідно забезпечити більш значні обсяги фінансування для початкового етапу, які дозволяють сформувати та підтримувати спроможність і кваліфікацію персоналу.
ФІНАНСУВАННЯ РОЗРОБКИ ПОЧАТКОВИХ ДОДАТКІВ	ВИСOKИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Хоча деякі урядові установи вже почали розробляти електронні послуги, фінансування для розробки додатків та послуг на основі відкритих даних нині є обмеженим.
ФІНАНСУВАННЯ ІКТ-ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ	СЕРЕДНІЙ ВИСOKИЙ	ЧЕРВОНИЙ	В Уряді немає належної ІКТ-інфраструктури, державні службовці не проходять відповідної технічної підготовки. Необхідно виділити серйозне фінансування для підтримки ІКТ-систем та заходів з підготовки персоналу.
ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ	СЕРЕДНІЙ ВИСOKИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Уряд нині не здійснює безпосередніх інвестицій в інновації, розвиток МСП та індустрію ІКТ через наявність інших національних пріоритетів. Водночас, приватні інвестори та міжнародні донори підтримують підприємництво та інноваційні програми.
ЗАГАЛОМ	СЕРЕДНІЙ ВИСOKИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Хоча на початковому етапі програма відкритих даних не вимагає значних коштів, і органи влади мають деяке фінансування для неї з наявних статей бюджету, є свідчення, що для розширення програми на всі урядові установи та забезпечення її сталості необхідно буде значно збільшити обсяги фінансування. Існує ризик, що вимоги щодо оприлюднення відкритих даних на центральному порталі даних буде неможливо виконати через брак фінансових і людських ресурсів, який спостерігається в багатьох органах влади. Для того, щоб програма відкритих даних була дієвою і сталою, необхідно виділяти більше коштів для оновлення урядових ІКТ-систем та програмного забезпечення та програм підвищення кваліфікації у всіх органах влади.

19 вересня 2015 р., джерело: <http://uvca.eu/>

¹²⁷ Програма розвитку державно-приватного партнерства (2015). Керівництво з питань державно-приватного партнерства у сфері електронного врядування. Перевірено 9 вересня 2015 р., джерело: <http://ppp-ukraine.org/wp-content/uploads/2015/03/PPPs-in-e-Gov-Guide.pdf>

ЗАГАЛОМ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Необхідно передбачати окрему статтю в бюджеті для забезпечення достатніх обсягів фінансування програми. Водночас, деякі донорські організації нині фінансують пов'язані програми – відтак, є можливість об'єднати зусилля та створити коаліцію донорів, які будуть спільно фінансувати програму відкритих даних в Україні в майбутньому.
----------------	---------------------	-----------------	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A7.01	Забезпечення фінансування для початкового етапу	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	Невідкладно	Необхідно забезпечити початкове фінансування для діяльності Робочої групи з питань відкритих даних (РГВД) та підготовки Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД). Зокрема, це фінансування має покривати координаційні заходи, початкові заходи з підвищення кваліфікації, перетворення пілотного порталу даних в офіційний та дієвий портал, завантаження наборів даних на центральний портал, заходи підтримки для інших органів влади, щоб вони оприлюднювали дані на центральному порталі, та інші заходи підтримки, у т.ч. розповсюдження інформації та організацію громадських заходів і консультацій. Першим кроком для Державного агентства з питань електронного урядування може бути розробка реалістичного бюджету початкового та основного етапів реалізації Постанови про відкриті дані.
A7.02	Забезпечення фінансування для основного етапу реалізації програми та заходів з підвищення кваліфікації	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко-строковій перспективі	Необхідно забезпечити достатнє фінансування (шляхом створення окремої статті в бюджеті) для реалізації Постанови про відкриті дані всіма органами влади. Важливо, щоб Державне агентство з питань електронного урядування як координатор цього процесу отримувало належну підтримку. Так само важливо забезпечити фінансування для підтримки пов'язаних із цим заходів у всіх органах влади, що беруть участь у цьому процесі.
A7.03	Фінансування розробки додатків та електронних послуг	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Необхідно забезпечити фінансування для створення нових цифрових публічних послуг, зокрема, електронних послуг та додатків, які передбачають повторне використання даних. Це може бути окремою програмою, що виконується у співпраці з партнерами з розвитку.
A7.04	Фінансування ІКТ-інфраструктури та підготовки персоналу	Верховна Рада України, партнери з розвитку	У середньо-строковій перспективі	Необхідно запровадити більш комплексну програму фінансування оновлення наявної ІКТ-інфраструктури в органах влади. Це має бути пов'язано із запровадженням нової Системи електронної взаємодії органів виконавчої влади та Єдиної державної системи обміну електронними документами. Одночасно із цим, потрібно проводити належні заходи із підвищення кваліфікації державних службовців. Також рекомендується організувати більш комплексні програми підготовки для поліпшення загальних ІКТ-навичок.
A7.05	Фінансування інновацій	Верховна Рада України, партнери з розвитку	У довго-строковій перспективі	Необхідно запровадити фінансування стартапів та МСП для сприяння інноваціям в галузі ІКТ та створення нових продуктів і послуг. Це може бути окремою програмою, що виконується у співпраці з партнерами з розвитку.

НАЦІОНАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА НАВИЧКИ

РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ

Контекст: успішність політики відкритих даних на практичному рівні зазвичай хоча б частково залежить від національної технологічної інфраструктури: технологій, комунікаційних послуг та ІКТ-навичок державних службовців, інфопосередників та широкого загалу.

ЗАПИТАННЯ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРОВЕДЕНО ОЦІНКУ

8.1. ЯКОЮ є НАЦІОНАЛЬНА ІКТ-«ЕКОСИСТЕМА»?

ЯКИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ОХОПЛЕНЕ НАСЕЛЕННЯ ТА НАСКІЛЬКИ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Згідно з доповіддю Міжнародного телекомунікаційного союзу (ITU) «Вимірювання інформаційного суспільства 2014»¹²⁸, Україна посідає 73-те місце зі 166 країн. Однією з причин невисокої оцінки України є брак регулярного доступу до ІКТ у регіонах. На регіональному рівні показники охоплення Інтернетом є такими: у містах з населенням більше 100 тис. осіб – 68%, у містах з населенням менше 100 тис. осіб – 62%, у сільській місцевості – лише 45%.
- + За результатами дослідження аудиторії мережі Інтернет в Україні (не включаючи Крим), проведеного Factum Group Україна¹²⁹, загалом Інтернетом користуються 59% населення. Переважна більшість користувачів – молодого віку (15-29 років – 37%, 30-44 роки – 36%), але вік активної аудиторії поступово зростає: так, Інтернетом користується кожний десятий мешканець України старше 65 років.
- + Відповідно до дослідження GemiusAudience¹³⁰ щодо користування Інтернетом, проведеного GemiusUA у липні 2015 р., загальну аудиторію можна розподілити таким чином: користувачі ПК – 18,2 млн., мобільних телефонів – 5,2 млн., планшетів – 1,9 млн. Як свідчить це дослідження, частка користувачів Інтернету в регіонах складає: у західній Україні – 24%, у центрі та на півночі – 32%, у східній Україні – 34% та на півдні – 10%.

8.2. ЯКИМ є РІВЕНЬ ТА ВАРТИСТЬ ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ

(ЧЕРЕЗ ШИРОКОСМУГОВІ КАНАЛИ ТА МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ)?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)

- + Відповідно до різних досліджень, в Україні є від 19 до 24 млн. Інтернет-користувачів. Хоча їхня кількість зростає, рівень охоплення Інтернетом в Україні залишається одним з найнижчих в Європі¹³¹. Згідно з доповіддю «Інтернет-тренди 2015», підготовленою Kleiner Perkins Caufield, Україна є однією

¹²⁸ Міжнародний телекомунікаційний союз ITU (2014). «Вимірювання інформаційного суспільства 2014». Перевірено 6 вересня 2015 р., джерело: http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/mis2014/MIS2014_without_Annex_4.pdf

¹²⁹ Factum Group Ukraine (2015). «Охоплення Інтернетом в Україні 2015». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://watcher.com.ua/2015/06/12/59-ukrayintsiv-korystuyutsya-internetom/>

¹³⁰ Оцінка GemiusAudience (2015). Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://www.gemius.com.ua/vse-stati-dlya-chtenija/internet-auditorija-ukrainy-ijul-2015-goda.html?file=files/UA/Presentation/GemiusAudience%20Presentation%20July%202015.pdf>

¹³¹ Зелена книга з політики електронного урядування в Україні (2015), с. 15. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://etransformation.org.ua/2014/11/24/355/>

з країн, де доступ до Інтернету мають менше 45% населення, що становить 19 млн. осіб, а темп приросту аудиторії минулого року становив 23%¹³².

- + В Україні є три найбільших мобільних оператори: Київстар, МТС-Україна та Астеліт (™ life:)). Вони втрьох охоплюють 99,9% території країни. Доля Київстару на ринку становить 44%, МТС-Україна – 34%, й Астеліту – 18%. Ще 4% ринку (2,5 млн. користувачів) обслуговується мережами менших операторів, як-от Інтертелеком, Укртелеком, People.net. Кількість користувачів (активних SIM-карт) зросла до 59,5 млн. (на 200 тис. більше у порівнянні з першим кварталом 2015 р.), а рівень охоплення зрос до 130,9% (на 0,5% більше у порівнянні з першим кварталом 2015 р.)¹³³.
- Вартість високошвидкісного доступу до Інтернету є відносно невисокою, він доступний для переважної більшості населення. Середня вартість комунікаційних послуг в Україні є такою: мобільний зв'язок за передплатою – 0,19 дол. США/хв., широкосмуговий доступ до Інтернету – 14,1 дол./місяць. Конкуренція на ринку телекомуникаційних послуг оцінюється в 1,86 (за шкалою від 0 до 2, де «2» – найвищий рівень)¹³⁴. Вартість доступу до Інтернету відрізняється за регіонами, послугами та способами з'єднання з мережею (у 2014 р. середня вартість доступу до Інтернету становила 0,84 дол. за 1 Мбіт/с). Для порівняння: у США вона становила 6,8 дол.¹³⁵.
- Хоча більшість міністерств і відомств на національному рівні присутні у мережі, електронні послуги урядових установ розвинені набагато гірше. Нині доступні лише декілька електронних послуг, у т.ч. послуги Державної архітектурно-будівельної інспекції України: реєстрація повідомлень та декларацій про початок підготовчих робіт та про початок будівельних робіт¹³⁶. Працює спеціальний портал електронних послуг кар. minjust.gov.ua, який підтримується Міністерством юстиції України (він дозволяє отримувати інформацію з різних реєстрів тощо). Згідно з результатами Індексу ООН з розвитку електронного урядування 2014 р.¹³⁷, Україна займає 87-ме місце з 193 держав-членів ООН. У 2012 р. Україна була на 68-му місці, у 2010 р. – на 54-му.
- Відповідно до Глобального звіту про розвиток інформаційних технологій 2015¹³⁸, яку готує Всесвітній економічний форум, Україна посідає 71-ше місце зі 143 країн. Її найближчі сусіди мають кращий рейтинг: Молдова – 68-ме місце, Румунія – 63-те, Словаччина – 59-те, Угорщина – 53-те, Польща – 50-те.
- Найвище місце в Індексі мережевої готовності (Глобальний звіт про розвиток інформаційних технологій 2015¹³⁹) Україна мала у 2009 р. (62-ге місце). Останніми роками Україна втратила свій рейтинг серед країн СНД та Східної Європи, зважаючи на збільшення кількості країн, включених до оцінки. Такий невисокий рейтинг України пов'язаний із відсутністю чіткого плану уряду щодо запровадження та використання ІКТ для поліпшення конкурентоздатності країни.

¹³² Kleiner Perkins Caufield (2015). «Інтернет-тренди 2015». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://www.kpcb.com/blog/2015-internet-trends>

¹³³ AC&M-Consulting (2015). Оцінка AC&M-Consulting. Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: http://www.acm-consulting.com/data-downloads/doc_download/142-2q-2015-cellular-data.html

¹³⁴ Економічний дебатний клуб (2015). «Індекс мережевої готовності України і його складові». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://edclub.com.ua/sites/default/files/files/ict_2015.pdf

¹³⁵ Мережі і бізнес (2014). «Широкосмуговий Інтернет-доступ в Україні: чекаємо на 3G/4G». Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://sib.com.ua/arxiv_2014/2014_2/statia_1_1/statia_1_1_2014.htm

¹³⁶ Державне агентство з питань електронного урядування (2015). «В Україні запрацювали електронні адмінпослуги у сфері будівництва». Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: <http://dkn1.gov.ua/content/v-ukrayini-zapracyvaly-elektronni-adminposlugy-u-sferi-budivnyctva>

¹³⁷ Оцінка державного управління у державах-членах ООН (United Nations Public Administration Country Studies) (2015), Індекс розвитку електронного урядування 2014. Перевірено 15 вересня 2015 р., джерело: http://unpan3.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2014-Survey/E-Gov_Complete_Survey-2014.pdf

¹³⁸ Всесвітній економічний форум (2015). Глобальний звіт про розвиток інформаційних технологій 2015. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_IT_Report_2015.pdf

¹³⁹ Всесвітній економічний форум (2015). Глобальний звіт про розвиток інформаційних технологій 2015. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_IT_Report_2015.pdf

**8.3. НАСКІЛЬКИ ГОТОВОЮ є КОМП'ЮТЕРНА ТА СЕРВЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ)**

- + У січні 2015 р. групою «Expert & Consulting» було проведено дослідження ринку дата-центрів України¹⁴⁰, присвячене дата-центрим та постачальникам хмарних рішень (SaaS PaaS IaaS). Лідерами росту стали компанії BeMobile, DeNovo, Укртелеком і Воля.
- В Україні функціонує 31 комерційний дата-центр. Але лише один – дата-центр «Парковий» – пройшов сертифікацію в The Uptime Institute на відповідність рівню надійності Tier III. На думку експертів, в Україні має працювати 5-9 центрів такої категорії. Див. рейтинг комерційних дата-центрів України за посиланням¹⁴¹.
- У 2014 р. спостерігався відтік клієнтів з українських дата-центрів за кордон. Протягом останніх років в Україні мали місце резонансні випадки з вилученням серверів дата-центрів та телекомунікаційних компаній правоохоронними органами. Вилучення серверів підірвало довіру до українських дата-центрів. Є повідомлення про те, що великі власники ресурсів та невеликі хостери перенесли свої дані до більш безпечних країн¹⁴².

**8.4. НАСКІЛЬКИ ПОТУЖНОЮ є ІТ-ГАЛУЗЬ, СПІЛЬНОТА РОЗРОБНИКІВ ТА НАСКІЛЬКИ ВИСОКОЮ є ЗАГАЛЬНА ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ?
(РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ: ВИСОКИЙ)**

- + Протягом декількох останніх років галузь ІКТ розвивалася за рахунок внутрішнього ринку, закордонного попиту на ІКТ-послуги та підвищення ефективності правового регулювання галузі, що стало наслідком активної участі бізнес-асоціації та ОГС.
- + За даними Державної служби статистики, у першому кварталі 2015 р. частка ІТ-галузі у структурі ВВП країни складала 1,99%¹⁴³.
- + У першому півріччі 2015 р. обсяг реалізованої промислової продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» склав 3,08 млрд. грн. (0,4% від всієї реалізованої продукції), що на 0,3% більше ніж за аналогічний період 2014 р. Обсяг нових замовлень на виробництво промислової продукції за цим видом діяльності за перше півріччя 2015 р. становив 2,96 млрд. грн., що на 76% більше ніж за аналогічний період 2014 р.¹⁴⁴.
- Протягом першого півріччя 2015 р. обсяг залучених в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в підприємства за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» становив 1 760,5 млн. дол. США або 4,1% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, що на 2,4% менше за аналогічний період попереднього року¹⁴⁵.

¹⁴⁰ Рейтинг гравців ринку ЦОД та хмарних рішень на початок 2015 р. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: http://www.encint.com/ratings/rating_datacenter_2014

¹⁴¹ Internet.ua. Дослідження ринку дата-центрів в Україні. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://internetua.com/kommerceseskie-data-centri-podvelli-itogi-2014-goda>

¹⁴² Internet.ua. Дослідження ринку дата-центрів в Україні. Перевірено 5 вересня 2015 р., джерело: <http://internetua.com/kommerceseskie-data-centri-podvelli-itogi-2014-goda>

¹⁴³ Державна служба статистики України. Перевірено 6 вересня 2015 р., джерело: www.ukrstat.gov.ua

¹⁴⁴ Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Перевірено 6 вересня 2015 р., джерело: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=151&language=uk>

¹⁴⁵ Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Перевірено 6 вересня 2015 р., джерело: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=151&language=uk>

ОЦІНКА ВОСЬМОГО ВИМІРУ ПОЛІТИКИ: НАЦІОНАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА НАВИЧКИ

СФЕРА ОЦІНКИ	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
РІВЕНЬ ПОШИРЕННЯ (ПРОНИКНЕННЯ) ІКТ	ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Рівень доступу до Інтернету (зокрема, широкосмугового) є високим, вартість доступу незначна. У регіонах України доступність Інтернету продовжує зростати. Рівень проникнення мобільних технологій є високим, вони також є фінансово доступними для більшості населення.
РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ПОСЛУГ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Уряд має значну кількість систем управління інформацією, щоправда, більшість з них не є інтероперабельними.
НАЯВНІСТЬ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТА СЕРВЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Комп'ютерна та серверна інфраструктура доступна за невисокими цінами в усіх регіонах України. Щоправда, останні проблеми з рівнем безпеки серверів в українських дата-центріах та телекомунікаційних компаніях призвели до недовіри (зокрема, через дії правоохоронців) та перенесення даних до закордонних дата-центрів, які, як здається, мають вищі стандарти безпеки.
IT-ІНДУСТРІЯ, СПІЛЬНОТА РОЗРОБНИКІВ, ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Загальний рівень освіти є високим, медіа та IT-грамотність характерна не лише для жителів міст. Індустрія ІКТ є розвиненою, але сектор стартапів лише народжується. Є певні програми підтримки підприємництва та інновацій, але більшість з них фінансується закордонними партнерами. Необхідно надати підтримку індустрії ІКТ, щоб вона не лише зосереджувалася на аутсорсі, а й виробляла продукти для внутрішнього ринку.
ЗАГАЛОМ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Рівень проникнення Інтернету в Україні є доволі значним (більше 40%), а його вартість невисока. Зокрема, доступність Інтернету через мобільні технології є значною та продовжує швидко зростати. Комп'ютерна, серверна, хмарна інфраструктура та хостинг доступні за незначні кошти. Уряд має значну кількість систем управління інформацією, щоправда, більшість з них не є інтероперабельними. Електронні послуги не дуже розвинені. Необхідні інноваційні програми та стимули для того, щоб індустрія ІКТ почала виробляти більше продукції для внутрішнього ринку. Загальний рівень освіти є високим, але є потреба в програмах для розширення медіа та IT-грамотності, щоб подолати цифрові розриви.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРІ
A8.01	Поліпшення електронних послуг	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Необхідно запровадити цільову програму для розширення електронних послуг різних органів влади, координувати її реалізацію має Державне агентство з питань електронного урядування. Державне агентство також має встановити обов'язкові стандарти для таких послуг – це дозволить забезпечити інтероперабельність систем.

A8.02	Забезпечення доступної та безпечної комп'ютерної та серверної інфраструктури	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Уряд має забезпечити наявність надійної, безпечної та недорогої комп'ютерної та серверної інфраструктури для органів влади. Дуже важливо, щоб урядові ІКТ-центри пропонували високі стандарти безпеки систем, мереж та даних, а також були взаємопов'язаними. У деяких випадках це можна зробити через спеціальні державні комп'ютерні центри, в інших краще орієнтуватися на хмарну інфраструктуру. Для хмарних технологій, які планує використовувати Уряд, особливо важливим є питання безпеки.
A8.03	Зміцнення індустрії ІКТ, підтримка підприємництва та інновацій	Державне агентство з питань електронного урядування, партнери з розвитку	У довго-строковій перспективі	Необхідно запровадити програми підтримки підприємництва та інновацій та проводити їх у координації з партнерами з розвитку.
A8.04	Підтримка спільноти розробників	Робоча група з питань відкритих даних, партнери з розвитку	У довго-строковій перспективі	Підтримка співпраці зі спільнотою розробників щодо відкритих даних є ключовим фактором для успішності та стабілітету ініціативи відкритих даних в Україні. Ця співпраця має відбуватися за координації РГВД та передбачати різноманітні заходи, в т.ч. публічні заходи, конкурси додатків, заходи зі спільної розробки програм та продуктів і заходи з підвищенню кваліфікації. Можна використовувати досвід міжнародних програм (як-от «Школа даних» (School of Data) або «Код для всіх» (Code for All)), це дозволить налагодити мережу громадських фахівців з усієї країни. Такі заходи мають проводитися у координації та із спів-фінансуванням з боку партнерів з розвитку.
A8.05	Подолання цифрових розривів	Державне агентство з питань електронного урядування	У довго-строковій перспективі	Рекомендується запровадити спеціальні програми для подолання цифрових розривів. Зокрема, необхідно реалізувати спеціальні програми, спрямовані на молодих жінок, людей похилого віку, сільські громади та маргіналізовані групи. Ці програми мають виконуватися у координації з партнерами з розвитку. Вони сприятимуть розбудові більш інклюзивного суспільства та підвищенню соціальної мобільності.

ВИСНОВКИ

Ця Оцінка готовності до запровадження відкритих даних була проведена для того, щоб швидко оцінити готовність Уряду до запровадження та підтримання ініціативи відкритих даних. Ця Оцінка засновується на восьми вимірах політики відкритих даних. Хоча всі виміри є важливими, методологія Оцінки передбачає, що кожний вимір матиме свою вагу відповідно до рівня важливості.

ВИМІР	РІВЕНЬ ВАЖЛИВОСТІ	РЕЗУЛЬТАТ ОЦІНКИ	КОМЕНТАРІ
1. ВИЩЕ КЕРІВНИЦТВО	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	У ході та після Євромайдану 2014 р. громадяни вимагали від нового уряду більшої прозорості, підзвітності та вжиття серйозних кроків для подолання корупції. Як результат, новий Уряд прийняв амбітний порядок денний реформ для забезпечення прозорості, підзвітності, доступу до інформації та відкритих даних. Водночас, корупція досі визнається як дуже поширена проблема як в Уряді, так і в суспільстві. Необхідно не лише забезпечити послідовне виконання порядку денного реформ та змінити верховенство права та застосування закону, але й змінити світогляд людей та запровадити культуру прозорості і підзвітності. Хоча Україна взяла на себе зобов'язання за міжнародними ініціативами, як-от ПВУ та ІПВГ, відповідна робота майже зупинилася після кризи 2014 р. Новий Уряд має довести, що у майбутньому він буде ставитися до ПВУ серйозніше. Уряд буде відповідати за те, наскільки він здатний реально виконати амбітні обіцянки та порядок денний реформ. Хоча концепцію відкритих даних вже було поширене серед високопосадовців, досі є серйозні непорозуміння щодо її значення. Необхідно проводити більше заходів для ознайомлення та підвищення кваліфікації для того, щоб забезпечити послідовне розуміння основних понять та можливостей відкритих даних.
2. ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Загалом, правові засади створюють сприятливе середовище для реалізації ініціативи відкритих даних в Україні. Водночас, значна частина законодавства та реформ є або дуже новими, або досі у процесі прийняття, тому реалізуються вони не завжди послідовно. Державним службовцям потрібні конкретні настанови та заходи з підвищенння кваліфікації для того, щоб вони могли належним чином забезпечити реалізацію цього законодавства. Захист приватності регулюється законом, але на практиці не у всіх органах влади прийнято чіткий порядок та механізми гарантування захисту приватності. Законодавство про доступ до інформації є дуже прогресивним та сприятливим і має конкретні положення щодо відкритих урядових даних. Водночас, на практиці різні органи влади реалізують положення законодавства непослідовно. Зокрема, особливо вагомими є Закон № 319-VIII та Постанова про відкриті дані, але їхні положення ще не реалізовано. Перед Урядом стоїть завдання забезпечити належне та своєчасне виконання амбітних ініціатив та реформ.
3. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА, РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДALНОСТІ ТА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Як здається, жодна з урядових установ немає можливості здійснювати самостійне керівництво програмою відкритих даних. Втім, отримавши відповідну політичну вагу від Кабінету Міністрів та у співпраці з Робочою групою з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування має повноваження та технічну кваліфікацію та є оптимальною установою для того, щоб здійснювати керівництво цією програмою.

3. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА, РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Необхідно підвищити кваліфікацію щодо управління даними та міжвідомчої координації у галузі ІКТ. Це дозволить перейти від ізольованих та несумісних ІТ-систем, які органи влади мали раніше, до підвищення інтероперабельності та стандартизації. Хоча деякі міністерства мають певні занепокоєння щодо надання даних, є свідчення, що більшість органів влади готові використовувати та надавати дані відповідно до законодавства про відкриті дані. Є потреба в програмах підвищення кваліфікації для того, щоб підготувати більше державних службовців з просунутими технічними навичками управління даними, статистики та аналізу даних.
4. ПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕДУРИ УРЯДУ СТОСОВНО ОБРОБКИ ДАННИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	В Уряді немає послідовного порядку та стандартів управління інформацією, які б застосовувалися усіма органами влади. Порядок та стандарти безпеки інформації та даних і якості даних (у т.ч. щодо джерела походження, точності, своєчасності та повноти) не застосовуються усіма органами влади в однаковий спосіб. В Уряді немає узгодженого бачення щодо активів даних. Деякі дані Уряду досі зберігаються на папері. Навіть якщо органи влади мають дані у форматах, придатних для машинного зчитування, часто вони не оприлюднюють їх. Ще однією проблемою є якість даних. Обмін даними відбувається ситуативно, отримання даних часто є складним та неефективним процесом. В органах влади немає практик забезпечення анонімності (деперсоніфікації) даних для реального захисту персональних даних.
5. ПОПИТ НА ВІДКРИТИ ДАНІ З БОКУ СУСПІЛЬСТВА	ДУЖЕ ВИСОКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ	Є чіткі свідчення наявності значного попиту на дані з боку організацій громадянського суспільства та ЗМІ, деякі з яких активно використовують відкриті дані. Так само, зростає прихований попит на дані з боку приватного сектора, але на практиці повторне використання даних залишається незначним – причинами цього є низька доступність та якість даних. Готовність реагувати на запити у різних органів влади суттєво відрізняється. Є певні приклади серйозного прогресу із наданням даних у відповідь на запит, але інші приклади свідчать, що в цілому отримати дані за запитом доволі складно. За оцінками користувачів, рівень готовності різних органів влади до надання даних є нерівномірним, іноді рішення приймаються на власний розсуд.
6. ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРА ТА СПРОМОЖНІСТЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ ДАННИХ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	Органи влади нещодавно почали співпрацю з громадянським суспільством та іншими зацікавленими сторонами в розробці додатків та сприянні повторному використанню своїх даних. Консультації щодо доступності відкритих даних, які були проведенні нещодавно, є свідченням того, що органи влади все більше залучають громадян до співпраці у галузі даних. В Україні є значний ІКТ-сектор, хоча індустрія додатків досі є молодою та невеликою. З вищих навчальних закладів випускається велика кількість технічних спеціалістів, ВНЗ мають хороший досвід співпраці з приватним сектором у сферах ІКТ та проведення передових досліджень у таких сферах, як аналітика, статистика, семантичні веб-технології тощо.
7. ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТИХ ДАННИХ	СЕРЕДНІЙ ВИСОКИЙ	ЧЕРВОНИЙ	Хоча на початковому етапі програма відкритих даних не вимагає значних коштів, і органи влади мають деяке фінансування для неї з наявних статей бюджету, є свідчення, що для розширення програми на всі урядові установи та забезпечення її сталості необхідно буде значно збільшити обсяги фінансування. Існує ризик, що вимоги щодо оприлюднення відкритих даних на центральному порталі даних буде неможливо виконати через брак фінансових і людських ресурсів, який спостерігається в багатьох органах влади. Для того, щоб програма відкритих даних була дієвою і сталою, необхідно виділяти більше коштів для оновлення урядових ІКТ-систем та програмного забезпечення та програм підвищення кваліфікації у всіх органах влади. Необхідно передбачати окрему статтю в бюджеті для забезпечення достатніх обсягів фінансування програми. Водночас, деякі донорські організації нині фінансують пов'язані програми – відтак, є можливість об'єднати зусилля та створити коаліцію донорів, які будуть спільно фінансувати програму відкритих даних в Україні в майбутньому.

8. НАЦІОНАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА НАВИЧКИ	ВИСОКИЙ	ЖОВТИЙ	<p>Рівень проникнення Інтернету в Україні є доволі значимим (більше 40%), а його вартість невисока. Зокрема, доступність Інтернету через мобільні технології є значною та продовжує швидко зростати. Комп'ютерна, серверна, хмарна інфраструктура та хостинг доступні за незначні кошти. Уряд має значну кількість систем управління інформацією, щоправда, більшість з них не є інтероперабельними. Електронні послуги не дуже розвинені. Необхідні інноваційні програми та стимули для того, щоб індустрія ІКТ почала виробляти більше продукції для внутрішнього ринку. Загальний рівень освіти є високим, але є потреба в програмах для розширення медіа та IT-грамотності, щоб подолати цифрові розриви.</p>
--	---------	---------------	---

Важливо зазначити, що у всіх державах є свої проблеми та порівняльні переваги стосовно запровадження ініціативи відкритих даних. Відкриті дані дають всім державам можливість підвищити рівень прозорості та підзвітності, сприяють протидії корупції, залученню громадян до урядування, інноваціям та поліпшенню державних послуг за рахунок нових методів.

Політичні, економічні, соціальні та культурні умови в Україні являють собою складне поєднання можливостей та викликів щодо запровадження ініціативи відкритих даних. Хоча нині спостерігається низка критичних проблем у цій сфері, є також вікно можливостей та високий рівень зобов'язань стосовно відкритих даних з боку політичних лідерів та керівництва органів влади. Крім того, впроваджується серія пілотних проектів, які можуть засвідчити позитивні результати використання відкритих даних у ключових для національного розвитку України галузях. Визнаючи загальну складну ситуацію, автори цієї Оцінки як висновок рекомендують звернути особливу увагу на забезпечення доступності відкритих даних (там, де це просто зробити), та зміцнити Робочу групу з відкритих даних при Кабінеті Міністрів – вона має стати повноцінною багатогалузевою групою та включати в себе представників органів влади, громадянського суспільства, приватного сектора, наукових установ та навчальних закладів. Таким чином Робоча група зможе взяти на себе відповідальність та ініціативу в розробці та реалізації Національного плану дій щодо відкритих даних.

Крім того, за результатами Оцінки рекомендується визначити, розробити, реалізувати, провести оцінку та розповсюдити результати низки пілотних проектів, які могли б швидко створити декілька практичних прикладів використання відкритих даних. Це, у свою чергу, дозволить зміцнити основи для подальшого розширення ініціативи відкритих даних. Для того, щоб такі пілотні проекти були практичними, вони мають бути розроблені в галузях / сферах, що є пріоритетними для державної політики та цілей щодо національного розвитку. Оскільки основним пріоритетам Уряду є протидія корупції, рекомендується зосередити основну увагу на пілотних проектах і наборах даних, безпосередньо пов'язаних з фіскальною та бюджетною прозорістю, державними закупівлями та кінцевими власниками (бенефіціарами) компаній. Основні набори даних для таких проектів: докладні та дезагреговані дані про бюджет та витрати, дані про державні закупівлі, основні центральні реєстри (як-от кадастрові, земельні та реєстри об'єктів власності, підприємств, установ та організацій, включаючи інформацію про кінцевих власників компаній тощо). Конкретні пілотні проекти із відповідними вимогами щодо необхідних наборів даних мають розроблятися РГВД.

Робоча група з відкритих даних та Державне агентство з питань електронного урядування мають розробляти та реалізовувати ці пілотні проекти у співпраці з розпорядниками даних та зацікавленими сторонами з громадянського суспільства та приватного сектора, які хочуть повторно використовувати дані для надання їм соціально-економічної цінності. Відкритий процес співпраці може допомогти органам влади та громадським і приватним зацікавленим сторонам налагодити партнерство та краще зрозуміти, як зробити відкриті дані корисними для всіх в Україні. Висновки та уроки з діяльності багатосторонньої РГВД та з реалізації пілотних проектів мають бути використані для підготовки Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД), який має узгоджуватися з національними пріоритетами розвитку і відповідними реформами у галузі децентралізації, доступу до інформації і протидії корупції, а також із національною стратегією електронного урядування та іншими програмами, спрямованими на розв'язання проблем, що стосуються восьми вимірів. У НПДВД мають бути визначені більш конкретні кроки для розв'язання цих проблем.

Див. рекомендовані заходи у Додатку D (Планування діяльності).

ДОДАТКИ

А. ГЛОСАРІЙ

ВІДКРИТИ ДАНІ	Дані у форматі, придатному для машинного зчитування, доступні для громадськості на умовах «відкритої ліцензії», відповідно до якої будь-хто може вільно їх використовувати, ут.ч. потворно, та розповсюджувати для будь-якої законної мети
ПРОГРАМА ВІДКРИТИХ ДАНИХ	Набір заходів, розроблених для запровадження та управління відкритими даними Урядом, певною установовою, організацією чи компанією. Основна увага цієї Оцінки була присвячена програмам відкритих даних, розробленим урядами або окремими органами влади.
ЕКОСИСТЕМА ВІДКРИТИХ ДАНИХ	Підхід до відкритих даних, що спрямовано не лише на самі дані, але й на більш широке середовище відкритих даних – «екосистему», що включає в себе інші важливі виміри, як-от керівництво, політичні і правові рамки, інституції, інфраструктуру та становище спільнот користувачів (розробників, ВНЗ, приватного сектора тощо).
ПОРТАЛ ВІДКРИТИХ ДАНИХ	Платформа (доступ до якої, як правило, налагоджено через веб-сайт), яка щонайменше виконує функцію каталогу («єдиного вікна»), через який громадськість може мати доступ та здійснювати пошук відкритих даних, які надаються Урядом, органами влади або іншими організаціями.
ВІДКРИТИЙ УРЯД	Філософія або принципи роботи Уряду, в центрі уваги яких те, як методи роботи Уряду змінюються і він стає більш підзвітним, прозорим та передбачає більше залучення громадян і вищий рівень співпраці.
ПАРТНЕРСТВО «ВІДКРИТИЙ УРЯД»	Глобальне партнерство урядів, присвячене реалізації внутрішніх реформ, внаслідок яких уряди стають більш відкритими, підзвітними та чутливими до громадян. Цю ініціативу розпочато в 2011 р. і нині до неї входять більше 60 держав-членів.
ВІДКРИТИ СТАНДАРТИ	Технічні стандарти, що є відкритими для громадськості, не належать нікому та можуть застосовуватися без сплати роялті. Часто відкриті стандарти також розробляються шляхом «відкритого» прозорого процесу, що дозволяє великій кількості людей взяти у цьому участь.
АРХІВУВАННЯ	Зберігання записів, документів та інших матеріалів, що мають цінність (або їх наборів) у визначеному місці (репозиторії).
УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ	Розробка, виконання та контроль за виконанням планів, програм, практик та політики щодо управління, захисту, надання та укріплення цінності даних та інформаційних активів.
МЕТАДАНИ	«Дані про дані», тобто, дані, які описують основні характеристики наборів даних (наприклад, дата створення, відповідальний орган, формат даних, дата останнього оновлення тощо).
ІНФОПОСЕРЕДНИК	Особа або установа, яка допомагає робити дані/інформацію більш зрозумілими для більш широкої аудиторії, як-от для громадського загалу. Наприклад, важливими інфопосередниками є ЗМІ, оскільки вони розповсюджують серед громадськості інформацію у зрозумілій формі.

В. ПЕРЕЛІК ПРОВЕДЕНИХ ЗУСТРІЧЕЙ ТА ІНТЕРВ'Ю

ПЕРЕЛІК ЗУСТРІЧЕЙ В РАМКАХ ОЦІНКИ ГОТОВНОСТІ УКРАЇНИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

УСТАНОВА	ДАТА
ГО «Науково-дослідний інститут інформатики і права»	10/08/2015
Spilno.TV	10/08/2015
Державне агентство з питань електронного урядування України	10/08/2015
Офіс Ради Європи в Україні	10/08/2015
Асоціація підприємств інформаційних технологій України	11/08/2015
Національна академія державного управління	11/08/2015
ГО «Опора»	11/08/2015
ГО «Електронна демократія»	11/08/2015
ГО «Подільська агенція регіонального розвитку»	12/08/2015
ГО «Social Boost»	12/08/2015
ГО «Чесно»	12/08/2015
ГО «Центр UA»	12/08/2015
ГО «Доступ до правди»	12/08/2015
ГО «Центр протидії корупції»	12/08/2015
Центр розвитку інновацій Києво-Могилянської академії	13/08/2015
Microsoft Україна	13/08/2015
Адміністрація zloch.in.ua	13/08/2015
Державне агентство з питань електронного урядування України	14/08/2015
ГО «Центр політичний студій та аналітики»	14/08/2015
Офіс Ради Європи в Україні	14/08/2015
ГО «Інститут медіа права»	14/08/2015
Канцелярська сотня	14/08/2015
ДП «Інформаційно-ресурсний центр»	20/08/2015
Державна архітектурно-будівельна інспекція України	21/08/2015
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	25/08/2015
Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	27/08/2015
Державна міграційна служба	27/08/2015
Державне агентство з питань електронного урядування України	27/08/2015
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	28/08/2015
Міністерство інфраструктури України	02/09/2015

ДОДАТКИ

Міністерство юстиції України	03/09/2015
Секретаріат Кабінету Міністрів України	04/09/2015
Міжнародний фонд «Відродження»	21/09/2015
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	21/09/2015
Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	22/09/2015
ДП «Інформаційно-ресурсний центр»	22/09/2015
Національний демократичний інститут (NDI)	23/09/2015
Міністерство інфраструктури України	23/09/2015
Міністерство фінансів України	23/09/2015
Міністерство фінансів України	09/10/2015
Верховна Рада України	13/10/2015
Державна служба статистики України	05/11/2015
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	19/11/2015

ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ, ПРОВЕДЕНИХ В РАМКАХ ОЦІНКИ

ЗАХІД	ОПИС	ДАТА
Вступна зустріч команди з Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	Обговорення Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	10/08/2015
Зустріч команди з Оцінки	Обговорення Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	11/08/2015
Зустріч команди з Оцінки	Обговорення Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	13/08/2015
Зустріч команди з Оцінки	Обговорення Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	14/08/2015
Зустріч команди з Оцінки	Обговорення Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	18/09/2015
Презентація попередніх результатів Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних	Круглий стіл для обговорення попередніх результатів Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних, проведений Державним агентством з питань електронного урядування України та ПРООН в Україні	24/09/2015

ПЕРЕЛІК ОРГАНІЗАЦІЙ, З ЯКИМИ БУЛО ПРОВЕДЕНО ІНТЕРВ'Ю

№	ОРГАНІЗАЦІЯ
1	ГО «Науково-дослідний інститут інформатики і права»
2	Spilno.TV
3	Офіс Ради Європи в Україні
4	Асоціація підприємств інформаційних технологій України
5	Національна академія державного управління
6	ГО «Опора»
7	ГО «Електронна демократія»
8	ГО «Подільська агенція регіонального розвитку»
9	ГО «Social Boost»
10	ГО «Чесно»
11	ГО «Центр UA»
12	ГО «Доступ до правди»
13	ГО «Центр протидії корупції»
14	Центр розвитку інновацій Києво-Могилянської академії
15	Microsoft Україна
16	Адміністрація zloch.in.ua
17	ГО «Центр політичний студій та аналітики»
18	ГО «Інститут медіа права»
19	Канцелярська сотня
20	ДП «Інформаційно-ресурсний центр»
21	Державна архітектурно-будівельна інспекція України
22	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
23	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України
24	Державна міграційна служба
25	Державне агентство з питань електронного урядування України
26	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
27	Міністерство інфраструктури України
28	Міністерство юстиції України
29	Секретаріат Кабінету Міністрів України
30	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру
31	Міністерство фінансів України
32	Верховна Рада України
33	Державна служба статистики України
34	Міжнародний фонд «Відродження»
35	Національний демократичний інститут (NDI)

С. ДОСТУПНІСТЬ ОСНОВНИХ НАБОРІВ ДАНИХ

У різних країнах пріоритети щодо наборів даних, які мають бути опубліковані першими, визначаються по-різному. У таблиці нижче перераховано набори даних, які були визначені пріоритетними у деяких ініціативах щодо відкритих даних.

Варто зазначити, що у новій Постанові про відкриті дані міститься перелік з більше ніж 300 наборів даних, які мають бути оприлюднені у формі відкритих даних. У Постанові також передбачено, що цей перелік має регулярно оновлюватися за результатами консультацій, зворотного зв'язку щодо якості даних та відповідно до попиту на додаткові набори даних. Відтак, перелік наборів даних у цій Постанові має бути «живим документом» та основним ресурсом для визначення доступності і попиту на відкриті дані в Україні. Це створить можливості для аналізу прогалин між попитом і пропозицією та сприятиме збору та оприлюдненню даних у майбутньому.

У рамках цієї Оцінки не було можливості докладно проаналізувати весь перелік з 300 наборів даних. Для того, щоб Оцінка була більш практичною, для неї було відібрано набори даних з високим потенціалом – тобто такі, що відповідають перерахованим нижче критеріям:

1. Доступність всередині Уряду у цифровому та добре структурованому форматі;
2. Доступність увигляді високоякісних (неагрегованих) даних, у т.ч.: структурованих: докладних, деталізованих, свіжих даних, що регулярно оновляються, з якінми метаданими, описами тощо;
3. Корисність для повторних користувачів, наприклад, для тих, хто має високий попит на дані;
4. Надання даних є відносно простим та може бути організовано із використанням розумних ресурсів (часу, коштів);
5. Відсутність обмежень для надання даних, зокрема:
 - a. дані не містять персональних даних, або вони є анонімізованими таким чином, що персональна інформація є захищеною;
 - b. дані не містять державної таємниці або інформації, чутливої з військової точки зору;
 - c. на ці дані немає прав інтелектуальної власності, які можуть бути порушені у разі оприлюднення даних.

Напівжирним визначено набори даних, які визначено як **набори даних з високим потенціалом**.

<p>МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ</p> <p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> Перелік суб'єктів господарської діяльності, що мають ліцензію на діяльність з випуску та проведення лотерей Інформація, що оприлюднюється згідно із Законом України «Про відкритість використання публічних коштів» Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій Інформація про державні гарантії Положення (стандарти) бухгалтерського обліку Форми фінансової звітності 	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Наявність даних</th><th style="text-align: center; padding: 5px;">Можливість відкритості</th><th style="text-align: center; padding: 5px;">Основні переваги і ризики</th><th style="text-align: center; padding: 5px;">Рекомендації</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 10px;"> Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних </td><td style="padding: 10px;"> Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти </td><td style="padding: 10px;"> Основні переваги і ризики </td><td style="padding: 10px;"> Рекомендації </td></tr> <tr> <td style="padding: 10px;"> Дані про бюджет (на рівні Міністерства фінансів та окремих установ) </td><td style="padding: 10px;"> <p>Дані в цифровому форматі, доступні у структурованому вигляді в базах даних Oracle (SQL).</p> <p>Міністерство має узгоджений перелік своїх активів даних та наразі працює над всеохопним переліком усіх масивів даних.</p> </td><td style="padding: 10px;"> <p>Політичні аспекти: Дані про бюджет та інші набори даних мають бути доступні як відкриті дані завдяки прийняттю Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (постанови про відкриті дані).</p> <p>Доступні дані включають: інформацію про бюджетний процес, виділення, розподіл та використання публічних коштів розпорядниками та бенефіціарами державного і місцевих бюджетів, організацій державної та комунальної власності, фондів обов'язкового державного соціального страхування.</p> <p>Якість: Дані про бюджет Міністерства фінансів наявні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p> </td><td style="padding: 10px;"> <p>Стандартизація та інтеграція баз даних: Існує потреба вдосконалення інтероперабельності різних баз даних міністерства, щоб полегшити обмін та зіставлення даних.</p> <p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p> <p>Міністерство фінансів демонструє підтримку відкритим даним та має достатній рівень розуміння й досвіду.</p> <p>Технічні аспекти: Дані можна експортувати з баз даних SQL у різних форматах для публікування у вигляді відкритих даних. Міністерство почало публікувати дані про бюджет на своєму веб-сайті.</p> <p>Інституційні аспекти: Інші органи влади мають повідомляти про бюджетні дані до Міністерства фінансів, якість цих наборів даних може бути різною.</p> <p>Потрібні людські та фінансові ресурси для інтеграції та стандартизації систем баз даних.</p> </td></tr> </tbody> </table>	Наявність даних	Можливість відкритості	Основні переваги і ризики	Рекомендації	Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти	Основні переваги і ризики	Рекомендації	Дані про бюджет (на рівні Міністерства фінансів та окремих установ)	<p>Дані в цифровому форматі, доступні у структурованому вигляді в базах даних Oracle (SQL).</p> <p>Міністерство має узгоджений перелік своїх активів даних та наразі працює над всеохопним переліком усіх масивів даних.</p>	<p>Політичні аспекти: Дані про бюджет та інші набори даних мають бути доступні як відкриті дані завдяки прийняттю Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (постанови про відкриті дані).</p> <p>Доступні дані включають: інформацію про бюджетний процес, виділення, розподіл та використання публічних коштів розпорядниками та бенефіціарами державного і місцевих бюджетів, організацій державної та комунальної власності, фондів обов'язкового державного соціального страхування.</p> <p>Якість: Дані про бюджет Міністерства фінансів наявні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p>	<p>Стандартизація та інтеграція баз даних: Існує потреба вдосконалення інтероперабельності різних баз даних міністерства, щоб полегшити обмін та зіставлення даних.</p> <p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p> <p>Міністерство фінансів демонструє підтримку відкритим даним та має достатній рівень розуміння й досвіду.</p> <p>Технічні аспекти: Дані можна експортувати з баз даних SQL у різних форматах для публікування у вигляді відкритих даних. Міністерство почало публікувати дані про бюджет на своєму веб-сайті.</p> <p>Інституційні аспекти: Інші органи влади мають повідомляти про бюджетні дані до Міністерства фінансів, якість цих наборів даних може бути різною.</p> <p>Потрібні людські та фінансові ресурси для інтеграції та стандартизації систем баз даних.</p>
Наявність даних	Можливість відкритості	Основні переваги і ризики	Рекомендації										
Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти	Основні переваги і ризики	Рекомендації										
Дані про бюджет (на рівні Міністерства фінансів та окремих установ)	<p>Дані в цифровому форматі, доступні у структурованому вигляді в базах даних Oracle (SQL).</p> <p>Міністерство має узгоджений перелік своїх активів даних та наразі працює над всеохопним переліком усіх масивів даних.</p>	<p>Політичні аспекти: Дані про бюджет та інші набори даних мають бути доступні як відкриті дані завдяки прийняттю Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (постанови про відкриті дані).</p> <p>Доступні дані включають: інформацію про бюджетний процес, виділення, розподіл та використання публічних коштів розпорядниками та бенефіціарами державного і місцевих бюджетів, організацій державної та комунальної власності, фондів обов'язкового державного соціального страхування.</p> <p>Якість: Дані про бюджет Міністерства фінансів наявні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p>	<p>Стандартизація та інтеграція баз даних: Існує потреба вдосконалення інтероперабельності різних баз даних міністерства, щоб полегшити обмін та зіставлення даних.</p> <p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p> <p>Міністерство фінансів демонструє підтримку відкритим даним та має достатній рівень розуміння й досвіду.</p> <p>Технічні аспекти: Дані можна експортувати з баз даних SQL у різних форматах для публікування у вигляді відкритих даних. Міністерство почало публікувати дані про бюджет на своєму веб-сайті.</p> <p>Інституційні аспекти: Інші органи влади мають повідомляти про бюджетні дані до Міністерства фінансів, якість цих наборів даних може бути різною.</p> <p>Потрібні людські та фінансові ресурси для інтеграції та стандартизації систем баз даних.</p>										

| **МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ** Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані: - Перелік суб'єктів господарської діяльності, що мають ліцензію на діяльність з випуску та проведення лотерей - Інформація, що оприлюднюється згідно із Законом України «Про відкритість використання публічних коштів» - Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій - Інформація про державні гарантії - Положення (стандарти) бухгалтерського обліку - Форми фінансової звітності | | Наявність даних | Можливість відкритості | Основні переваги і ризики | Рекомендації | |--|--|--|---| | Набори даних
Цифрових
у структурованому форматі
Якісних | Політичні аспекти
Технічні аспекти
Інституційні аспекти | Основні переваги і ризики | Рекомендації | | Дані про бюджет (на рівні Міністерства фінансів та окремих установ) | <p>Дані в цифровому форматі, доступні у структурованому вигляді в базах даних Oracle (SQL).</p> <p>Міністерство має узгоджений перелік своїх активів даних та наразі працює над всеохопним переліком усіх масивів даних.</p> | <p>Політичні аспекти: Дані про бюджет та інші набори даних мають бути доступні як відкриті дані завдяки прийняттю Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (постанови про відкриті дані).</p> <p>Доступні дані включають: інформацію про бюджетний процес, виділення, розподіл та використання публічних коштів розпорядниками та бенефіціарами державного і місцевих бюджетів, організацій державної та комунальної власності, фондів обов'язкового державного соціального страхування.</p> <p>Якість: Дані про бюджет Міністерства фінансів наявні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p> | <p>Стандартизація та інтеграція баз даних: Існує потреба вдосконалення інтероперабельності різних баз даних міністерства, щоб полегшити обмін та зіставлення даних.</p> <p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p> <p>Міністерство фінансів демонструє підтримку відкритим даним та має достатній рівень розуміння й досвіду.</p> <p>Технічні аспекти: Дані можна експортувати з баз даних SQL у різних форматах для публікування у вигляді відкритих даних. Міністерство почало публікувати дані про бюджет на своєму веб-сайті.</p> <p>Інституційні аспекти: Інші органи влади мають повідомляти про бюджетні дані до Міністерства фінансів, якість цих наборів даних може бути різною.</p> <p>Потрібні людські та фінансові ресурси для інтеграції та стандартизації систем баз даних.</p> | |

<p>Дезагреговані (розподілені) дані про витрати та платежі (наприклад, якій школі перераховано кошти, в якому обсязі та копії)</p> <p>Набори даних з високим потенціалом: казначейські транзакції, угоди (державні підприємства, соціальне страхування) та виконання бюджету; дані про бюджетні програми та рух іх коштів.</p> <p>Якість: Дані про витрати доступні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p>	<p>Політичні аспекти: дані про витрати мають стати доступними як відкриті дані завдяки прийняттю постанови про відкриті дані.</p> <p>Міністерство демонструє підтримку відкритим даним та має достатній рівень розуміння й досвіду.</p> <p>Технічні аспекти: Дані можна експортовувати з баз даних SQL у різних форматах для публікування у вигляді відкритих даних.</p> <p>Якість: Дані про витрати доступні у високій якості, деталізовані та дезагреговані (розподілені).</p>	<p>Переваги: оприлюднення даних у формі відкритих даних стосується протидії корупції. Інші органи влади, ОГС та медіа демонструють значний попит на ці набори даних Мінфіну.</p> <p>Дани доступні через зрединг. gov.ua для всіх безкоштовно і без обмежень повторного використання.</p> <p>3 вересня 2015 року Міністерство фінансів публікує дані про бюджетні витрати (використання публічних коштів) на новому веб-порталі зрединг. gov.ua згідно з вимогами Закону «Про відкритість використання публічних коштів».</p>	<p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p> <p>Потрібно проводити регулярні консультації з користувачами даних для того, щоб розуміти, чи доступні дані відповідають їхнім потребам (особливо стосовно якості: структуровані, деталізовані, гранульовані, нові, регулярно оновлюються, з якісними метаданими, описами).</p> <p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Довідник розділів статистики 2. Описи державних статистичних спостережень 3. Стандартні звіти щодо якості 4. Результати статистичних спостережень (статистична інформація) 5. Інформація про заточівлю та переробку деревини <p>ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ</p> <p>Наявність даних Цифрових у структурованому форматі якісних</p> <p>Статистичні дані (дані Держстату або окремих підрозділів, що оприлюднюють статистику відповідно до визначених стандартів)</p>
			<p>Переваги: оприлюднення даних у формі відкритих даних стосується протидії корупції. Інші органи влади, ОГС та медіа демонструють значний попит на ці набори даних Мінфіну.</p> <p>Дани доступні через зрединг. gov.ua для всіх безкоштовно і без обмежень повторного використання.</p> <p>3 вересня 2015 року Міністерство фінансів публікує дані про бюджетні витрати (використання публічних коштів) на новому веб-порталі зрединг. gov.ua згідно з вимогами Закону «Про відкритість використання публічних коштів».</p> <p>Можливість відкритих</p> <p>Політичні аспекти</p> <p>Технічні аспекти</p> <p>Інституційні аспекти</p> <p>Основні переваги і ризики</p> <p>Рекомендації</p>
			<p>Переваги: Існує високий запит на статистичну інформацію (про економічні, соціальні, демографічні, екологічні явища та процеси), яку збиралають відповідно до плану на відповідний рік на рівні всієї країни та регіонів.</p> <p>Політичні аспекти:</p> <p>Порядок збору, підтримання та розповсюдження баз даних регулюється законами України «Про державну статистику», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та «Про захист персональних даних».</p> <p>Однак більшість даних публікується за форматах, які не обробляються за допомогою комп’ютера (*.pdf, *.doc, та *.html). Тільки деякі дані наявні у форматі *.xls.</p>

<p>Офіційний сайт http://www.ukrstat.gov.ua/ (розділ «Статистична інформація») містить такі набори даних:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демографія та соціальна статистика; • Економічна статистика; • Доходи та умови життя; • Культура; • Населені пункти та житло; • Населення та міграція; • Освіта; • Охорона здоров'я; • Правосуддя та злочинність; • Ринок праці; • Соціальний захист; • Державні фінанси, податки та публічний сектор; • Економічна діяльність; • Зовнішньоекономічна діяльність; • Наука, технологія та інновації; • Макроекономічна статистика; • Национальні рахунки; • Ціни тощо. 	<p>Наявна вся статистична інформація. Вона створюється відповідно до плану державних статистичних спостережень та розміщується на офіційному веб-сайті Державної служби статистики.</p> <p>Технічні аспекти: Оскільки більшість даних доступні в структурованих форматах всередині Державної служби статистики, має бути можливим експортувати їх у формати, які можна обробляти за допомогою комп’ютера.</p> <p>Вся інформація, яку публікують на офіційній сторінці Державної служби статистики знаходитьться у публічному доступі.</p> <p>Інституційні аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Державна статистична служба не продемонструвала лідерства у темі відкритих даних. • Створення, підтримання та розповсюдження баз даних фінансується з державного бюджету. <p>Оскільки публікація даних обов’язкова відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», Державний службі статистики можливо будуть потрібні додаткові фінансові та людські ресурси.</p> <p>Дані оновлюють щомісяця, щокварталу, щороку та є доступними через офіційний сайт.</p>	<p>Державна служба статистики розробила політики та процедури, щоб забезпечити захист персональних даних.</p> <p>Ризики/бар’єри: Більшість статистичних даних потрібно експортувати або трансформувати у структуровані формати.</p> <p>Офіційний веб-сайт http://www.ukrstat.gov.ua є технічно застарілим та наповнюється тільки вручну. Він не дозволяє автоматичного отримання інформації через API.</p> <p>Державна статистична служба розробила свій порядок оплати за звіти та аналіз «з доданою вартістю». Це є бар’єром, який ускладнює безкоштовний доступ до даних високої якості, оскільки це може зруйнувати стару бізнес-модель.</p> <p>Оскільки публікація даних обов’язкова відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», Державний службі статистики можливо будуть потрібні додаткові фінансові та людські ресурси.</p>	<p>Практику сплати за дані потребно переглянути та найменовірніше замінити на безкоштовний доступ до всіх даних.</p> <p>Переваги: наявний значний попит на дані перепису населення. Всі дані збиратоють відповідно до плану на відповідний рік на рівні всієї країни та регіонів.</p> <p>Державний службі статистики будуть погрібні людські та фінансові ресурси для того, щоб зробити свої дані доступними як відкриті дані на єдиному державному веб-порталі відкритих даних.</p>
---	--	--	--

<p>Однак набори даних, які розміщено на веб-сайті http://www.ukrcensus.gov.ua створено на основі технології RXWEB. Це означає, що навігація здійснюється через веб-інтерфейс. Проте зручність використання і, таким чином, доступ е дуже обмеженим, і дані не доступні в структурованих форматах для завантаження.</p> <p>Дані узагальнено на національному рівні та на рівні регіонів.</p>	<p>Державна служба статистики розробила політики та процедури, щоб забезпечити захист персональних даних.</p> <p>Всі користувачі мають вільний доступ до статистичної інформації, розміщеної на веб-сайті http://www.ukrcensus.gov.ua у публічному доступі.</p> <p>Ризики/бар'єри: дані перепису доступні в структурованому вигляді всередині Державної статистичної служби та можуть містити особисту інформацію. Погрібно забезпечити захист персональних даних через застосування методів з анонімізації даних.</p>	<p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правова база України (база даних «Законодавство України») 2. Інформація про розгляд питань порядку діленого Верховної Ради України 3. Інформація про законопроекти, що зареєстровані у Верховній Раді України
<p>АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ</p> <p>Набори даних</p> <p>Наявність даних Цифрових У структурованому форматі Якісних</p>	<p>Можливість відкрити їх</p> <p>Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти</p>	<p>Основні переваги і ризики</p> <p>Рекомендації</p>
<p>Дані Верховної Ради України</p> <p>У т.ч. інформація про засідання, законопроекти, що розглядаються парламентом, та чинні версії законодавчих актів</p> <p>Набори даних ВРУ доступні у цифровій формі – для створювальників Апарату – як структуровані бази даних (SQL) Верховної Ради України. Історичні дані доступні з часу другого скликання парламенту – 1994 року.</p>	<p>Політичні аспекти: Законом «Про доступ до публічної інформації» встановлено чіткий порядок збору, підтримання та розповсюдження баз даних. Постанова Кабінету Міністрів України № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» визначає набори даних, які має бути опубліковано у форматах відкритих даних.</p>	<p>Переваги: Високий запит на дані парламенту від НУО для підвищення прозорості та підзвітності влади. Декілька моніторингових організацій самостійно вивантажують дані та документи з парламентського веб-сайту.</p> <p>Усі дані мають стати доступними як відкриті дані відповідно до Постанови про відкриті дані.</p>

<p>Верховна Рада України має власні набори даних:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нормативно-правова база України • інформація про розгляд питань порядку денного пленарних сесій Верховної Ради України (із розподілом за фракціями тощо) • інформація про законопроекти, що зареєстровані у Верховній Раді України. <p>Дані збираються та підтримуються за допомогою автоматичних систем та баз даних ВРУ (SQL). Вони доступні у таких форматах (.csv, .xml, .json) і використанням схеми даних XSD, JSON Schema.</p> <p>Якість та деталізованість даних видається адекватною. Дані оновлюють раз на місяць, та придатні для повторного використання.</p>	<p>Технічні аспекти: На парламентському веб-сайті www.rada.gov.ua інформація публікується в основному у форматах html, .pdf та .doc і доступна безкоштовно.</p> <p>Структуровані дані, які наявні в базах даних, можна експортувати у формати, доступні для комп'ютерної обробки даних.</p> <p>Ризики/бар'єри: дані доступні лише у не-структурзованих форматах, які недоступні для автоматичної комп'ютерної обробки.</p> <p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бази даних Реєстру судноплавства України 2. Список поштових індексів та відділень поштового зв'язку України 3. Державний реєстр цивільних повітряних суден 4. Інформація про стан аварійності на транспорті в Україні 5. Інформація щодо виданих та анульованих ліцензій та сертифікатів на транспорт 6. Звіти щодо перевезення небезпечних вантажів авіаційним, залізничним, морським транспортом 7. Інформація щодо відшкодування коштів з Державного бюджету підприємствам галузі за надані пільгові перевезення 8. Інформація стосовно стану розгляду справ щодо стягнення штрафних санкцій з компаній-авіаперевізників, які порушили повітряний простір 9. Інформацію щодо споживання енергоресурсів приватними акціонерними товариствами в галузі запізничного транспорту 10. Інформацію щодо планового споживання та економії газу приватними акціонерними товариствами в галузі залізничного транспорту 11. Про обсяги перевезення енергетичного вугілля до електростанцій 12. Інформація щодо кількості внутрішньо-обласних автобусних маршрутів, кількості перевезених пасажирів та вантажів 13. Інформація стосовно обсягів здійснення пільгових перевезень на автомобільному та електричному транспорті 14. Інформація про контактні дані підприємств, що належать до сфери управління Мінінфраструктури 15. База даних договорів оренди державного рухомого майна <p>МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ</p>
--	--

	<p>16. План ремонтних та капітальних днотоглиблювальних робіт та статус їх виконання</p> <p>17. Інформація щодо зібраних портових зборів по виду збору по портах окрім</p> <p>18. База вантажних перевезень: вантажообіг, обсяг, дохід вантажних залізничних перевезень в розрізі контрагентів (вантажовідправник, вантажовласник, експедитор) із зазначенням типу вантажу, типу вагону, напряму, тарифної схеми, сплати за перевезення</p> <p>19. Інформація щодо обсягу відправлених, прийнятих вантажів по станціях</p> <p>20. Реєстр наявних вагонів по типах, кількість запливів на вагони по станціях</p> <p>21. Інформація про обсяги ремонту вагонів в одиницях та гравінях</p> <p>22. Інформація про порожній пробіг вантажних вагонів</p> <p>23. Дані по вагонному господарству: робочий, неробочий парк, структура в розрізі власності, типів вагонів, місцезнаходження</p> <p>24. Дані по колійному господарству (довжина, відремонтовано, потребують ремонту)</p> <p>25. Дані по локомотивному господарству (кількість, робочий, неробочий парк)</p> <p>26. Пасажиропотік на внутрішніх, міжнародних маршрутах</p> <p>27. Пасажиропотік по постійних приміських маршрутах</p> <p>28. Інформація по міжнародних переказах</p> <p>29. Перелік поштових відділень</p> <p>30. Інформація щодо місць концентрації ДПЛ на автомобільних дорогах загального користування</p> <p>31. Інформація про хід ліквідації ямковості на основних дорогах міжнародного, національного та регіонального значення</p> <p>32. Довідка про фінансування дорожньої галузі на поточну дату</p> <p>33. Інформація про пасажиропотік в розрізі аеропортів та авіакомпаній</p> <p>34. Статистичні дані регулярності польотів та аварійних випадків</p> <p>35. Реєстр сертифікованих суб'єктів, що надають послуги наземного обслуговування повітряних суден</p> <p>36. Реєстр авіаційних компаній призначених на експлуатацію міжнародних повітряних ліній</p>									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Наявність даних</th> <th>Можливість відкритих</th> <th>Основні переваги і ризики</th> <th>Рекомендації</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних</td> <td>Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти</td> <td></td> <td>Потрібно налагодити управління та обмін даними між Міністерством та ДП, що потребуватиме фінансування.</td> </tr> </tbody> </table>	Наявність даних	Можливість відкритих	Основні переваги і ризики	Рекомендації	Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти		Потрібно налагодити управління та обмін даними між Міністерством та ДП, що потребуватиме фінансування.	
Наявність даних	Можливість відкритих	Основні переваги і ризики	Рекомендації							
Набори даних Цифрових у структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти		Потрібно налагодити управління та обмін даними між Міністерством та ДП, що потребуватиме фінансування.							
Транспортні дані, включаючи дані про дороги та громадський транспорт	Міністерство має низку наборів даних про транспорт. Нині окрім бази даних наявні в цифровому форматі та придатні для повторного використання як .xsl або бази даних (SQL): про закупівлі (про вантажні і пасажирські перевезення залізничним транспортом, про оренду та майно, про обсяг продажів тощо).	Переваги: Міністерство інфраструктури України володіє багатьма наборами даних, які має бути опубліковано як відкриті дані відповідно до постанови про відкриті дані. Технічні аспекти: Деякі дані збирають на паперових носіях і потім переводять у таблиці (.xls)	Дані про закупівлі збирають та обробляють ДП у паперовій формі, а потім переводять в у загальнюючі таблиці.							

<p>Бази даних про вантажні та пасажирські залізничні перевезення є частиною ІТ-систем, бази даних про оренду та майно теж збирають та обробляють ДП у паперовій формі, а потім переворядя в узагальнюючі таблиці.</p> <p>Бази даних про обсяг продажів збиралають та обробляють у різних програмах обліку. У більшості випадків дані збирають у файлах формату xls. Їх оновлюють щоденно або щомісяця.</p> <p>Якість баз даних про закупівлі є низькою, про вантажні і пасажирські перевезення залізничним транспортом – високою, про оренду та майно – низькою/середньою, про обсяг продажів – середньою.</p> <p>Дані наявнітільки за останні 3 роки. Дані доступні для громадськості на веб-сайті – безоплатно та без обмежень щодо повторного використання.</p>	<p>Інституційні аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Основні проблеми Міністерства має із створенням і підтримкою таких баз даних: Інформація щодо споживання енергоресурсів приватними акціонерними товариствами в галузі залізничного транспорту, Інформація щодо кількості внутрішньо-обласних автобусних маршрутів, кількості перевезених пасажирів та вантажів, Портова статистика з перевалки вантажів в розрізі терміналів та причалів, База вантажних перевезень: вантажообіг, обсяг, дохід вантажних залізничних перевезень в розрізі контрагентів (вантажовідправник, вантажовласник, експедитор) Реєстр наявних вагонів за типами, кількістю запилів на вагони по станціях Статистичні дані регулярності польотів та аварійних випадків Реєстр авіаційних компаній призначених на експлуатацію міжнародних повітряних ліній 	<p>Ризики/бар'єри:</p> <ul style="list-style-type: none"> Відсутність або недостатність ІТ-досвіду. Відсутність практичного досвіду управління даними. Потрібні людські та фінансові ресурси, щоб вдосконалити управління даними та їх передачу між Міністерством і ДП. Дежкі ДП можуть бути проти загального доступу до даних у форматах відкритих даних з різних причин, зокрема: низька якість даних, деякі набори даних можуть містити інформацію, класифіковану як таку, що має стосунок до питань національнної безпеки, наприклад, порти, аеропорти, мости тощо. Створення та підтримання баз даних фінансується з бюджету ДП. Розповсюдження даних також фінансується з бюджету ДП.
<p>МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ</p> <p>Набори даних</p> <p>Наявність даних</p> <p>Цифрових У структурованому форматі Якісних</p> <p>Дані про закупівлі (підрядник, замовлення) та дані про угоди (документи та деталі угод)</p>	<p>Інституційні аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Більшість даних доступні в таких неструктурзованих форматах, які неможливо обробляти за допомогою комп'ютера: .txt, .doc, .pdf, .html, та скановане зображення. 	<p>Основні переваги і ризики</p> <p>Можливість відкритих</p> <p>Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти</p> <p>Рекомендації</p>
<p>Інституційні аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Більшість даних доступні в таких неструктурзованих форматах, які неможливо обробляти за допомогою комп'ютера: .txt, .doc, .pdf, .html, та скановане зображення. <p>Дані про закупівлі (підрядник, замовлення) та дані про угоди (документи та деталі угод)</p>	<p>Рекомендації</p> <p>Переваги: значний запит від НУО та медіа, а також приватних компаній, на відкриті дані для аналizu процесу закупівлі та боротьби з корупцією.</p>	<p>Інституційні аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Робота Мінекономрозвитку проводиться відповідно до таких законів та постанов, що регулюють збрір, зберігання та розповсюдження даних: Закон «Про адміністративні послуги»

<p>Дякі дані доступні у структурованих форматах (в основному .xls) або таблицях (SQL) включно з такими, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реєстр адміністративних послуг України; • інформація про використання експортних та імпортних квот; • база даних щодо уточнення державних закупівель; • інформація про використання спеціальних санкцій; <p>Бази даних оновлюють щомісячно.</p> <p>Структура та якість цих даних відповідає вимогам законодавства про адміністративні послуги, закупівлі уряду та міжнародну торгівлю.</p> <p>Дані зберігають стільки, доки вони є важливими та потрібними.</p>	<p>Закон «Про здійснення державних закупівель»</p> <p>Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність»</p> <p>Закон «Про інформацію»</p> <p>Закон «Про доступ до публічної інформації»</p> <p>Наказ Міністра «Про затвердження Порядку планування, формування, створення, функціонування, супровождження, систематизації електронних інформаційних ресурсів Міністерства економіки України та доступу до них» № 830 від 19.07.2012.</p> <p>Технічні аспекти:</p> <p>Дані, які публікують на офіційному Веб-сайті Міністерства, безкоштовні для використання.</p> <p>Дані щодо закупівель публікують на сайті www.prozorro.org – ініціатива ProZorro з електронних закупівель, яка виникла з як громадська.</p> <p>Інституційні аспекти: Збір, підтримання та оновлення баз даних здійснюються структурними підрозділами Мінекономіки.</p>	<p>Ризики/бар'єри більшості даних, які має бути опубліковано</p> <p>як відкриті дани відповідно до постанови про відкриті контракти добр співісностю з процесом реформ (побудова нової, ефективної та прозорої системи державних закупівель в Україні).</p> <p>Дані, які наявні і міністерстві у вигляді структурованих даних можна публікувати як відкриті дані відповідно до постанови про відкриті дани. Набори даних які містять персональні дані потрібно анонімізувати для того, щоб забезпечити захист приватності.</p>
		<p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дани:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перелік земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності, права на які плануються продавати на земельних торгах 2. Реєстр апаратури супутникових радіонавігаційних систем 3. Державний реєстр сертифікованих інженер-землевпорядників 4. Державний реєстр сертифікованих інженер-геодезистів 5. Довідник показників нормативної трошової оцінки сільськогосподарських угідь в Україні 6. Довідник показників нормативної трошової оцінки земель населених пунктів 7. Державний реєстр оцінювачів з експертної трошової оцінки земельних ділянок 8. Державний фонд документації з землеустрою 9. Інформація щодо розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ

Наявність даних Набори даних	Можливість відкритих Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти	Основні переваги і ризики	Рекомендації
Геопросторова інформація: карти, реєстри інформації про адреси, пам'ятки	Головедні (історичні) дані доступні лише у паперовому форматі. Дані збирають та керують ними за допомогою спільної взаємопов'язаної системи у центральній базі даних. Дані доступні всередині Держслужби у цифровому вигляді у різних форматах, включаючи спільній GIS формат, векторну та растрову графіку, TIFF, JPEG тощо. Мегадані доступні в XML. Веб-сайт map.land.gov.ua доступний через браузер GIS, але на ньому немає функціонату для скачування даних.	Політичні аспекти: Декілька наборів даних обов'язкові до публікації відповідно до Постанови про відкриті дані. Технічні аспекти: Кадастрові дані та карти у цифровому структурованому форматі доступні для внутрішнього користування; теоретично, їх можна зробити доступними у вигляді відкритих даних за допомогою незначних зусиль.	Переваги: Є високий попит на кадастрові дані, карти та ортофото як з боку інших органів влади, так і з приватного сектора, ОГС і ЗМІ. Ризики: Дехі дані щодо важливих об'єктів інфраструктури не можуть бути оприлюднені з міркувань національної безпеки. Інституційні аспекти: Основними перешкодами є обмежені фінансові та людські ресурси для забезпечення оновлення даних.

<p>МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВництва ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ</p> <p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад 2. Перелік експертних організацій, що можуть проводити експертизу проектів будівництва 3. Державні та галузеві будівельні норми 4. Перелік базових організацій з науково-технічної діяльності у будівництві 5. Перелік національних стандартів, які в разі добровільного їх застосування є доказом відповідності продукції вимогам Технічного регламенту будівельних виробів, будівель і споруд 6. Перелік Технічних свідоцтв придатності будівельних виробів для застосування 7. База даних про внутрішньо переміщених осіб 	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="470 215 617 2128">Наявність даних</th><th data-bbox="617 215 780 2128">Можливість відкрити їх</th><th data-bbox="780 215 1046 2128">Основні переваги і ризики</th><th data-bbox="1046 215 1071 2128">Рекомендації</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="470 215 617 2128"> Набори даних Цифрових У структурованому форматі Якісних </td><td data-bbox="617 215 780 2128"> Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти </td><td data-bbox="780 215 1046 2128"> Переваги: деякі органи влади та приватний сектор мають попlit на дані. Ризики: база даних про внутрішньо переміщених осіб доступна для внутрішнього користування Мінрегіону у форматі SQLite, але її не можна оприлюднювати без проведення анонімізації, оскільки вона містить персональну інформацію. </td><td data-bbox="1046 215 1071 2128"> Дані, доступні всередині Міністерства у форматі структурованих даних, можуть бути оприлюдненні у вигляді відкритих даних. Дані, що містять персональну інформацію, мають бути анонімізовані для захисту приватності. </td></tr> <tr> <td data-bbox="470 215 617 2128"> Дані про будівництво (стандарти, дозволи, сертифікати, зонування) </td><td data-bbox="617 215 780 2128"> Міністерство не володіє великою кількістю даних. Більшість даних Мінрегіону – це переліки у форматі XML для внутрішнього користування. Водночас, доступними для громадськості (через веб-сайт) є лише деякі дані зі звітів у форматі PDF та таблиць HTML. </td><td data-bbox="780 215 1046 2128"></td><td data-bbox="1046 215 1071 2128"></td></tr> </tbody> </table>	Наявність даних	Можливість відкрити їх	Основні переваги і ризики	Рекомендації	Набори даних Цифрових У структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти	Переваги: деякі органи влади та приватний сектор мають попlit на дані. Ризики: база даних про внутрішньо переміщених осіб доступна для внутрішнього користування Мінрегіону у форматі SQLite, але її не можна оприлюднювати без проведення анонімізації, оскільки вона містить персональну інформацію.	Дані, доступні всередині Міністерства у форматі структурованих даних, можуть бути оприлюдненні у вигляді відкритих даних. Дані, що містять персональну інформацію, мають бути анонімізовані для захисту приватності.	Дані про будівництво (стандарти, дозволи, сертифікати, зонування)	Міністерство не володіє великою кількістю даних. Більшість даних Мінрегіону – це переліки у форматі XML для внутрішнього користування. Водночас, доступними для громадськості (через веб-сайт) є лише деякі дані зі звітів у форматі PDF та таблиць HTML.		
Наявність даних	Можливість відкрити їх	Основні переваги і ризики	Рекомендації										
Набори даних Цифрових У структурованому форматі Якісних	Політичні аспекти Технічні аспекти Інституційні аспекти	Переваги: деякі органи влади та приватний сектор мають попlit на дані. Ризики: база даних про внутрішньо переміщених осіб доступна для внутрішнього користування Мінрегіону у форматі SQLite, але її не можна оприлюднювати без проведення анонімізації, оскільки вона містить персональну інформацію.	Дані, доступні всередині Міністерства у форматі структурованих даних, можуть бути оприлюдненні у вигляді відкритих даних. Дані, що містять персональну інформацію, мають бути анонімізовані для захисту приватності.										
Дані про будівництво (стандарти, дозволи, сертифікати, зонування)	Міністерство не володіє великою кількістю даних. Більшість даних Мінрегіону – це переліки у форматі XML для внутрішнього користування. Водночас, доступними для громадськості (через веб-сайт) є лише деякі дані зі звітів у форматі PDF та таблиць HTML.												
		<p>Набори даних, що мають бути відкритими відповідно до Постанови про відкриті дані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців 2. Реєстр громадських об'єднань 3. Єдиний реєстр громадських формувань 4. Єдиний реєстр нотаріусів 5. Державний реєстр атестованих судових експертів 6. Єдиний ліцензійний реєстр 7. Реєстр документів дозвільного характеру 8. Єдиний реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів 9. Повідомлення про торги з реалізації конфіскованого майна та їх результати, повідомлення про майно для безоплатної передачі 10. Перелік спеціалізованих організацій, що здійснюють реалізацію майна 											

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ		11. Реєстр методик проведення судових експертиз 12. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення 13. Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство 14. Єдиний реєстр арбітражних керуючих (розпорядників майном, керуючих санацією, ліквідаторів) України 15. Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів 16. Єдиний державний реєстр нормативних актів 17. Електронний реєстр суб'єктів, які надають послуги, пов'язані з електронним цифровим підписом		
Набори даних	Наявність даних	Можливість відкритості	Основні переваги і ризики	Рекомендації
Реєстр компаній та інші реєстри	Мін'юст має низку дуже важливих наборів даних, у т.ч. основні державні реєстри.	Політичні аспекти: Декілька наборів даних має бути опубліковано відповідно до Постанови про відкриті дані. Дані про нерухомість	Ризики: Міністерство повністю підтримує ідею запровадження відкритих даних і заціїть тільки переваги (а не ризики) від оприлюднені у вигляді відкритих даних. Дані не містять державної таємниці або інформації, чутливої з військової точки зору, їх використання не порушує авторських прав. Тобто, немає перешкод до їх оприлюднення у вигляді відкритих даних. Немає проблем із захистом персональних даних, оскільки за новим законодавством, інформація про власників і кінцевих власників (бенефіціарів) майна також має оприлюднюватися.	Дані, доступні всередині Міністерства у форматі структурованих даних, можуть бути оприлюднені у вигляді відкритих даних. Необхідно звернути увагу та виділити значні ресурси на процес забезпечення інтероперабельності баз даних. Деякі набори даних можна об'єднати.

ІНШІ НАБОРИ ДАНИХ, НЕ ПРОАНАЛІЗОВАНІ ПРОТЯГОМ ЦІЇ ОЦІНКИ

Дані про громадські заклади (школи, лікарні, райвідділи поліції, громадські туалети, бібліотеки, органи влади тощо) – місце розташування та їхні послуги				
Дані про надання публічних послуг на рівні кожної школи, лікарні тощо				
Дані про злочинність, в т.ч. про кожний злочин та місце його сконення				
Звіти за результатами перевірок та офіційні рішення у формі, придатній для повторного використання (наприклад, перевірок закладів охорони здоров'я або громадського харчування).				
Дані про погоду				
Дані про рівень забруднень та споживання енергії				
Глобальний розвиток: допомога, продовольча безпека, корисні копалини, земельні ресурси)				
Наука та дослідження, геномні дані, дослідна та освітня діяльність, результати експериментів				
Дані про зовнішньоекономічну діяльність, про імпорт та експорт певних товарів та/або про торгівельний баланс з іншими країнами				
іативи відкритих даних				

D. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Для успішності програми відкритих даних необхідно одночасно вживати скоординованих заходів на різних рівнях. Тім Бернерс-Лі, ініціатор створення Інституту відкритих даних Великої Британії, підсумував це таким чином: «відкриті дані починаються згори донизу, знизу догори, та зсередини назовні».

- Найвищий рівень у цьому контексті – це нормативно-правова база та державна політика взагалі. Саме на цьому рівні встановлюються загальні рамки й середовище для запровадження відкритих даних.
- Середній рівень складається з галузевих міністерств і відомств та наборів даних, якими вони володіють. На цьому рівні політичні рішення перетворюються на операційні процеси та має місце їх практична реалізація.
- Нижній рівень – це рівень виконання перших пілотних проектів щодо оприлюднення та використання відкритих даних у співпраці між органами влади, громадянським суспільством та бізнесом.

Ключовими ініціативами, що реалізуються «знизу догори» та показують, яких заходів мають вжити органи влади або яка нормативно-правова база має бути прийнята, є невеликі пілотні проекти, в рамках яких органи влади – розпорядники даних та зовнішні зацікавлені сторони спільно аналізують, як зробити запровадження відкритих даних ефективним. Так само важливими є зміни у законодавстві, оскільки вони дозволяють з'являтися новим ініціативам за принципом «знизу догори». Вживаючи конкретних заходів, галузеві міністерства та відомства забезпечують практичну реалізацію наявних політичних і правових основ та створюють можливості для зацікавлених сторін зробити внесок у процес запровадження відкритих даних. Реалізація ініціативи відкритих даних у значній мірі передбачає навчання на власному досвіді – відтак, дуже важливо, щоб ці заходи не планувалися та не розглядалися ізольовано один від одного, а в контексті відповідних та взаємопов'язаних кроків на інших рівнях.

КЛЮЧОВА РОЛЬ РОБОЧОЇ ГРУПИ З ВІДКРИТИХ ДАНИХ

Нещодавно створена Робоча група з відкритих даних (РГВД) при Кабінеті Міністрів – основний елемент реалізації ініціативи відкритих даних в Україні. Наполегливо рекомендується переглянути склад РГВД та забезпечити включення до неї представників всіх зацікавлених сторін, у т.ч. Уряду, громадянського суспільства, приватного сектора, наукових установ та навчальних закладів. Зважаючи на її високий рівень та міжвідомчий характер, а також на участь представників зовнішніх зацікавлених сторін (бізнесу та ОГС), РГВД може стати елементом, який поєднує три різні рівні та різноманітні заходи. РГВД має унікальні можливості, щоб: 1) пропонувати зміни до чинних правових і політических рамок; 2) надавати рекомендації/настанови міністерствам і відомствам щодо практичних аспектів запровадження відкритих даних і тлумачення правових і політических рамок для забезпечення їх узгодження розуміння різними органами влади; 3) забезпечувати визнання поточних пілотних проектів та використання їх досвіду для реалізації першого і другого завдань. Відтак, РГВД має відповідати та координувати процес реалізації Національного плану дій щодо відкритих даних.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ ЩОДО ВІДКРИТИХ ДАНИХ

Звіт за результатами Оцінки готовності України до запровадження відкритих даних містить рекомендації щодо конкретних заходів для розв'язання проблем та використання можливостей, визначених у восьми вимірах Оцінки. Ці рекомендації можуть стати стартовою точкою для розробки Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД), спрямованого на імплементацію Постанови про відкриті дані. НПДВД має бути розробленим РГВД під головуванням Наглядової ради. План дій має складатися з конкретних заходів, які:

- будуть спрямовані на розв'язання конкретних проблем у різних вимірах цієї Оцінки;
- будуть актуальними для основних цілей національного розвитку України;
- будуть відповідати принципам S.M.A.R.T. (конкретні, вимірювані, здійсненні, актуальні та визначені у часі);
- мають бути покладеними на певний відповідальний орган.

Зважаючи на швидке впровадження реформ в Україні, запропоновані у цьому звіті рекомендації розподілено на п'ять категорій відповідно до часу їх реалізації:

- невідкладно (зараз, починаючи з дати оприлюднення цього звіту);
- у короткостроковій перспективі (протягом найближчих 6 місяців);
- у середньостроковій перспективі (від 6 до 12 місяців);
- у довгостроковій перспективі (від 1 до 3 років);
- постійно (напрямки діяльності, які вимагають вжиття постійних заходів)

НПДВД має сприйматися як «живий документ», який потрібно постійно оновлювати у співпраці з усіма учасниками Робочої групи з відкритих даних. План дій має забезпечити баланс між заходами на найвищому, середньому та нижньому рівнях. Для того, щоб він був практичним, у цьому звіті пропонуються два типи запропонованих заходів:

1. набір комплексних рекомендованих заходів, спрямованих на розв'язання проблем та використання можливостей, визначених у кожному з восьми вимірів Оцінки (див. таблиці наприкінці кожного виміру);
2. набір найбільш пріоритетних заходів для початкового етапу реалізації ініціативи відкритих даних (виділено напівжирним у таблицях наприкінці кожного виміру).

Найбільш пріоритетні заходи стосуються невідкладного оприлюднення невеликої кількості даних у вигляді відкритих даних у контексті можливих пілотних проектів та, вірогідно, відповідно до інформації, що вже оприлюднюється онлайн у про-активній формі. Це найбільш чіткий сигнал громадськості, що її також запрошують взяти участь у цьому процесі. Конкретні плани дій для кожного пілотного проекту можна розробити на основі Зразку пілотного проекту відкритих даних.

НАЙБІЛЬШ ПРІОРІТЕТНІ ЗАХОДИ

НОМЕР	ЗАХІД	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ОРГАН	СТРОКИ	КОМЕНТАРИ
A1.01	Початок діяльності Робочої групи з питань відкритих даних	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Робочу групу з питань відкритих даних (РГВД) вже створено та наділено повноваженнями, проте потрібно розробити її чітку структуру та розпочати її діяльність. Необхідно визначити модель її управління та оприлюднити її. У РГВД може бути створено Наглядову раду (НР) – малу групу, що забезпечуватиме оперативне керівництво. Багато членів РГВД не матимуть часу для того, щоб брати участь у всіх її заходах, тому НР буде відповідати за підготовку плану дій та заходи з координації. НР має регулярно повідомляти про свою роботу іншим членам РГВД. Рішення мають прийматися всією РГВД, а не лише НР.
A1.02	Просвітницькі заходи для державних службовців	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко- або середньо- строковій перспективі	Результати Оцінки свідчать, що державні службовці погано обізнані із концепцією відкритих урядових даних, тому необхідно проводити більше заходів для ознайомлення державних службовців в усіх органах влади для поліпшення їхньої обізнаності. Програма підвищення обізнаності має не лише ознайомити державних службовців з поняттям «відкриті дані», але також розказати про переваги відкритих даних у формі аргументів, «чому» Уряд має відкрити свої дані та «наскільки» це буде корисно для самого Уряду, для громадян та інших зацікавлених сторін.
A1.03	Поліпшення виконання зобов'язань за ПВУ та інтенсифікувати процес ПВУ	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Уряд має розглянути можливість приєднатися до більш амбітних цілей, пов'язаних з відкритими даними, прозорістю, підзвітністю та залученням громадян та відповідним чином включити це до чинного плану дій з реалізації ініціативи ПВУ. Завдання цього плану дій можуть включати виконання конкретних зобов'язань щодо відкритих урядових даних у сферах фіскальної прозорості, прозорості законодавства, доступу до інформації та протидії корупції. Крім завдань плану дій, Уряд має також переглянути процес реалізації ініціативи ПВУ в Україні та вжити заходів, щоб він став більш інклузивним – тобто, щоб громадянське суспільство та інші зацікавлені сторони брали більш ефективну участь у підготовці плану дій та у моніторингу його реалізації.
A1.04	Прийняття міжнародної Хартії відкритих даних	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	Невідкладно	Україна може бути однією з перших країн, що прийняли та почали впроваджувати Хартію – зокрема, одним із зобов'язань країни за Хартією може бути підготувати та розпочати реалізацію національного плану дій щодо відкритих даних. Це додасть порядку денному Уряду щодо реформ міжнародної наочності, на яку він заслуговує. Крім того, Україні також варто підписати Декларацію ПВУ щодо Цілей сталого розвитку на період після 2015 р. – це підкреслити значимість її зобов'язань у цій сфері.
A2.01	Забезпечення захисту приватності у законодавстві та на практиці	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У середньо- строковій перспективі	Переглянути наявне законодавство та практику та розробити конкретні заходи (які мають бути обов'язковими) для забезпечення захисту приватності в діяльності всіх органів влади. Ключовий захід – це визначення однієї відповідальної особи за захист приватності в кожному органі влади. Таких осіб необхідно надіlitи відповідними повноваженнями та провести належну підготовку для них. Провести SWOT-аналіз (аналіз сильних, слабких сторін, можливостей та загроз) на рівні кожного органу влади та розповсюдити керівні принципи щодо забезпечення анонімності на основі найкращих практик.

A2.02	Поліпшення стану справ щодо доступу до інформації	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів, Уповноважений ВРУ з прав людини	У середньо-строковій перспективі	Забезпечити послідовне дотримання права на доступ до інформації в роботі всіх органів влади. Скоротити практику використання винятків у законодавстві для виправдання відмови або обмеження у наданні доступу до інформації на власний розсуд. Поліпшити можливості отримати право на доступ до інформації шляхом змінення інституту Уповноваженого ВРУ з прав людини. Цих цілей можна досягти шляхом підготовки і проведення спеціальних заходів, у т.ч. тренінгів для державних службовців щодо застосування нового законодавства; розповсюдження настанов та керівних принципів для державних службовців; оприлюднення статистичних даних про запити на інформацію та про реалізацію нового законодавства. Нарешті, доступ до інформації можна поліпшити шляхом забезпечення оприлюднення у про-активній формі (не очікуючи на відповідні запити) інформації, визначенії в переліку обов'язкових для оприлюднення наборів даних Постанови про відкриті дані.
A2.04	Розробка Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД)	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-строковій перспективі	Наглядова рада РГВД має обговорити та підготувати першу версію НПДВД на виконання Постанови про відкриті дані. Відправною точкою можуть бути заходи, запропоновані в цьому звіті. Після цього необхідно розповсюдити проект НПДВД серед усіх зацікавлених сторін та отримати їхні зауваження і пропозиції, а потім погодити його на РГВД.
A2.04	Розробка Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД)	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-строковій перспективі	План дій має містити дуже конкретні заходи, для їх розробки можна використовувати принципи S.M.A.R.T. Координацію процесів реалізації НПДВД має здійснювати РГВД та Державне агентство з питань електронного урядування. Це в тому числі стосується оцінки досягнення показників та широкого оприлюднення його результатів.
A2.05	Стандартизація правил використання та порядку плати за відкриті дані	Робоча група з питань відкритих даних, Кабінет Міністрів	У коротко-строковій перспективі	Запровадити стандартну відкриту ліцензію (як-от Creative Commons CC-BY), яка має бути обов'язковою для всієї інформації та даних органів влади. Запровадити стандартний обов'язковий порядок та практику стягнення плати за урядові дані та інформацію. Обидва питання вже врегульовані у Постанові про відкриті дані, відтак, потрібно забезпечити послідовну реалізацію відповідних положень.
A3.01	Посилення Державного агентства з питань електронного урядування як суб'єкта, що здійснює координацію реалізації політики	Кабінет Міністрів	Невідкладно	Як рекомендується у заході А1.01, координацію політики відкритих даних має здійснювати Робоча група з питань відкритих даних при Кабінеті Міністрів. РГВД – це майданчик, де ключові керівники органів влади та зацікавлені сторони можуть обговорювати та пропонувати заходи для НПДВД. Фактична реалізація НПДВД, а також заходи з підвищення кваліфікації та технічної підтримки, мають проводитися за координації Державного агентства з питань електронного урядування. Для того, щоб Державне агентство могло ефективно це робити, йому потрібні додаткові людські та фінансові ресурси. Крім того, для запобігання непорозумінням потрібно більш чітко визначити роль Державного агентства у цьому процесі.
A3.02	Підвищення кваліфікації щодо управління даними	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі і постійно	Прийняти план/програму підвищення кваліфікації для поповнення навичок управління знаннями в органах влади на основі оцінки прогалин. Координацію цього плану/програми має здійснювати Державне агентство з питань електронного урядування у співпраці з Національною академією державного управління. Для розширення масштабів цих заходів на весь уряд цю програму потрібно проводити за принципом «тренінгу для тренерів». Необхідно також розробити окремі поглиблені програми зі статистики та аналізу даних.

A3.03	Визначення відповідальних осіб з питань відкритих даних / старших технічних директорів (СТО)	Кабінет Міністрів	Невідкладно	У кожному міністерстві та відомстві має бути призначено особу, відповідальну за координацію заходів з реалізації НПДВД (призначення таких відповідальних осіб розпорядниками урядових даних також є вимогою Постанови Кабінету Міністрів № 835). Ці відповідальні особи можуть підтримувати зв'язок з РГВД, просувати ідею і політику відкритих даних у своїх установах, а також допомагати координувати інші питання ІКТ (як-от стандартизацію) в органах влади. Рекомендується розробити спеціальну програму підготовки для них.
A4.02	Створення Національного реєстру інформаційних активів (HPIA)	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Постанова про відкриті дані має встановити зобов'язання щодо створення реєстрів активів даних, які можуть бути об'єднані в Національний реєстр інформаційних активів (HPIA). Такий HPIA можна зробити доступним через національний портал даних. Реєстр може відіграти значну роль у процесі визначення пріоритетів щодо оприлюднення даних та сприяти збору і оприлюдненню даних у майбутньому. Крім того, він може бути у нагоді людям, які поінформовані, як робити запити на доступ до інформації. HPIA можна створити на основі початкового переліку пріоритетних наборів даних, визначених у Постанові про відкриті дані.
A4.03	Інтеграція та стандартизація систем управління інформацією (СУІ)	Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-та довго-строковій перспективі	В усіх урядових установах необхідно запровадити нову Систему електронної взаємодії органів виконавчої влади та Едину державну систему обміну електронними документами. Це дозволить відмовитися від ізольованих ІКТ-рішень та поліпшити інтеграцію, стандартизацію, управління та обмін даними в усьому Уряді. Колишні системи потрібно оновити або замінити, а також провести підготовку державних службовців щодо використання нових систем. Це є довгостроковим заходом, який вимагає значних ресурсів. Важливо забезпечити, щоб ці нові системи були «готовими» до відкритих даних, тобто, могли працювати зі структурованими даними у форматах, придатних для автоматичної машинної обробки. Крім того, ці системи повинні мати функціонал для експорту та оприлюднення даних, а також API-інтерфейси.
A4.04	Підвищення доступності високоякісних даних для громадськості та сприяння підвищенню попиту	Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко- та середньо-строковій перспективі	Доступ громадськості до високоякісних даних через центральний портал даних буде поліпшено за рахунок реалізації Постанови про відкриті дані. Це стимулюватиме попит та повторне використання даних громадянським суспільством і приватним сектором. Крім того, у цьому контексті потрібно активно сприяти підвищенню попиту та повторному використанню даних органами влади. Це циклічний процес. Можна розробити конкретні пілотні проекти для більш ефективного використання та аналізу даних органами влади. Зокрема, пілотні проекти можна легко підготувати в таких галузях: бюджет та використання коштів, парламентські дані, дані про вибори, основні центральні реєстри, статистика, поштові індекси, географічні карти.
A5.01	Програми підвищення кваліфікації для стимулування попиту з боку громадянського суспільства	Робоча група з питань відкритих даних, міжнародні донори	У коротко- та середньо-строковій перспективі	Для підвищення попиту і спроможності організацій громадянського суспільства щодо запитів та повторного використання відкритих даних необхідно запровадити цільову програму підвищення кваліфікації. Зокрема, представників ОГС необхідно навчати для поліпшення їхніх знань та технічних навичок ефективного аналізу та візуалізації даних. Для цієї програми рекомендується використати підхід «тренінг для тренерів». Необхідно проводити координацію діяльності донорів у цій сфері.

A5.03	Розповсюдження результатів	Робоча група з питань відкритих даних	У коротко-строковій перспективі	Рекомендується створити спеціальну групу, яка буде забезпечувати надання наборів даних, а також широке розповсюдження найкращих практик та результатів пілотних проектів. Для того, щоб ініціатива запровадження відкритих даних була успішною, необхідно підготувати історії та приклади того, як відкриті дані можуть бути корисними для різних зацікавлених сторін. Тільки такі історії та приклади можуть надихнути інших скористатися цією можливістю. Ці заходи можуть включати в себе регулярне розповсюдження інформації про всі аспекти реалізації ініціативи запровадження відкритих даних. Дуже важливим для підвищення обізнаності громадськості є забезпечення повного циклу відкритих даних (надання доступу для громадськості, повторне використання та результати).
A5.04	Підвищення готовності реагувати на запити	Робоча група з питань відкритих даних	У середньо-строковій перспективі	У Національному плані дій щодо відкритих даних мають бути встановлені чіткі параметри реалізації Постанови про відкриті дані. Це сприятиме підвищенню готовності всіх органів влади прислухатися до потреб користувачів відкритих даних та реагувати на них. Механізм запитів, вбудований у центральний портал даних, може підвищити прозорість запитів та реагування на них. Цей механізм має сприяти тому, щоб органи влади активно реагували на запити. Крім того, він має давати можливість надсилати формальний запит на доступ до інформації у випадку, якщо відповіді на початковий запит не було. Процес оформлення запитів та відповідей на них на центральному порталі даних має бути прозорим.
A6.01	Розширення можливостей нових посередників	Робоча група з питань відкритих даних, міжнародні донори	У середньо-строковій перспективі	Необхідно запровадити цільову програму підвищення кваліфікації для медіа-організацій і незалежних журналістів, щоб вони могли стати новими посередниками та перетворювали відкриті дані на інформацію, корисну для громадян та інших зацікавлених сторін. Така програма може включати в себе базові курси з журналістики, які викладаються у ВНЗ, та курси для підвищення кваліфікації (післядипломної освіти). Необхідно здійснювати координацію донорської діяльності у цій сфері.
A6.02	Сприяння повторному використанню даних за допомогою тематичних заходів зі спільного створення продуктів і програм	Робоча група з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування	У середньо-строковій перспективі	Необхідно сприяти використанню відкритих даних шляхом організації тематичних заходів зі спільного створення додатків. Ці заходи є найбільш ефективними, якщо вони проводяться неодноразово, стосуються окремих соціальних проблем та є добре підготовленими. Найкращих результатів досягають заходи, присвячені певній темі (так звані «команди даних»).
A6.03	Залучення до визначення пріоритетності даних через консультації	Робоча група з питань відкритих даних, Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко-строковій перспективі і постійно	У результаті перших консультацій стосовно відкритих даних до Постанови про відкриті дані було включено перелік із більше ніж 300 наборами даних. Рекомендується проводити консультації з громадськістю на регулярній основі та протягом цих консультацій визначати пріоритети щодо збору даних у майбутньому. Важливо залучати різні групи зацікавлених сторін до цього процесу. Хід та результати консультацій мають бути прозорими – зокрема, необхідно оприлюднювати їх на центральному порталі даних.

A7.01	Забезпечення фінансування для початкового етапу	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	Невідкладно	Необхідно забезпечити початкове фінансування для діяльності Робочої групи з питань відкритих даних (РГВД) та підготовки Національного плану дій щодо відкритих даних (НПДВД). Зокрема, це фінансування має покривати координаційні заходи, початкові заходи з підвищенню кваліфікації, перетворення пілотного порталу даних в офіційний та дієвий портал, завдання наборів даних на центральний портал, заходи підтримки для інших органів влади, щоб вони оприлюднювали дані на центральному порталі, та інші заходи підтримки, у т.ч. розповсюдження інформації та організацію громадських заходів і консультацій. Першим кроком для Державного агентства з питань електронного урядування може бути розробка реалістичного бюджету початкового та основного етапів реалізації Постанови про відкриті дані.
A7.02	Забезпечення фінансування для основного етапу реалізації програми та заходів з підвищенню кваліфікації	Верховна Рада України, Державне агентство з питань електронного урядування	У коротко-строковій перспективі	Необхідно забезпечити достатнє фінансування (шляхом створення окремої статті в бюджеті) для реалізації Постанови про відкриті дані всіма органами влади. Важливо, щоб Державне агентство з питань електронного урядування як координатор цього процесу отримувало належну підтримку. Так само важливо забезпечити фінансування для підтримки пов'язаних із цим заходів у всіх органах влади, що беруть участь у цьому процесі.
A8.03	Зміцнення індустрії ІКТ, підтримка підприємництва та інновацій	Державне агентство з питань електронного урядування, партнери з розвитку	У довго-строковій перспективі	Необхідно запровадити програми підтримки підприємництва та інновацій та проводити їх у координації з партнерами з розвитку.
A8.04	Підтримка спільноти розробників	Робоча група з питань відкритих даних, партнери з розвитку	У довго-строковій перспективі	Підтримка співпраці зі спільнотою розробників щодо відкритих даних є ключовим фактором для успішності та сталості ініціативи відкритих даних в Україні. Ця співпраця має відбуватися за координації РГВД та передбачати різноманітні заходи, в т.ч. публічні заходи, конкурси додатків, заходи зі спільної розробки програм та продуктів і заходи з підвищення кваліфікації. Можна використовувати досвід міжнародних програм (як-от «Школа даних» (School of Data) або «Код для всіх» (Code for All)), це дозволить налагодити мережу громадських фахівців з усієї країни. Такі заходи мають проводитися у координації та із співфінансуванням з боку партнерів з розвитку.
A8.05	Подолання цифрових розривів	Державне агентство з питань електронного урядування	У довго-строковій перспективі	Рекомендується запровадити спеціальні програми для подолання цифрових розривів. Зокрема, необхідно реалізувати спеціальні програми, спрямовані на молодих жінок, людей похилого віку, сільські громади та маргіналізовані групи. Ці програми мають виконуватися у координації з партнерами з розвитку. Вони сприятимуть розбудові більш інклюзивного суспільства та підвищенню соціальної мобільності.

